

EVANGÉLIKUS Életo

Együtt a szolgálatban
Presbiteri melléklet

**Menedékházat
szenteltek**
Mátraszentistvánon

Előttem az utódom
Könyvesbolti esték

2
478 12
196

ORSZÁGOS TÁBOROK

AZ EVANGÉLIKUS EGYHÁZBAN

Országos evangélikus konfirmandus- és ifjúsági tábor

2018. június 24–29.

Helyszín: Bonyhád

Táborvezető: Farkas Sándor

Életkor: 11–17

Ár: 13 000 Ft

Országos evangélikus ifjúsági tábor

2018. július 2–8.

Helyszín: Bánk

Táborvezető: Csadó Balázs

Életkor: 12–18

Ár: 16 000 Ft

Országos evangélikus focitábor

2018. július 8–13.

Helyszín: Révfülöp

Táborvezető: Fabiny Márton

Életkor: 11–15

Ár: 20 000 Ft

Országos evangélikus biciklistábor

2018. augusztus 6–11.

Helyszín: Győr

Táborvezető: Németh Zoltán

Életkor: 12–18

Ár: 16 000 Ft

Országos evangélikus zenei tábor

2018. augusztus 6–11.

Helyszín: Győr

Táborvezető: Szidoly Roland

Életkor: 12–18

Ár: 20 000 Ft

Jelentkezni az alábbi oldalon lehet 2018. április 30-ig:

orszagostabor.lutheran.hu

További információk: gyulmisz@lutheran.hu

Hivatása presbiter

Presbiternek lenni jó, pedig igen komoly kihívás, bizalmi „állás”, de megtiszteltetés is egyben, mert azt üzeni: a közösség valakit méltónak talált arra, hogy bízson a tudásában, adjon a véleményére, a nagyobb döntéseket a szívére helyezze. Egyházunkban hatévenként van tisztújítás – ehhez kapcsolódva az idén az *Evangelikus Élet* presbiteri különszámával szeretnénk segítséget nyújtani a presbiteriumok régi és új tagjainak.

E lapszámunk ezért kiemelten – negyven oldalon keresztül – foglalkozik a presbiteri szolgálattal. Szólunk az önkéntesség jelentőségéről, bemutatjuk egyházunk országos irodájának működését, hogy ki-kí könnyebben átlássa, hová fordulhat kérdéseivel, kéréseivel. László Virgiltől megismerhetjük a presbiteri szolgálat bibliai alapjait, Fábri György északi egyházkerületi felügyelőtől pedig visszatekintést kaphatunk az elmúlt ötszáz évre, de iránymutatást is a következő ötszázra.

Szeretnénk, ha evangélikusságunk sokszínűsége valóban erény lenne, és egyházunk tagjai nemcsak a saját gyülekezetüket ismernék igazán, hanem időről időre tájékozódna az ország más tájain élő testvérek életéről, mindennapjairól is. Ezzel a céllal mutatunk be most is eltérő, de remélhetőleg inspiráló gyakorlatokat,

szokásokat több különböző gyülekezetből. Néhány, valamilyen szempontból „különleges” presbiterre is ráirányítjuk a figyelmet, ezáltal is láthatóvá téve, mennyi arca van a Magyarországi Evangélikus Egyháznak. Minden történetből lelkészként, szülőként, testvérként is tanulhatunk.

Nem feledkeztünk meg a hitéleti elmélyülést segítő írásokról sem, Joób Máté lelkész pedig a konfliktuskezeléshez ad praktikus tanácsokat. Hiszen megeshet, hogy lelkész és presbiter viszonya nem felhőtlen – írásunk segítségével talán könnyebb lesz közösen megtalálni a megoldásokat. Egyházunk hírei és az állandó igei tartalmak és imák mellett most külön a presbiteri szolgálathoz kapcsolódó imádságokat is közreadunk.

Szeretnénk azonban, ha nemcsak ez a lapszám fogrna felügyelőink, másodfelügyelőink, presbitereink, híveink kezében, hanem az *Evangelikus Élet* minden egyes száma, hiszen mi, a lap készítői minden alkalommal arra törekszünk, hogy lelki és szellemi táplálékot adjunk, interjúinkkal, riportjainkkal élvezetes és tartalmas olvashatót nyújtsunk mindenkinek. Olvassák ezért most is, és majd a jövőben is szeretettel és érdeklődéssel egyházunk színes magazinját – kéthetenként!

■ KÉZDI BEÁTA

Hírel szolgálni

Az *Evangelikus Információs Szolgálat (EISZ)* immár harmadik éve integrált szerkesztőségként működve gondozza a Magyarországi Evangélikus Egyház médiafelületeit. Legfontosabb feladata, hogy a belső, illetve a külső kommunikáció eszközeivel – lehetőségeihez mérten – képet adjon az egyház működéséről, a hitéletéről, az egyes munkaágak, így az oktatás vagy éppen a diakónia tevékeny-

keresztül a világ minden pontjára elviszi a hazai evangélikusság híreit, s – a honlap körül formálódó virtuális közösség révén – lehetőséget kínál arra is, hogy egymással kapcsolatba lépjenek a határon innen és túl élő magyar ajkú evangélikusok. A szolgálat internetes oldala: eisz.lutheran.hu

A Kötöző evangélikus közéleti blog véleményközlő felületként igyekszik mutatni, hogy mit gondolunk a világról, amelyben élünk. A közmédia csatornáin sugárzott televízió-, illetve rádióműsorunk pedig hétről

EISZ
Evangelikus Információs Szolgálat

ségéről. A szerkesztőség arra törekszik, hogy hasznára legyen az evangélikus hívek közösségének, erősítve az összetartozás érzését és bemutatva a külvilág felé értekeinket.

A nagy múltú *Evangelikus Élet* közreadása mellett az *EISZ* az Evangelikus.hu weboldalon

hétre hangzó és látható hírt ad az egyház mindennapi életéről.

A most Olvasóink kezébe kerülő „presbiteri lapszám” igyekszik hozzájárulni a gyülekezeteinkben élő, szolgáló civil testületek és tisztségviselők igaz hittel végzett és minél eredményesebb munkájához. ■

Kiadónkról dióhéjban

A Luther Kiadó a Magyarországi Evangélikus Egyház könyv- és lapkiadással, illetve médiaszolgáltatással foglalkozó szervezete, amely az *Evangelikus Élet* magazin megjelenéséért is felel.

Az egyházunkban idén zajló tisztújításhoz kapcsolódó – szándékaink szerint informatív, lelki és szellemi tartalommal gazdag – *Evangelikus Élet-*

lapszámmal az volt a kiadó célja, hogy mindannyiunknak lelki és szellemi táplálékként szolgáljon, valamint kereszténységünk hétköznapi megéléséhez is segítséget nyújtson (amely gyülekezetek megrendelték ezt a „presbiteri különszámot”, azoknak kiadónk térítésmentesen szállítja ki).

A kiadó és az evangélikus könyvesbolt Budapesten, az Üllői út 24. szám alatt, egyházunk

országos székházának épületében működik, de természetesen lehetőség van kiadványaink internetes megrendelésére, megvásárlására is (webáruházunk a

bolt.lutherkiado.hu címen érhető el, és a kiado@lutheran.hu e-mail-címen is elfogadunk megrendeléseket).

Könyveinkkel és lapjainkkal jelen vagyunk könyvvásárokon és missziói na-

pokon, egyházi találkozókra is, és bizományos értékesítés folyik a gyülekezetekben, illetve a budapesti Deák téren működő Huszár Gál könyvesboltban.

Évente húsz-harmincféle kiadványt jelentetünk meg, de érdemes tudni, hogy a Luther című animációs film, valamint a hozzá kapcsolódó munkálatok elvégzése is a kiadó munkájának része. ■

Láthatóan evangélikus

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Jónás-Tamasóczki Dóra pedagógus, tanító – Cegléd. A hit örömét a nagyszüleimtől kaptam. Hálás vagyok nekik érte. Igyekszem majd a gyermekemnek, Róbertnek is átadni mindezt, hogy ő is megélhesse az evangélium örömét. A gyülekezetben nagyon sok kedves ismerőst találtam. Próbálok minél több alkalmon részt venni, fontos számomra az evangélikus közösség. A szakmám révén is nagyon szeretem a gyermekkalkákat, örömmel veszek részt a gyermektáborokban, régebben a vasárnapi iskolában is tevékenykedtem. A felnőttközösség is egyre jobb, sőt nemrég baba-mama kört is indítottunk. Itt megtalálom a korosztálynak megfelelő társaságot. Számos olyan pillanat volt az életemben, amikor azt éreztem, hogy segítséget, útmutatást kapok az Úrtól. Ő mindig átrendítette a mélypontokon. Az imádságban leginkább köszönetet mondok azért a sok mindenért, amit kaptam. Az ima elcsendesedés is, valamint hálaadás az élet apró örömeiért.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a lathatoan.reblog.hu és a facebook.com/lathatoan.evangelikus címen érhető el.

Az ige teremt egyházat

Missziói konzultációt tartottak Szeverényi János országos missziói lelkész szervezésében március 20-án Piliscsabán, a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban. Egyházunk missziói munkaágainak éves találkozóján igehirdetést tartott Gáncs Péter püspök az év igéje alapján (Jel 21,6).

Dr. Veres Sándor Péter pszichológus, a Baptista Teológiai Akadémia tanszékvezető egyetemi tanára érzékeny, fontos témát boncolgatott előadásában: *Érzelmek kezelése – zavar, szégyen, félelem, harag, agresszió bibliai lélektani nézőpontból.*

Három reménykeltő beszámoló hangzott el a gyülekezetépítés, -épülés tapasztalataiból Kis János kecskeméti, Győri János Sámuel soroksári és Grendorf Péter

angyalföldi lelkésztől. Kis János elődje ezekkel a szavakkal adta át utódjának a gyülekezetet valamikor: „Te leszel itt az utolsó lelkész.” Abban az évben kilenc keresztes, egy esküvő és tíz temetés volt a gyülekezetben. 2017-ben ugyanitt nyolcvan keresztes, harminc esküvő és hatvan temetés zajlott. Ezek a számok jelzik az elmúlt évtizedek hűség, elkötelezett igehirdetői, lelkigondozói, pásztori munkáját. Isten szava, igéje egyházat teremt.

Az előre elkészített és az Evangélikus Missziói Központ honlapján (misszio.lutheran.hu) megtalálható munkaági beszámoló alapján tartalmas beszélgetés alakult ki a munkatársak között.

Az együttlételet Lupták György esperes igehirdetése zárta.

■ Forrás: Evangélikus Missziói Központ

ORATIO OECUMENICA

Mennyei Atyánk! Köszönjük neked, hogy Megváltónkat feltámasztottad a halálból, és általa a megigazulás és az új, örök élet reményességét kínáld az újjáteremtő hatalmadban bízónak. Kérünk, hallgass meg minket, mikor éléd visszük könyörgésünket!

Ne engedd, hogy a húsvét fénye elhalványuljon az ünnep elmúltával! Add, hogy a feltámadás evangéliumának hirdetői tudjunk lenni a hétköznapiakon is, meg tudjuk osztani ezt a kivételes örömhírt szűkebb és tágabb környezetünkkel egyaránt!

Könyörgünk az egész világ béke-reményéért, s a mai napon különösen is kérünk országunkért: add, hogy minél többen érezzék fontosnak, hogy részt vegyenek az országgyűlési választásokon; de ne engedd, hogy egymásnak feszülő indulatok ellenségeskedést támasszanak az embertársak között. Segíts a szavazóknak bölcs döntést hozni, és add, hogy a választott vezetők felelősségteljesen irányítsák majd népünk életét!

Éléd hozzuk a családokat: védelmezd a házastársak közötti egységet, hogy hűségben tartsanak ki egymás mellett minden körülmények között, és tetszésed szerint töltsék be szülői hivatásukat, szeretetben neveljék gyermekeiket. Kérünk a kicsinyekért, akiknek evangélikus óvodáinkban, iskoláinkban vagy a hittanórán hirdetjük a húsvét örömét: add, hogy növekedjenek testben és lélemben egyaránt!

Könyörgünk a magukra maradtokért és szenvedőkért: a betegért, haldoklóért, özvegyért és gyászolóért. Add, hogy aggodalmakkal, félelmekkel hozzád forduljanak, és tudjanak bízni gondoskodásodban, jelenléd erősítse meg őket a nehézségek idején!

Hallgass meg minket, Urunk, tarts meg kegyelmedben, és add meg mindazt, ami javunkra van, így vezess minket az üdvösségre vivő úton feltámadt Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Ámen.

Húsvét ünnepe után 1. vasárnap
(Quasimodo geniti) - Lk 5,33-38

Örömötök teljes legyen

Húsvét utáni vasárnapon a legfontosabb kérdés mindannyiunk számára: mit kezdünk a feltámadott Krisztussal?

Sabó Dezső *Feltámadás Makucsán* című novellájában a szereplők szembesülnek azzal, hogy falujukban valósággá vált a feltámadás. A falu egykori lakói visszatérnek a temetőből, de az utódaik ezt nem hajlandók elfogadni. Nem öröm van a szívükben, hanem csak a bajokat, a jogi problémákat, saját veszélybe került pozíciójukat látják. Végül a falu néhai lelkésze mondja ki: „Az élet hívott, de az élők visszataszítottak... A mi új életünk csak bűn, nehéz felelősség és elaljasodás volna azok számára, akikért öröm volt nekünk a feltámadás. Menjünk vissza. Akiknek már nincs helyük az élők szívében, azoknak már könnyebb a temető földje. Menjünk vissza.”

Talán ez az erősnek tűnő kijelentés az, ami megvilágítja számunkra azt a dilemmát, amelyet Jézus ellenfelei fogalmaztak meg, amikor kérdőre vonták őt. Isten akaratának megfelelni, Isten szeretett gyermeke lenni vajon bűntőlést vagy örömet, ünnepet jelent? A farizeusok és az írástudók lelkében egészen más istenkép él, mint amelyet Jézus mutat meg tanítványainak.

A böjtölés helye. A böjtölésnek nagyon sok vallásban van helye, szerepe. Sokféle okból, célból böjtölnek emberek. Egyrészt a böjtölésben benne van a szembenézés alkalma, amikor fokozott odafigyeléssel érthetem meg önmagam, tetteim motivációit, bukásaimat, kudarcaimat. De ugyanígy a böjtnek van helye akkor is, amikor veszteség ér. Amikor szeretteinket veszítjük el, akkor éljük meg szinte testileg is, hogy elevenünkbe vág a halál hatalma, amely felett nincs erőnk, képességünk. Ilyenkor nem is akarunk enni, inni, egyfajta beszűkült élettér, látásmód az, ami elvisz gondolataink, érzéseink legmélyére.

Igen, van helye a böjtnek. Eszköz, amely segít abban, hogy még mélyebbre jussunk saját magunk megismerésében, kapcsolataink – többek között Istennel való kapcsolatunk – megélésében.

Amikor nincs helye a böjtölésnek. Az öröm pontosan az ellenkező irányba vezet bennünket. Az öröm megtisztít, felemel, felszabadít. Valami olyan erővel ragad meg bennünket, amely a valódi szabadságot érezteti meg velünk. Ezt az örömet élhetjük meg egy esküvőn – ha valóban igyekezzük átélni a menyasszony és a vőlegény örömét. Így lesz teljessé bennünk a végtelen, határtalan szeretet megélése. Ez az, amit Jézus tanítványai

és az őt hallgatók is megélhettek akkor, amikor nekik az Atyáról, életről, feltámadásról beszélt oly egyszerű képekben, mint amilyenek a példázatok. Jézus ellenfeleinek kérdése pontosan ezt az igazi, átélt örömet vonja kérdőre. Hát ne örüljön a násznép? Hát nem itt van az alkalma annak, hogy átéljük a teljes örömet, amikor együtt vagyunk az élet Urával?

Gyásznép vagy násznép. A fő kérdés számunkra is az, hogyan éljük meg a húsvét örömét. Istenre gondolva, hozzá imádkozva bűneink felett siránkozunk, vagy megértjük és átéljük a megváltás örömét, azt, hogy elvette bűneinket Fiában, Krisztusban? Mi

A KÁVALI MENVEZŐ (MOZAIK, ISZTAMBULI SZENT MEGVÁLTÓ-TEMPLOM, 14. SZÁZAD ELEJE)

is problémázunk a feltámadás örömén, mint Makucsán, vagy meglátjuk azt a távlatot, amely egészen más megvilágításba helyezi életünket, szeretteinket, az egész világot?

Jézus egyszerű képpel érzékelteti: ha nem változik meg radikálisan egész személyiségünk, gondolkodásunk, hozzáállásunk saját magunkhoz, az emberekhez, a világhoz, akkor olyanok vagyunk, mint akik valami régit akarnának toldozni-foldozni, nem pedig kidobni az egész régit és újat kezdeni. Olyanok vagyunk, mint akik valami egészen újat egy régibe akarnának beletölteni, hogy szétfeszítse mindazt, ami nem maradhat meg.

Legyen teljessé és újjá életünk, örömünk a feltámadás hitében!

■ ARADI ANDRÁS

Imádkozzunk! *Feltámadott Urunk! Kérünk, engedd szívünkben megélni azt a teljes örömet, amely felszabadít bennünket annak megélésére, hogy már most életünk, örök életünk van benned. Ne engedd, hogy bármi és bárki elvegye tőlünk ezt a tőled kapott ajándékot. Ámen.*

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 8.) *Áldott a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászült minket Jézus Krisztusnak a halottak közül való feltámadása által élő reménységre.* 1Pt 1,3 (1Móz 21,17–18; Róm 9,16; Jn 20,19–29; 1Pt 1,3–9; Zsolt 84) Valami teljesen új történt azzal, hogy Isten Krisztus feltámadásával újjászült minket. Vagy éppen hogy valami nagyon is régi? Élő reménységre szült minket. Valamikor a „kezdetben” (1Móz 1,1a) után a bűneset miatt kiűzte az embert a paradicsomból, nehogy kinyújtsa kezét, szakítson és egyen az élet fájáról, hogy örökké éljen. Jel 2,7b-ben pedig így biztat: „Aki győz, annak enni adok az élet fájáról, amely az Isten paradicsomában van.” Krisztusban újjászült, megigazított, visszaigazított. Szeretlek, Krisztus. Köszönöm, hogy megváltottál, és köszönöm, hogy az örök élet ajándékát nyújtod nekem.

Hétfő (április 9.) *A békesség Istene pedig, aki az örök szövetség vére által kihozta a halottak közül a mi Urunkat, Jézust, a juhok nagy pásztorát, tegyen készséggé titeket minden jóra, akarátának teljesítésére.* Zsid 13,20–21 (JSir 1,18a; 1Móz 32,22b–32; Ef 1,1–10) Bajban vagyok. Készséggé tett Isten minden jóra és akarátának teljesítésére, az én napjaim mégsem erről tanúskodnak. A jó elég relatív meg nézőpont kérdése is, nem? De Isten akarata egyértelmű. Zsinórmértéke a jónak is. Szóval, bajban vagyok. Vagy mégsem? Ő cselekszik bennem, általam. Csak engedjem oda magam neki. Csak ne induljak totálisan más irányba, mint Jónás tette. Habár Isten cselekszik, tehát úgyis találkozunk Ninivében, ott, ahova ő küld, visz, szállít. Legfeljebb a hal gyomrában átéljük a mélységek mélységét. Kérlek, Uram, teljesítsd akaratom, és kezd rajtam!

Kedd (április 10.) *Anyám méhében is te voltál Istenem.* Zsolt 22,11 (Fil 1,6; Jób 42,7–13[14–17]; Ef 1,11–14) Ma eszembe jutnak a legnagyobb félelmeim. Eszembe jutnak azok, akiket szerettek, azok, akikkel együtt járjuk még az utat, és azok is, akik már átmentek azon a küszöbön. Drága mennyei Atyám, te mindannyiunk Ura vagy. „Szeretlek Uram, erősségem!” (Zsolt 18,2) A te kezében vagyunk, és ott vagyunk a legjobb a helyen.

Szerda (április 11.) *Ki olyan erős, mint te, Uram? Hűséged körülvész téged!* Zsolt 89,9 (Jel 1,5; Ézs 66,6–13; Ef 1,15–23) Hűséged körülvész téged. Mert hozzád tartozik. Szereteted egyik megnyilvánulása. Köszönöm, hogy a gyermeked lehetek. Köszönöm, hogy Jézus Krisztus meghalt értem a kereszten. Köszönöm, hogy megváltottál, hűséges Isten. Köszönöm, hogy akkor is hűséges vagy hozzám, amikor elkészálok téled, mert

nem figyelek rád, mert elfordultam tőled. Segíts, hogy forduljak meg, térjek meg hozzád újra. Bocsáss meg újra, Istenem, Jézus Krisztus érdeméért, az ő nevében kérek.

Csütörtök (április 12.) *[Jézus Krisztusban] van – az ő vére által – a mi megváltásunk, bűneink bocsánata is; kegyelmének gazdagsága szerint.* Ef 1,5 (Zsolt 51,3; Jn 17,9–19; Ef 2,1–10) Ha nem Krisztusé vagyok, akkor a gonoszé. A gonosznál pedig csak bűn, bűnök terhe és bűneim büntetése, halál van nekem. A gonosznál más nem lehet. Bezár a hitetlenség sötét és reménytelen börtönébe. Jézus bejött értem magányos cellámba. Kiszabadított, és a sajátjává tett „nem arannyal, sem ezüsttel, hanem szent és drága vérével, ártatlan szenvedésével és halálával, hogy egészen az övé legyek, az ő országában őalatta éljek, és neki szolgáljak örök igazságban, ártatlanságban és boldogságban, mert ő feltámadott a halálból, él és uralkodik örökké. Ez így igaz!” (Luther Kis kátéja) Nem érdemelhettem ki, és nem hálálhatom meg, mert ez kegyelmének ajándéka. Segíts, Jézus, hogy minden napomon szeretetednek és kegyelmednek ebből az ajándékából és ezzel az ajándékával éljek „itt ideig és ott örökké”. (Luther Kis kátéja)

Péntek (április 13.) *[Simon Péter] így felelt [Jézusnak]: Igen, Uram, te tudod, hogy szeretlek téged! Jézus ezt mondta neki: Legeltesd az én bárányaimat!* Jn 21,15 (2Sám 15,26; 1Pt 2,1–10; Ef 2,11–22) Hányszor van új esély? És mekkora lehet az a bukás, amely után már nincs? Simon Péter megtagadta Jézust. Nem merté vállalni, nem mert kiállni. Ő nem egyszerűen szégyellte a Mestert, hanem rettegett. Tényleg az életét féltette. Én meg csak azért nem rukkolok elő Jézussal, az őt megvalló tetteimmel, szavaimmal, gondolataimmal, mert például kisebbségi érzéseim vannak, meg egyébként is, mit fognak mondani... Köszönöm, Jézus, hogy te újra és újra találkozol velem, táplárod lelkemet, életemet, hitemet, megbízol bennem, alkalmassá teszel engem – minden bukásom, tagadásom, közönyöm ellenére. Köszönöm, Jézus, hogy részem lehet benned, hogy közöm van hozzád (Jn 13,8b).

Szombat (április 14.) *Ő szabadított meg minket a sötétség hatalmából, és vitt át minket szeretett Fiának országába.* Kol 1,13 (Ézs 50,10b; ApCsel 8,26–39; Ef 3,1–13) Fény és nyugalom, átláthatóság, tisztaság és béke, megbocsátás és kegyelem. Mennyire nem mindennapos a világnak! És mennyire betölti mégis az életünket, ha már Jézusban, Jézus által élünk!

■ SIMON RÉKA

EVANGÉLIKUS Élet | FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elfizetes

Isten tervét kell megvalósítanunk

Elődjének kérdéseire válaszolt a megválasztott püspök

FOTÓ: KISS TAMÁS

A Luther Kiadó által újtára indított könyvesbolti esték sorozatában rendhagyó volt a legutóbbi beszélgetés: Elöttem az utódom címmel Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület májusban nyugdíjba vonuló püspöke – afféle alkalmi riporterként – kérdezte leendő utódját, a megválasztott, de még be nem iktatott Kondor Pétert a budapesti Üllői úton, egyházunk országos székházában. Cikkünkben a március 20-i estén elhangzottakból szemezgettünk.

Kondor Péter békéscsabai lelkész 2016. június 30-án korábbi szolgálatának helyén, a szarvasi Ótemplomban iktatják be püspöki hivatalába. Nyugdíjba vonuló elődje, Gáncs Péter – a beszélgetés elején – a püspöki eskü szövegéből emelt ki részleteket: szolgálat; kormányoz; támogat; épít; az egyház jó rendjének biztosítása; az evangélium tisztaságának őrzése.

A súlyos szavakra reflektálva Kondor Péter az eskü szövegéből elsőként azt a szófordulatot ragadta ki, hogy „hűséggel munkálom”. Ez szinte keretet ad az összes kiemelt feladatnak, hiszen a szolgálat önmagában semmit nem ér hűség nélkül – mondta. A hűségben rejlik az élet értéke, és a hűséggel végzett legkisebb szolgálat is elnyeri jutalmát. És itt nemcsak a püspöki szolgálatra kell gondolni, hanem a mindennapi élet olyan apró mozzanataira is, amelyekben ott van a szilárdság, az állandóság, az igazsághoz való ragaszkodás s akár az áldozatok árán való hitben megmaradás is – fejegette Kondor Péter.

Nem biztos, hogy a mártíromságot kéri tőlünk az Úr, és igazából nem is kell erről ábrándozni, de azt igenis elvárja tőlünk Isten, hogy mindig készek legyünk a számítás, hátsó gondolat nélküli jóakaratra, arra,

hogy mindig képesek legyünk szeretetet adni a mellettünk lévő embernek – tette hozzá a megválasztott püspök. Ennek tudatában – folytatta – némi félelemmel kell olvasnia a rá váró eskü szövegét, mert tisztában van önmaga esendőségével, gyarlóságával. Ezeknél sokkal jelentéktelenebb dolgokban is naponta elbukik az ember, lelepleződik a hűtlensége, s egyértelművé válik, hogy mennyire távol járunk attól, amire az Úristen hív és küld bennünket. Egyébként a hűség nem is annyira a mi természetünk, hanem sokkal inkább a Bibliának abban a mondatában érhető tetten, hogy „*hű az Isten*” (1Kor 1,9) – állapította meg Kondor Péter.

Nincs tökéletes püspök – tette hozzá mindehhez Gáncs Péter. Mint mondta, a négy püspökjelölt közül bármelyiknek könnyű szívvel adta volna át a pásztorbotot, de igazán jó az lenne, ha össze lehetne gyűrni a jelöltekben fellelhető emberi értékeket. Emberek vagyunk, és senki sem hordozza magában az abszolút jót.

Gáncs Péter arról is faggatta Kondor Pétert, hogyan élte meg a választást közvetlenül megelőző, mondjuk így, kampányidőszakot. Kondor Péter erős belső küzdelemnek nevezte a hónapokig tartó

folyamatot. A négy jelölt baráti, testvéri közösségben csinálta végig ezeket a heteket, amelyeknek – eltérően a politikai kampányoktól – nem az volt a céljuk, hogy a jelöltek bármi áron, akár egymást beszározva is igyekezzenek egymás fölé kerekedni. Sokkal inkább a bemutatkozásról és a valóban fontos kérdések megválaszolásáról szólt ez az időszak, s ezzel együtt a jelölteknek – akarva-akaratlanul – önmagukat is reklámozniuk kellett.

„Őszintén szólva ez engem kicsit bántott, mert a mi szolgálatunknak arról kell szólnia, hogy Krisztusra mutatunk – mondta Kondor Péter. – Őt akarjuk megjeleníteni, hordozni, neki testet, szavakat adni s tenni mindezt úgy, ahogyan ő igényli.” Sokan azt gondolják, hogy az érkező új püspök egyszeriben megoldja majd az egyház összes baját. Pedig látni kell, hogy van törvényes rendünk, elkülönült munkáink, döntéshozó testületeink, s mindennek rendszerében a püspöknek vajmi kevés a tényleges hatalma. Lehet a püspöknek mértékadó véleménye, és fontos, hogy el is mondja, de nem ő dönt – mutatott rá Kondor Péter. Így marad a püspöknél a legfontosabb, a szeretet hatalma, s ha ezzel Istentől áldva él, akkor működik körülötte minden, pezseg az élet. „Csak remélhetjük – tette hozzá a megválasztott püspök –, hogy a választást megelőző időszak beszélgetései során kiderült, mind a négyen püspökként is csak Krisztus útját akarjuk hűséggel egyengetni.”

„A püspök az esküben a rá rótt szolgálat elején nem azt mondja, hogy »Isten engem úgy segítjen!«, hanem *csak* az Úr segítségét kérjük, vagyis az eskü szövege inkább imádság” – fűzte hozzá Gáncs Péter.

A püspöki szolgálatára készülők Kondor Péter elmondta: nem úgy lát munkához, hogy azonnali, csodálatos eredményeket vár. Sokkal inkább úgy akar tevékenykedni, és úgy akarja igazítani a rábízott egyházkerület életét, hogy az az Úristen tervébe illeszkedjen. „Ha rá figyelve tesszük a dolgunkat, akkor biztosan megláthatjuk a munka és a hűség ajándékait” – mondta a márciusi könyvesbolti estén Kondor Péter, a Déli Egyházkerület megválasztott püspöke.

■ I. L. L.

Új közösségi teret avattak Sopronban

Vadonatúj aulával gazdagodott a soproni Hunyadi János Evangélikus Óvoda és Általános Iskola. A március 23-i átadón-

nepségen Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét, és mondott áldást az

FOTÓ: ADÁMI MÁRIA

elkészült létesítményre. A liturgiában Kadlecik Zoltán jelenlegi iskolaelkész mellett részt vett az intézmény korábbi lelkésze, Matus Klára Krisztina, valamint Tóth Károly, a Soproni Evangélikus Egyházköztség igazgató lelkésze is.

Az iskola tanulói tavaszi versekből összeállított rövid műsorral kedveskedtek a vendégeknek. Zenével közreműködött a diákok énekkara, illetve a tanárok által alakított kamarakórus.

Rajnai Károly igazgató a köszöntőjében hangsúlyozta: a mintegy háromszázötvenmillió forintos beruházást nagy-

részt önerőből valósították meg, a költségekhez az evangélikus egyház ötvenmillió forinttal járult hozzá.

Az aula mint találkozási hely és mint ünnepi színtér jelentőségét emelte ki ApCsel 5,12–16 alapján tartott prédikációjában Szemerei János püspök. „Remélem, hogy az aula helyet ad majd arra, hogy megsejtsük azt a titkot, azt a csodát, amit az Isten szeretete kínál. Az lenne a legnagyobb, ha valami ebből a szeretetből megérintene itt bennünket” – fogalmazott a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi vezetője.

■ – AM –

Munka és imádság dinamikájában

Egyházi fenntartásban a devecseri idősek otthona

Új területtel bővült a bobai székhelyű Lakos Ádám Evangélikus Szeretetszolgálat tevékenysége. Múlt év szeptemberében egyházi fenntartásba került a Devecseren működő idősek otthona, így az eddig főként házi gondozással és nappali ellátással foglalkozó szeretetszolgálat immár bentlakásos ellátást is nyújt. Az intézmény ünnepélyes átadása március 20-án zajlott.

Az istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten igéjét. A liturgiában Rostáné Piri Magda vasi esperes, bobai lelkész és Gregersen-Labossa György szombathelyi lelkész, a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottságának elnöke mellett közreműködött Kovács Viktor ajkai parókus, valamint Hegedüs Gábor bobai beosztott lelkész és az intézmény munkatársai.

„Ma hivatalosan és nyilvánosan kinyílik egy kapu,

amelyen keresztül Isten szeretete gazdagíthat minket” – hangsúlyozta ApCsel 19,8–11 alapján tartott prédikációjában Szemerei János. A püspök hozzátette: az ilyen kis lépések is fontos következményekkel járnak, mert Isten mindannyiunk számára forrásokat, lehetőségeket kínál.

Ezután a devecseri otthon munkatársai mondtak imádságot, majd a jelen lévő lelkészek közösen elénekeltek a *Confirmát*. Végül Nagy Nándor Richárd O. Cist. római katolikus plébániai kormányzó,

A SZERZŐ FELVÉTELE

Sándor József ajkai református lelkész és Szemerei János püspök kérte Isten áldását az intézmény lakóira és dolgozóira.

Az istentisztelet után Mórtné Kiss Györgyi, a feleltes szeretetszolgálat vezetője köszöntötte a megjelenteket, Gregersen-Labossa György pedig ismertette az átvétel

körülményeit és a jövőbeli terveket. „Szeretnénk, ha fejlődhetne az intézmény. Szeretnénk, ha a ma kapott áldás megjelenne a mindennapokban, a munka és az imádság dinamikájában” – fogalmazott egyházunk diakóniai bizottságának elnöke.

■ ADÁMI MÁRIA

Menedékház-szentelés (jég)virágvasárnapon

Az idei, változékony tavaszhoz méltó, felhős, hideg időben, de meleg hangulatú ünnepségen vehetett részt a mintegy hatvanfőnyi gyülekezet március 25-én, virágvasárnapon a mátraszentistváni Evangélikus Menedékház szentelésén. A szentelés szolgálatát dr. Fabiny Tamás elnök-püspök végezte, segédkezett Krámer György országos irodaigazgató, Németh Zoltán, az országos iroda gyülekezeti és missziói osztályának vezetője és Sztojanovics András, a budai Sarepta-szeretotthon intézményvezetője; a kántori teendőket Végh Szabolcs, a balatonszárszói Andorka Rudolf Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthon vezetője látta el.

FOTÓ: GULYÁS ATTILA JÁNOS

1949-ben a tíz parasztházban „Evangélikus Üzemi Üdülő” kezdte meg működését, ahol ugyan szerény elhelyezést tudtak biztosítani, de a természeti szépségek, a jó levegő miatt népszerű volt az egyházi dolgozók körében. Az ötvenes években gyümölcsös létesült, út, játszótér, a közeli patakon pedig betonmedence épült. A hatvanas évek elején a bagolyirtási és a mátraszentistváni üdülő komoly konkurenciát jelentett egymásnak. A kihasználatlanság miatt idővel az üdülőt felszámolták, a telkeket értékesítették. A 2010-ben kezdődött előkészítő munka után 2016-ban épült fel pályázati támogatásból az új épület, amely 2017-ben kapott működési engedélyre szerint negyven férőhelyes hegyi menedékházként üzemel. A vendégek önellátását jól felszerelt konyha, pihenését a jellemzően emeletes ágyas hálólhelyiségek, a felüdülést a hamarosan felépülő szauna és fűthető dézsza, valamint a számtalan túrázási, sportolási (sí, kerékpár) lehetőség szolgálja. A szállásfoglalás jelenleg Kocsis István intézményvezetőnél lehetséges (telefon: 20/824-6394), a hamarosan induló refemleket.hu honlapon pedig online is elvégezhető lesz.

Az igehirdetés alapigéje az 59. zsoltár 17. verse volt: „*Én pedig hatalmadról énekelek, magasztalom minden reggel hűségedet. Mert erős váram vagy, menedékem, mikor bajba jutok.*” Prédikációjában Fabiny Tamás utalt arra, hogy Ordass Lajos püspök idén hetven éve, augusztus 5-én szentelte fel a dr. Keken András által létrehozott árvaházat. Az akkori Deák téri lelkész – a szlovák-magyar lakosságcsere idején – tíz megürült kis parasztházat igényelt Mátraszentistvánban, hogy a Hódmezővásárhelyen létrehozott, majd a Deák térre költöztetett árvaház lakóinak üdülési és elhelyezési lehetőséget biztosítson.

Keken András három olyan emléket is felidéz írásában, amelyek őt a gyermekek felé végzett szolgálatra indították. Az utcán kéregető, őt véletlenül megszólító hittanosa volt az első, aki szembesítette azzal, hogy mekkora probléma a szegénység, s hogy az mennyire „közel van”. A kapott pénz itálra költő, az adományt a gyermekei elől megegyő anyja esete tu-

datosította benne a közvetlenül a gyermekek felé végzendő munka fontosságát. A vízben álló, küszöb nélküli viskóban hároméves húgának, Veronikának kenyérlevest főző hatéves Imriskével való találkozás pedig a gyermekek kiszolgáltatottságára és az azonnali cselekvés szükségességére döbbsentette rá a lelkész és feleségét.

Fontos látnunk, tudnunk, hogy milyen szolgálattal indult az evangélikus jelenlét Mátraszentistvánban, fontos, hogy a kicsinyek, a magukra hagyottak, az elesettek, kiszolgáltatottak felé szolgálatunk ma is elsődleges legyen – hangsúlyozta a püspök.

Az árvaház megszüntetése után egyházi üdülőként hasznosult a terület, de akkor is sokan találtak itt menedékre, sokaknak nyújtott alkalmat a pihenésre, elcsendesedésre. Reménységünk most is ez lehet, hiszen ma is szükség van erre a helyre, hogy az élet zarándokútján járva lelki és testi menedékre, felüdülésre, erősödére lehessen lelteni. „Így lehet ma is, és így legyen ma is a mátraszentistváni Evan-

gélikus Menedékház Isten jelenlétének helye” – summázta gondolatait az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője. A szentelés a *Confirma* közös eléneklésével zárult.

A köszöntések sorában Krámer György a forrásteremtésben, tervezésben, kivitelezésben munkálkodók munkáját köszönte meg. Végh Szabolcs a szárszói otthon testvérintézményeként jellemezte a házat, és örömet fejezte ki, hogy egy színvonalas turistaszállás jött létre. Kocsis István a menedékházat üzemeltető Evangélikus Fejlesztési Iroda vezetőjeként mutatta be az üdültetés múltját és jelenét, illetve köszönetet mondott munkatársainak és a házigazdának, Balogh Géának.

A szeretetvendégség után frissítő túrára került sor, és konstruktív beszélgetés folyt a lehetséges fejlesztésekről, programokról. Fabiny püspök a jelenlévők nagy egyetértésével javasolta, hogy az intézmény az alapító, Keken András nevét vegye fel, ezzel is kifejezve a szolgálat, a szellemiség folytonosságát.

■ K. I.

Az Úr parancsolata világos?

Közgyűlés az Északi Egyházkerületben

Az Északi Evangélikus Egyházkerület Közgyűlése március 23-án Arnóton tartotta cikluszáró ülését. A falu „emberemlékezet óta” nem adott helyet ilyen magas szintű egyházkormányzati ülésnek, így a helyi közösség szeretetteljes odaadással fogadta az érkezőket. A vendéglátásban házigazdaként szerepet vállalt Üveges István polgármester, az evangélikus gyülekezet presbitere, vendégként pedig részt vett Török Dezső, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés elnöke is.

A hivatalos üléshez Buday Barnabás esperes áhítata adott igei megalapozást. A bibliaolvasó *Útmutató* napi igéi alapján tartott ébresztő igehirdetésében az arnóti lelkész a zsoltárversre utalva („Az Úr parancsolata világos, ragyogóvá teszi a szemet”) idézett fel a szem ragyogásában tükröződő élethelyzeteket, majd a Lélek által megújuló tavaszi energiák ajándéka mellett a bűnbánat mélységeit, Isten akaratára figyelésünk számos kérdését, bizonytalanságát is felvillantotta.

Az ülés gerincét az egyházkerületi elnökség éves jelentései adták. Fabiny Tamás püspök – az elmúlt év szolgálatait, publikációit és a reformációi emlékéven végzett munkát tényszerűen is összefoglaló jelentése mellett – a *Luther Válogatott Művei* sorozat már megjelent részeinek egy-egy gondolatát emelte ki és aktualizálta. Így került az egybegyűltelek elé a szabadság és a szolgaság elválaszthatatlan kettőssége; az igehirdetés, a szolgálati hűség és a szó legjobb értelmében vett kegyesség fontossága a lelkészi szolgálatban; a közös üdvös-

ságunkkal való szenvedélyes foglalkozás; a szellemi igényesség és egyetemi megújulás, valamint Isten igéjének értelmezése és az evangélium hirdetése az iszlamista veszély árnyékában.

Fábr György kerületi felügyelő elsőként jelentésének címére hívta fel a figyelmet: *A mi közös egyházunk*. Ennek a látásmódnak a megőrzése az egyik legfontosabb feladat a következő időszakban is – hangsúlyozta. Az elmúlt év kiemelkedő eseményeinek értékelése mellett kitért a népmozgalmi adatok tanulságaira.

A létszámcsökkenést tekintve sajnos nem tapasztalható trendforduló. A keresztelek és a konfirmációk tekintetében azonban csekélyebb a csökkenés. Kiemelte, hogy az egy ponton már elért testvérek megtartásával szinte pótolható lenne az egyházfenntartók kieső tömege. Ez egyértelműen mutatja a belmisszió fontosságát – szemernyit sem engedve ugyanakkor a teljes misszió elvárásából. Fábr György végül beszámolt az aktuális országos egyházi folyamatokról, döntésekről.

A bőséges hozzászólások érintették az országos egyház pénzügyi befektetési

politikájának hangsúlyait (beleértve annak teológiai értelmezését) és az egyházi adatszolgáltatás technikai vonatkozásait. A közgyűlés tagjai egyöntetűen támogatták ugyanakkor az önfenntartó egyház modelljének megerősítését.

Az egyházi választások előkészítési folyamatának részeként került sor az egyházkerületi felügyelőjelölt-lista véglegesítésére. Csengery Tamás jelölőbizottsági tag tájékoztatót arról, hogy két személyre érkezett jelölés, közülük egy vállalta a jelölést: dr. Fábr György. Az érintett távollétében a közgyűlés nyílt szavazással, két tartózkodással, ellen-szavazat nélkül elfogadta az egy nevet tartalmazó jelöltlistát. Az egyházköz-ségek presbitériumai június 1–10. között adhatják majd le szavazataikat.

A közgyűlés meghallgatta és elfogadta az egyházkerületi tisztségviselők jelentéseit, és tárgyalta az országos bizottságok egyházkerületi küldötteitől kapott beszámolókat. Az új választási ciklusra nézve hangsúlyozták a jelöltek megfelelő felkészítését az áthúzódó ügyek előzményeire nézve és a folyamatos kommunikációt a küldő testületekkel. Az egyházon belüli információmegosztás jegyében lényeges, hogy az újonnan választott presbitériumok elérhetőségeinek beküldésére az előírt rendnek megfelelően mielőbb sor kerüljön.

■ PAP KINGA MARJATTA

Igehirdető-műhely

Számos evangélikus lelkész is részt vett a Langham igehirdető-műhelyen, amelynek március 4–10. között az érdi Epicentrum Rendezvényközpont adott otthont. Hazánkban ez volt a második alkalom, hogy lelképásztorok és igehirdetők együtt tanulmányozták az értelmező igehirdetés (*expository preaching*) elveit.

A három egymásra épülő képzésmódulból idén az első és a második modullal ismerkedhettek meg a résztvevők. Az előző évi műhelyhez képest újdonság volt, hogy a teljes képzés magyar nyelven folyt, így sokkal szélesebb lehetett a jelentkezők köre.

A két modulon összesen hetvenkét lelkész és igehirdető vett részt a református, evangélikus, baptista, metodista, pün-

kösi, római katolikus és szabadkeresztény felekezetekből, így elmondható, hogy igen sokszínű keresztény közösség gyűlt testvériségben Isten igéje köré.

Az első modul főelőadója Harmathy Ágota református lelkész volt, a másodiké pedig a Langham Preaching (*a misszió szolgálatát, a biblikus prédikálást segítő nemzetközi szervezet – a szerk.*) európai és karibi igazgatója, Mark Meynell, akinek szavait Győri Péter Benjámín, illetve Schauermann Tamás tolmácsolta. A rendezvény szervezésének szolgálatát – a Budapesti Kortárs Keresztény Intézet képviselőjében – Győri Tamás József evangélikus lelkész vállalta.

■ Forrás: Evangélikus.hu / Gy. T. J.

Együtt a szolgálatban

Az Evangélikus Élet
presbiteri melléklete

Jetró, a presbiterjelölő

Magazinunknak ez a tematikus száma a presbiteri szolgálatot helyezi középpontba. Ezzel is szeretnénk minden régi és új szolgáltót személyesen is megszólítani. Amikor azt kérjük, hogy fogadják szeretettel ezt a lapszámot, akkor azzal a nem titkolt reménnyel is vagyunk, hogy minden szolgáltató rendszeres olvasója lesz az *Evangélikus Életnek*.

Ez a mostani különleges Evangélikus Élet-szám bőséges olvasnivalót kínál a presbiteri szolgálat bibliai háttérével vagy éppen jogi összefüggéseivel kapcsolatban. A múltból és a jelenből számos hiteles presbiteri portrét is megismerhetünk. Könyvajánlókkal, áldásokkal és imádságokkal is szolgálnak a szerzők.

A hat évvel ezelőtti, hasonló cikluskezdéskor egy levelezőlistán fogalmaztam meg néhány gondolatot Mózes apósának, Jetrónak a tanácsait felelevenítve. Most szélesebb körben idézem ezt a bibliai szöveget, hogy aztán néhány gondolatát felerősítsem:

„Másnap Mózes leült, hogy bíraskodjék a nép között. Ott állt a nép Mózes előtt reggeltől estig. Mózes apósa látta, hogy mi mindent végez a nép között, ezért azt mondta: *Miért így végzed munkádat a nép között? Miért egyedül bíraskodsz, és miért kell az egész népnek reggeltől estig előtted állnia? Mózes ezt felelte apósának: Mert hozzám jön a nép, hogy megkérdezze Istent. Mert*

ha valamilyen ügyük van, hozzám jönnek, és én igazságot teszek ember és embertársa között, és tudtul adom nekik az Isten rendelkezéseit és utasításait. Ekkor azt mondta Mózesnek az apósa: Nem jól csinálod a dolgot. Teljesen kimerülsz te is, meg a nép is, amely veled van. Túláságosan nehéz neked ez, nem tudod egyedül elvégezni. Most azért hallgass a szavamra, tanácsot adok neked, és Isten is veled lesz. Légy te a nép szószólója Istennél, és te vidd ügyeiket Isten elé! Őket pedig figyelmeztess a rendelkezésekre és utasításokra, és ismertesd meg velük az utat, amelyen járniuk kell, és azt, hogy mit kell cselekedniük. De szemelj ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, hűséges embereket, akik gyűlölik a megvesztegetést, és tedd őket előljárókká ezer, száz, ötven vagy tíz ember fölött. Ezek tegyenek igazságot a nép között minden időben. Minden nagyobb ügyet vigyenek te eléd, minden kisebb ügyben pedig tegyenek igazságot ők. Így könnyítenek terhedet, mert veled együtt hordozzák. Ha így cselekszel, és Isten is ezt parancsolja neked, akkor te is helyt tudsz állni, meg ez az egész nép is békességben mehet vissza a helyére. Mózes hallgatott apósa szavára, és mindent úgy tett, ahogyan mondta neki.” (2Móz 18,13–24)

A bölcs Jetró joggal figyelmezteti vejét: „Nem jól csinálod a dolgot.” Nem azért merül-e ki gyakran számos lelkész, mert nem tudja a feladatokat delegálni, egyedül akar mindenben dönteni?!

Immár a presbiterválasztások után csak remélni tudom, hogy a gyülekezetekben sikerült olyan valóban „istenfélő férfiakat” – és persze asszonyokat –, időseket és fiatalokat találni, akik Isten és emberek előtti felelősséggel tudják a rájuk bízott közösséget bölcsen vezetni.

Oda kell figyelni Jetró tanácsának arra részére is, hogy ezek a megbízottak olyanok kell, hogy legyenek, akik „gyűlölik a megvesztegetést”. Egyházunkban csak tiszta kezű embereknek szabad szolgálatot vállalniuk! Őszintén meg kell mondani: a mindennapokban adódhatnak ugyan is kísértések. Isten őrizzen meg minden egyes presbitert és közösséget az eleséstől és a morális bukástól. Mert ne kerteljünk: jöhet majd valaki azzal, hogy „számla nélkül olcsóbb a munka, okosban megoldjuk”. Kéz kezet mos. Lehet, hogy akadnak majd olyanok, akik arra hivatkoznak: ez, kérem, bevett gyakorlat. Más is így csinálja. Néha rugalmasnak kell lenni. Kitalálták már a kreatív könyvelést...

Könyörgök, ne a szirénhangokra hallgassunk, hanem a jó öreg Jetróra.

Hiszem, hogy ma is lehet ilyen előljárókat találni, akik minden szinten – a gyülekezeti presbitériumoktól kezdve a zsinati menőn – hitelesen képviselhetik a legszentebb ügyet. Ha a Szentírás fényében megfogadjuk ezt a bölcs tanácsot, akkor a mi köreinkben is békesség lesz.

■ FABINY TAMÁS *elnök-püspök*

Szeretni az egyházat

Országszerte lezárultak a gyülekezeti választások, felügyelők, presbiterek százai kezdik meg vagy folytatják szolgálatukat. Ritka egybeesés, hogy az országgyűlési választásokra is ebben az időszakban kerül sor, így világossá válik az a kettős felelősség, amely minket, ennek az évszázadok óta demokratikusan működő egyháznak a tagjait terhel s egyben felemel. Mérlegelni és dönteni a minket körülvevő tágabb környezet, az ország sorsáról és közel azonos időben az egyházon, a gyülekezeten belüli folyamatok alakulásáról – óriási lehetőség ez, nemcsak a megválasztottaknak, hanem minden választónak is. Hiszen el kell gondolkodnia egyházunknak az ország, gyülekezetünknek a helyi közösség életében betöltött küldetéséről, szerepéről.

A világi tisztségviselők esetében a kettős felelősség hatványozottan igaz. Hiszen ők a világi környezetükben, foglalkozásuk során szerzett megannyi tapasztalatot, kapcsolatot hozzák az egyház életébe, miközben hitüknek az egyházi közösségben megélt üzenetét sugározzák ki a minket körülvevő világban, ahol nap mint nap megfordulnak. Nagy lehetőség ez az egyház küldetésének betöltése és a világi környezet életének javítása szempontjából.

Tapasztalatom szerint a gyülekezeti választások hangulata – szerencsére – távol állt a politikai választások gyakran brutális hangnemétől. A legtöbb gyülekezetben a józan mérlegelés vezetett a jelöltek megnevezéséhez: legyen köztük kisgyermekes, műszaki, pénzügyi, esetleg jogi képzettségű testvérünk, legyen megfelelő arány a tapasztalt „bölcsek” és a lelkes fiatalok között. És remélhetőleg az is felmerült, hogy a presbiterek a jövedelmükkel arányos, a gyülekezet tagjai számára példával szolgáló anyagi hozzájárulásra is hajlandók legyenek. Nyilván a gyülekezet lélekszáma, a helyi adottságok nagyban befolyásolják a lehetőségeket, ám ami minden más feltételnél fontosabb, az nem más, mint hogy szeretni kell az egyházat!

Nem árulok el titkot azzal, ha azt mondom: szeretni nem mindig könnyű. A demokrácia, az egyházon belüli demokrácia sem mentes a feszültségektől.

Emberi viszonyok is elmérgesedhetnek, ellentét alakulhat ki a presbitérium és a lelkész vagy a presbitérium tagjai között; olyan is előfordul, hogy szinte frakciókra szakad a választott testület, s jobb sorsra érdemes ügyek enyésznek el a belső haragvás miatt. Ilyenkor csak az segít, ha a krisztusi szeretet példája által vezetve, a felelősséget az egyház iránti szeretetben megélve próbálunk békét teremteni magunkban és egymás között.

Nem tudom, hogy mennyire általános ez a tapasztalat, de a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulóját követően ez a felelősségteljes egyházszeretet új erőre kaphat. Bennem legalábbis így csapódott le az elmúlt év megannyi eseményének végső tapasztalata. Látni azt a sok áldást,

Számos feladat áll ugyanis előttünk minden egyházkormányzati szinten. Ezeket csak akkor tudjuk jól megoldani, ha továbbra is tudatosítjuk magunkban, hogy az egyház alapja a gyülekezet. Ugyanakkor egy gyülekezet, egy lelkész, felügyelő, presbiter sem végezheti úgy a szolgálatát, hogy ne tekintene egyházunk egészére, intézményeire vagy akár a más országokban élő evangélikusokra. Hiszen az egyház testének tagjai nem lehetnek meg egymás nélkül, és az egyház így szerethető igazán – oktatási és diakóniai intézményeivel, megannyi szolgálatával együtt, határokon innen és túl.

Lelkészeink és a különböző szakmai háttérrel bíró világi tisztségviselők közössége, közös felelőssége, kölcsönös

FOTÓ: KISS TAMÁS

amely a reformátorok útját kísérte, azt a hatalmas munkát és igyekezetet, amellyel igyekeztek Isten ügyét szolgálni, azt az intellektuális és lelki erőt, amellyel valószínűtlenül nagy akadályokat tudtak leküzdeni a szervezetépítésben, tanításban. Nos, mindez világossá teszi, hogy a legkisebb gyülekezetünk tagjai, presbiterei is milyen nagyszerű hagyomány folytatói, olyan hagyományé, amely az ötszázegyedik évben új lendületet kaphat.

egymásrautaltsága különös és fontos ajándéka egyházunk szervezeti fejlődésének. A presbiteri ülések persze nem lelki alkalmak, de kívánom, hogy a sokrétű tapasztalatból eredő különbözőség mellett az egyház iránti közös szeretet megélése a legnehezebb döntések meghozatala során is tegye örömtelivé és a szó nagyon is tág értelmében lelkessé az új presbitériumok szolgálatát.

■ PRÖHLE GERGELY *országos felügyelő*

Az országos iroda a gyülekezetekért, intézményekért

Kedves Presbiter Testvérem!

A cím megfogalmazza az alapvet, amely egyházunk országos irodája működésének alapját, lényegét adja. Azért vagyunk, azon dolgozunk, hogy a gyülekezeti élet, a hitoktatás, az iskoláink, óvodáink, a diakóniai intézményeink működését, mindennapi életét segítsük. Döntéseket készítünk elő az országos presbitériumnak, a zsinatnak, és az így megszülető döntéseket hajtjuk végre. A gyülekezetek és az intézmények mindennapi élete adja a feladatainkat, általános megoldásokat keresünk a mindennapi élet kihívásaira. Munkánk sokszor a háttérben marad, de egy-egy feladatnál a gyülekezeti presbitériumok is közvetlenül találkoznak velünk.

Hogyan támogassuk a gyülekezetek ifjúsági munkáját? Hogyan segítsük a lelkészek mindennapi szolgálatát? Mit tudunk tenni a hitoktatás szervezéséért? Hogyan tudunk központi támogatást nyújtani a gyülekezetek gazdasági működéséhez? Hogyan kaphatják meg az iskoláink, óvodáink azt a szakmai segítséget, amely szükséges a munkájukhoz? Hogyan indítsunk el, vegyünk át önkormányzatoktól, az államtól szociális intézményeket? Mit tehetünk azért, hogy az állami támogatások szabályosan jussanak el az intézményekhez, szabályosan használjuk fel ezeket? Tudunk-e segíteni a gyülekezeteknek, intézményeknek abban, hogy pályázatokon indulhassanak? Mire van szükség ahhoz, hogy egy építési, beruházási feladat megvalósuljon? Hogyan tudunk jogilag helyesen eljárni? Ezeket a kérdéseket egyházunk mindennapi működése teszi fel, mi pedig válaszokat keresünk.

Az országos iroda osztályokra bontható. A különböző területek egy-egy osztályhoz tartoznak. Ezek az osztályok olyan szakemberek dolgoznak, akik az adott területhez értenek, azért felelősek. Az iroda feladatai így oszthatók szét a

gyülekezeti munka, a gazdasági feladatok, a oktatás, a diakónia, a pályázatok, az építési feladatok, a jogi kérdések és a külügy területére. Lássuk, mivel foglalkoznak a különböző osztályok!

★

Gyülekezeti és missziói osztály, „gyümi”.

Itt készülnek azok a segédanyagok, kiadványok, amelyek a gyülekezeti gyermekmunkát, ifjúsági munkát segítik. Országos táborokat szervezünk gyerekeknek, családoknak. Ez az osztály felelős a hitversenyekért, és innen kap támogatást a Szélerőzsa országos ifjúsági találkozó is.

Évente készítünk olyan gyülekezeti munkatervet, amelyet a lelkészek a szolgálatuk minden területén használhatnak. Bibliaórák kidolgozott témái, gyermekistentiszteletek, ifjúsági órák, ünnepi sorozatok vezérfonalai segítik így minden lelkész szolgálatát. Ez az osztály támogatja a kórházlelkészek, börtönlelkészek, egyetemi lelkészek szolgálatát is. Érdeemes ellátogatni az internetes honlapjukra is: gyulmisz.lutheran.hu.

Nevelési és oktatási osztály. Egyházunkban több mint negyven oktatási intézmény működik. Vannak olyan intézményeink, ahol egymásra épül óvoda, általános iskola, gimnázium és kollégium is. Ezeknek az oktatási intézményeknek az életét segíti adminisztratív és szakmai területen az oktatási osztály, és felelős az iskolalelkészek munkájáért is.

Az oktatási feladatokat egyházunk a magyar államtól vette át, így sok esetben az állami oldallal kell tárgyalásokat folytatnunk. Iskoláink, óvodáink állami támogatással működnek. Ennek a támogatásnak a szétosztása, elszámolása is nálunk történik. Az oktatási osztályról is található információ a következő internetes oldalon: epszti.hu.

★

Diakóniai osztály. Minden szociális intézmény, amely a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában működik, ehhez az osztályhoz tartozik. A bölcsődéktől az idősek otthonáig, a hajléktalanellátástól a fogyatékkal élők segítségéig itt szerveződik az a szakmai támogatás, amely alapja

FOTÓ: A SÁREPTA BUDAI EVANGÉLIKUS SZERETŐTTHON FACEBOOK-OLDALA

FOTÓ: KISS TAMÁS

az intézmények működésének. Ezeken a területeken, az oktatáshoz hasonlóan, nemcsak szakmai támogatást, de ellenőrző szerepet is betölt az osztály. Internetes oldala: diakoweb.webnode.hu.

Ökumenikus és külügyi osztály. Egyházunknak számos partneregyházi kapcsolata működik. Intenzív kapcsolatot ápolunk a bajor, a finn, a norvég, a svéd, illetve a szlovák evangélikusokkal. A nemzetközi kapcsolatok szervezése, nemzetközi találkozók, konferenciák előkészítése történik ezen az osztályon. Partneregyházainkkal olyan konzultációkat, néhány napos találkozókat szervezünk, ahol lehetőség nyílik a közös problémák megvitatására, az egymásnak nyújtandó segítség lehetőségeinek átbeszélésére.

Gazdasági osztály. Egyházunk gyülekezeteinek anyagi segítése, oktatási és diakóniai intézményeinek gazdasági működtetése éves szinten több milliárd forintos költségvetés megvalósítását jelenti. Mindezt szabályosan, átlátható és számonkérhető módon kell tennünk. Egyházunkat rendszeresen ellenőrzi az Állami Számvevőszék, a Magyar Állam-

kincstár és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal is. A gazdasági osztály felelős a költségvetés szabályos megtervezéséért és megvalósításáért.

Ez az osztály szervezi a hitoktatás adminisztratív részét. Szerződéseket kötünk hitoktatóinkkal, központilag fizetjük a béreket, és így számolunk el a magyar állam felé.

Pályázati osztály. Amikor egy gyülekezet feladatainak megvalósításához pályázaton keresztül szeretne anyagi forrást találni, akkor a pályázati osztály segítheti ebben. Központi pályázatfigyelő rendszerünkön keresztül jelezzük a gyülekezeteknek a pályázati lehetőségeket. Indulunk olyan pályázatokon, amelyeken nem egy-egy gyülekezet, hanem egyházunk a pályázó. Adminisztratív segítséget adunk a megnyert pályázatok lebonyolításához, megvalósításához.

Jogi és testületi osztály. Minden szerződést, amely egyházunk munkájához kapcsolódik, jogi ellenőrzés után lehet aláírni. Ez az osztály felelős azért, hogy ez az ellenőrzés megvalósuljon, kezdve a hitoktatók egyéni szerződésétől egészen

az állammal kötött szerződésekig. Ez az osztály szervezi egyházunk testületeinek munkáját is. A zsinati ülések előkészítése, az országos presbitérium anyagainak összeállítása, ezen testületek üléseinek jegyzőkönyvezése történik ezen az osztályon.

Építési osztály. Kiemelt építési beruházások előkészítését, a beruházások megvalósulásának felügyeletét látják el itt munkatársaink. A tervektől a kivitelezőkkel történő tárgyalásokig, a műszaki ellenőrzéstől a műszaki megoldások megtalálásáig minden olyan feladat idetartozik, ami egyházunk ingatlanjaival kapcsolatos. A gyülekezetek elsősorban templomaik felújításakor találkoznak munkatársainkkal.

Kedves Presbiter Testvérem! Ebből a rövid összefoglalóból látható, mennyire összetett az a feladat, amelyet az országos iroda végez. Azt remélem, hogy gyülekezetének életében, presbiteri munkájában ön is tapasztalni fogja segítő munkánkat! Isten áldja presbiteri szolgálatát!

■ KRÁMER GYÖRGY
országos irodaigazgató

A „presbiter”, az előljáró Jézus

Gáncs Péter püspök
Déli Evangélikus Egyházkerület

Húsvét evangéliuma nem csupán az üres sír ténye, a feltámadás híre, hanem sokkal inkább annak a jézusi ígéretnek a beteljesedése, amelyet a Mester már halála előtt bejelentett tanítványainak: „Megerem a pásztort, és elszélednek a nyáj juhai. De miután feltámadtam, elöttetek megyek Galileába.” (Mt 26,31–32) Ezt erősíti meg és egészíti ki az Úr angyala a feltámadás hajnalán a nyitott sírnál, amikor így bátorítja a megrettent asszonyokat: „Ne féljete! A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek? Feltámadt, nincsen itt. [...] De menjetek el, mondjátok meg a tanítványainak és Péternek, hogy elöttetek megy Galileába: ott meglátjátok őt, amint megmondta nektek.” (Mk 16,6–7)

Erőt adhatnak ezek az ígék mindazoknak, akik az általános egyházi tisztújítás jegyében ezekben a hetekben indulnak hatéves presbiteri, előljárói szolgálatukba. Fontos tisztán látni, hogy ez a küldetés nem egyfajta méltóságot, rangot, elől állást, elől ülést jelent a templomban, hanem elől járást a gyülekezeti, egyházi szolgálatban.

Nem véletlen, hogy az eskü szövegében is megfogalmazódik: „...egyházi előljáróimat készségesen támogatom...” Előljárók láncolatába, hálózatába kapcsolódhatunk be, amelyet maga a feltámadott Jézus Krisztus vezet, mégpedig Galileában, amely a názáreti Mester életében a hétköznapi világát jelenti. A feltámadott Úr nem Jeruzsálembé tér vissza, hogy leszámoljon gyilkosaival, hanem azon fáradozik, hogy összegyűjtse az elszéledt a nyáját, közöttük az őt háromszor megtagadó Pétert, a kételkedő Tamást, a csalódott, kiégett emmausiakat...

A jó pásztor, aki életét adta a juhokért, ebben a pásztori szolgálatában keres munkatársakat, ha úgy tetszik, bojtárokat, terelő pulikat. Ma is bőven akad őszintén kereső, kételkedő, csalódott, „lelkileg elvált” ember, aki arra vár, hogy valaki mellé szegődjék, ahogy ezt a Feltámadott tette az emmausi úton, és megkérdezze: „Miért nehéz a szíved?”, amint énekeljük egyik legszebb húsvéti korálunkban.

Az ünnepontás szándéka nélkül tegyük fel az őszinte kérdést: vajon mindazok, akik most a gyülekezetek bizalmából hat évre szóló előljárói mandátumot kapnak,

alkalmasak és felkészültek-e erre a szolgálatra? Pál apostoltól tudjuk, hogy „a mi alkalmasságunk Istentől van”. (2Kor 3,5) A felkészültségünkért viszont magunk is tehetünk és felelünk.

Jól emlékszem, hogy már az előző általános tisztújításkor, 2012-ben komoly téma volt, hogy lehetőleg csak olyanok vállaljanak szolgálatot, akik erre tudatosan felkészültek, hiszen számos presbiter- és egyéb munkatársképzés folyik egyházunkban Révfülöptől Piliscsabáig. Sajnos mindez most, hat évvel később még mindig inkább csak jámbor óhaj, mintsem jó rend. De ha nem hivatalos feltétele is a szolgálatba lépésnek a képzettség, legalább legyen természetes következménye annak, ha valaki előljáró lesz, hogy a tanítványságban, a közös tanulásban, a felkészülésben is elől jár...

Ezt a felkészülést, az említett szervezett tanfolyamok mellett, számos remek könyv is segítheti, amelyekből egy csokorra valót ajánlunk a szomszédos oldalon. A szolgálatba lépő előljárók számára is útmutató lehet az ősi bencés jelmondat, amelynek harmadik felszólító igéjét gyakran lespóroljuk: „Ora et labora et lege!” Azaz: „Imádkozzál és dolgozzál és olvassál!”

Ízelítőül, étvágygerjesztőként néhány inspiráló fejezetcím Christian Möller „Ha az Úr nem építi a házat...” – *Levelek presbitereknek a gyülekezetépítésről* című könyvéből: *A gyülekezet mint ajándék és feladat...*, *Misszionáló népegyház...?*, *Kiáltás lelkiesség után...*, *Ajándékok és feladatok a mindennapi istentiszteleten...*, *Hogy lesz egy gyülekezet diakóniai?*

S végül a legfontosabb, egy személyes hangvételű áldás a „Tarts, Uram, a kezeden” – *Személyes szavak presbiterekhez* címet viselő kötetből, amelynek újbóli kiadását ezúton is javasolom (*le lapszámunkban több részletet is találhatnak olvasóink a Luther Kiadónak ebből a könyvéből – a szerk.*): „Erősítsen meg téged a szerető Isten, aki elhívott szolgálatára. Adjon neked jóságában gyökerező bizalmat, lelkesedni képes szívet, találékony szeretetet. Őrizzen meg téged a hit zárandókútján, ajándékozzon meg a tevékeny élet örömeivel, a közösség megtartó erejével, hogy áldás lehess: jó ember, igaz tanú – Isten szeretetének jele a világban.”

Ámen! ■

FOTÓ: KISS TAMÁS

A közösségi tiszttség viselésének biblikus alapjai

Abban az évben, amikor egyházunkban általános tisztújítás zajlik, talán nem haszontalan áttekintenünk a gyülekezeten belüli presbiteri tisztsgvállalás biblikus előzményeit, alapjait, jellemzőit.

A zsidó nép az *Ószövetségben* sajátos minőséggel bír, méghozzá az Úrral való viszonyát tekintve. Isten felé fordulva, főként a szent sátor köré gyülekezve ugyanis gyülekezetről (héberül *qahal*) beszélhetünk.

Maga az Izráel népnév is ezzel a szakrális arculattal áll összefüggésben már eredetét tekintve is (1Móz 32,29). Az *Ószövetség* görög nyelvű fordításában, a *Septuagintában* ezt a *qahal* kifejezést adják vissza mintegy száz esetben az *ekklesiáival*, azzal a görög szóval, amelyet az *Újszövetségtől* kezdve egyházként, gyülekezetként fordítunk, és amely a magyar nyelvben is meghonosodott *ekklesiá* alakban.

Míg azonban a *Septuagintában* szinte kizárólag egyes számban jelenik meg Isten gyülekezete, Pál számára ez utóbbi több

helyen egyszerre áll fenn, például Júdeában, Galáciában, Ázsiában vagy Makedóniában. Azaz a Krisztus nevében megkeresztelkedettek összejövetele mindenhol Isten gyülekezetének az adott helyen való manifesztációja volt. A konkrét gyülekezettől elvonatkoztatott egyetemes egyház gondolata a páli iratokban a későbbi *Kolosséi* és *Efezusi levelében* jelenik meg.

Ószövetségi gyökerek

A vénekről először az egyiptomi kivonulás előzményei kapcsán hallunk. Így szól Mózeshez az Úr: „Menj, gyűjtsd össze Izráel véneit [...]. Azután menj be Izráel véneivel együtt Egyiptom királyához...” (2Móz 3,16a.18a) Nem egyedül kell tehát a nagy csatáját megvívnia, hanem ott állnak mögötte a nép egészét képviselő

vének – görög eredetű szóval a *presbiterek* –, akiknek életkorukból fakadóan tetemes élettapasztalatuk és ebből eredő bölcsességük van.

Később, immár a pusztában, tanúi lehetünk annak, amikor a nép ügyes-bajos dolgainak intézésében, a bírásokban teljesen elfoglalt Mózes megfogadja apósa, Jetró tanácsát: „De válassz ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, megbízható embereket, akik gyűlölik a haszonlesést, és tedd őket elöljárókká ezer, száz, ötven vagy tíz ember fölött. [...] Könnyíts a terheden, hadd hordozzák azt veled együtt!” (2Móz 18,21.22b)

Amint láthatjuk, a gyülekezeti élet ószövetségi keretek között is sokban hasonlított a maira. Nem a közösség lelki vezetőjének egyemberes feladata a közösség gondjaival, igazgatásával való törődés, hanem ebben a gyülekezet elhívott, „derék és istenfélő” tagjai bölcsességükkel és szakértelmükkel, imádságaikkal és gyakorlati teherhordozásukkal egyaránt részt kell, hogy vegyenek.

A püünkösöd után létrejött jeruzsálemi ös-gyülekezetben az Izrael tizenkét törzsét jelképező (vö. Mt 19,28) tizenkét apostol vezető és a közösség életét szolgáló szerepe magától értetődő volt.

A jeruzsálemi gyülekezet

A tanítványok számának növekedésével azonban az ő szolgálatuknak a terhe is megnövekedett. Az ige hirdetésére és az imádságra fordítható idejük ennélfogva összezsugorodott, és lelki szolgálatuk hasonlóképpen kezdett ellehetetlenedni, mint egykor régen a reggeltől estig egyedül bíraskodó Mózesé. Részben ennek is a következménye a diakónusok (görög; jelentése „szolgálók”) választása, amelyet az Apostolok cselekedetei 6. fejezetében olvashatunk: „*Hanem válasszatok ki magatok közül, testvérek, hét férfit, akikről jó bizonyosságot tesztek, akik telve vannak Lélekkel és bölcsességgel, és őket állítsuk be ebbe a munkába; mi pedig megmaradunk az imádkozás és az ige szolgálata mellett. Tetszett ez a beszéd az egész gyülekezetnek, és kiválasztották Istvánt, aki hittel és Szentlélekkel teljes férfi volt, valamint Fülöpöt, Prokhoroszt, Nikánórt, Timónt, Parmenászt és Nikolaoszt, az antiókhiai prozelitát; az apostolok elé állították őket, és miután imádkoztak, rájuk tették kezüket.*” (ApCsel 6,3–6)

A mai helyzetünkre nézve rendkívül tanulságos az, hogy bár a gyülekezet életének gyakorlati teendői lebonyolítására lettek kiválasztva, életük és beszédük Krisztusról való tanúságtételként hatott. Olyannyira, hogy a Biblia lapjain a továbbiakban csak erről hallunk. Nem véletlen tehát, hogy Istvánt, az első keresztény mártírt ez utóbbi miatt kövezték halálra. Az ő kivégzése nyomán támadt üldözés során pedig éppen ezek a görögül beszélő zsidók szóródtak szét, és hirdették az ígét Jeruzsálemben, azaz az ösgyülekezet akolmelegén kívül eső területeken is.

Így például Fülöp diakónus igehirdetése nyomán fogadta be Samária az evangéliumot (ApCsel 8,4–24), vagy keresztelkedik meg az etióp kincstárnok (ApCsel 8,26–40). „*Azok, akik az István miatt támadt üldözés következtében szét-szóródtak, eljutottak Föniciáig, Ciprusig és Antiókhiaig, de senki másnak nem hirdették az ígét, csak a zsidóknak. Volt azonban közöttük néhány ciprusi és cirénei férfi. Amikor ők eljutottak Antiókhiaiba, a görögökhöz*

is szóltak, és hirdették az Úr Jézust. És az Úr keze velük volt, úgyszólván sokan hittek, és tértek meg az Úrhoz.” (ApCsel 11,19–21)

A Krisztus-hit földrajzilag széles körben való elterjedése első körben tehát nem a „professzionális igehirdetők”, az apostolok tevékenységének a gyümölcse volt, hanem azoknak a diakónusoknak és más görögül beszélő zsidó hívőknek a tanúságtétele nyomán ment végbe, akik keresztül a Szentlélek ezt a munkát elvégezte. Ők voltak azok, akik kiléptek Jeruzsálem – mai viszonylatban: a templom – falai közül, s akik nemcsak a zsidók, hanem a pogányok – mai viszonylatban: a nem hívők tömegei – felé is nyitni tudtak. S pontosan ennek a „laikus” tanúságtételnek a gyümölcse lett annak az antiókhiai gyülekezetnek a felvirágzása, amely azután bázisává vált a világméretű páli misszióknak (ApCsel 13,2).

Hiszem, hogy ma sincs annál hitelesebb és gyümölcsözőbb misszió, mint a

gyülekezeti tagoknak és kiemelten is a gyülekezeti felelősséget vállaló presbitereknek a mindennapok szituációiban az elvek, a szavak és a cselekvés terén is megmutatkozó, megélt Krisztus-hite.

A korai páli gyülekezetek

Pál a keresztény közösséget úgy aposztrofálja, mint „*egy test Krisztusban*” (Róm 12,5), ami a közös, Krisztus iránti elköteleződésen alapul. A keresztény közösség legfontosabb jellemzője tehát az egymástól való függés Krisztusban. Ez pedig az egymás iránti kölcsönös felelősségben fejeződik ki, amelyben pedig maga Krisztus *kharisza*, azaz kegyelme nyilvánul meg. Pálnál a „Krisztus teste” mindig mintegy ilyen értelemben véve „karizmatikus” közösségként jelenik meg, például: Róm 12,4–8; 1Kor 12,4–27; Ef 4,7–16. ▶

FRA ANGELICO: SZENT PÉTER DIAKÓNUSSÁ SZENTELI SZENT ISTVÁNT (1447–1449)

A *kharizma* a *kharisz* kifejeződésének az eredménye vagy hatása, azaz Isten kegyelmes cselekvéséé. Magyarra általában kegyelmi ajándékként fordítják. Így kegyelmi ajándék Krisztus megváltói tette (Róm 5,15–16), de szó van az Izráelnek adott különféle kegyelmi ajándékokról (Róm 11,29), és beszél különös áldásokról, amelyek egyéneknek, avagy egyéneken keresztül adattak (Róm 1,11; 7,7; 2Kor 1,11).

Legtöbbször azonban a gyülekezet részére adott kegyelmi ajándékokról van szó, amelyek mind beszéddel, mind cselekvéssel állhatnak összefüggésben. Róm 12,4–6-ban a *kharizma* szinonimája a *praxis*, amely a cselekvés, aktivitás mellett jelent funkciót is. A test tagjainak megvannak a maga sajátos funkciói. Az egyház mint Krisztus teste tagjainak ilyenek az ő *kharizmáik*, amelyekkel hozzájárulnak ahhoz, hogy a test mint egész működik. A tag *kharizmája* tehát a tag funkciója a testen mint egészen belül. A test tehát ilyen értelemben véve *kharizmatikusan* működik.

1Kor 12,4-ben a kegyelmi ajándékok különbözőségéről hallunk. Ennek szinonimája a következő versben a szolgálatok (*diakonia*) különbözősége. Beszélhetünk a beszéddel összefüggésben álló kegyelmi ajándékokról, mint például a prófétálás, tanítás, vigasztalás, nyelveken szólás; illetve cselekvéssel összefüggésben állókról, mint a szolgálat, törődés, vezetés, adakozás, gyógyítás. A számos megnyilvánulással kapcsolatban van két közös jellemző, amelyet kiválóan összefoglal a Róm 12,6: „...a nekünk adatott kegye-

lem szerint különböző ajándékaink vannak, eszerint szolgálunk is...” Egyfelől tehát ezek mindig Isten kegyelmes cselekvésének az eredményei, nem pedig pusztán valami velünk született képesség vagy tehetség gyümölcsei. Másfelől ezek mindig a közösség, a gyülekezet javát szolgálják. Nincs szó tehát egyéni birtoklásról a személyes haszon céljára.

Igen lényegbevágó még annak a hangsúlyozása, hogy a gyülekezeti tagoknak és szolgálatvállalóknak különféle adottságaik és különféle feladataik lehetnek a közösség életében. Azonban ezeknek az értékessége nem a tehetség vagy a szolgálat nagyságán múlik. „A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz. Különb-

Nem a közösség lelki vezetőjének egy-emberes feladata a közösség gondjaival, igazgatásával való törődés, hanem ebben a gyülekezet elhívott, „derék és istenfélő” tagjai bölcsességükkel és szakértelmükkel, imádságaikkal és gyakorlati teherhordozásukkal egyaránt részt kell, hogy vegyenek.

Mindez még inkább egyértelművé válik, ha számításba vesszük, hogy Pál számára az archetipikus *kharizma* maga Krisztus keresztjének kegyelmi tette. Krisztus teste csak akkor tud működni, ha a *kharizmaként* megnyilvánuló szavak és tettek kifejezik, megjelenítik Krisztus keresztben való szabad kegyelmi cselekvésének a minőségét, a jellegét. Azaz a kegyelem erejével, önző hátsó szándék nélkül Isten szolgálatában és mások javára történnek. Meggyőződésem, hogy mindez a teológiai alapvetés a ma egyháza, a presbiteri vagy bármilyen más gyülekezeti szolgálatot vállalók szempontjából is lényegbevágó.

ségek vannak a szolgálatokban is, de az Úr ugyanaz. És különbségek vannak az isteni erő megnyilvánulásaiban is, de Isten, aki mindezt véghez viszi mindenkiben, ugyanaz.” (1Kor 12,4–6) A gyülekezetben végzett minden, emberi szemmel nézve apró vagy óriási szolgálat értékét az adja, hogy Isten Szentlelke nyilvánul-e meg benne és általa.

Későbbi fejlemények

A kegyelmi ajándékok hangsúlyozása mellett a korai páli levelekben meglehetősen marginális az egyes gyülekezeten belüli funkciók, „hivatalok” megjelené-

JACOB DE WIT: MÓZES KIVÁLSZTJA A HETVEN VÉNT (1736-1737)

se. Szó van apostoról, prófétáról, tanítóról 1Kor 12,28–29-ben, de például Róm 12,6–7-ben prófétálásról, mintsem prófétáról, tanításról, mintsem tanítóról. Ami pedig az apostolokat illeti, ez a korai kereszténységben korántsem csak a tizenkettőt és Pált jelentette. Gondoljunk például Barnabásra (ApCsel 14,4), Apollósra (1Kor 4,9), Andronikoszra és Juniára (Róm 16,7), akik közül az utolsó a bibliakutatás mai állása szerint ráadásul nő volt. Az *Apostolok cselekedeteiben* olvasunk az antiókhiai gyülekezet elöljáróiról (ApCsel 11,30) és az efezusi gyülekezet véneiről (ApCsel 20,17), illetve Pál és Barnabás első missziói útjával kapcsolatban arról, hogy „miután pedig gyülekezetenként elöljárókat választottak nekik, böjtölve és imádkozva ajánlották őket az Úrnak, akiben hittek”. (ApCsel 14,23) E három helyen ugyanaz a görög *preszbüterosz* szó szerepel.

Később a pásztori levelekben már a diakónus és a püspök kifejezésekkel egyetemben (1Tim 3,1–13) részleteseb-

ben körvonalazott tisztségről van szó: „A vezetésben bevált presbiterek kétszeres megbecsülést érdemelnek: elsősorban azok, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak. Mert azt mondja az Írás: »Nyomtató ökörnek ne kösd be a száját«, és »mélto a munkás a maga bérére«. Presbiter ellen vádat ne fogadj el, csak »két vagy három tanú szavára.«” (1Tim 5,17–19) Mint láthatjuk, a szentíró itt alapvetően az igehirdetés, a tanítás szolgálatát emeli ki, amely ma leginkább a lelkeszi szolgálathoz köthető.

A Tituszhoz írt levélből pedig az derül ki, hogy a püspök és a *presbiter* kifejezés még némileg csereszabatos: „Azért hagytalak Krétán, hogy rendbe hozd az elintézetlenül maradt ügyeket, és presbitereket állíts szolgálatba városonként, ahogyan meghagytam neked: ha van olyan, aki feddhetetlen, egyfeleségű férfi, akinek gyermekei hívők, nem vádolhatók kicsapongással, és nem engedetlenek. A püspök ugyanis mint Isten sáfára legyen feddhetetlen, nem önkényeskedő, nem indulatos, nem részeges, nem kötekedő és nem haszonle-

ső, hanem vendégszerető, a jóra hajlandó, józan, igazságos, kegyes, önmegtartóztató, aki ragaszkodik a tanítással megegyező igaz beszédhez, hogy az egészséges tanítással tudjon bátorítani, és meg tudja győzni az ellenzegülőket.” (Tit 1,5–9)

Az apostol tükre

A püspöki és papi tisztségek és funkciók világos elkülönülése a 2. századra, az úgynevezett korai katolicizmus során megy majd végbe, de e folyamat csírájában már itt megjelent. Ami viszont cseppet sem vesztett a mai presbiterek, a gyülekezet „vénei” vonatkozásában az aktualitásából, az a fent idézett apostoli intés és buzdítás tartalma. Olyan tükör ez, amelyben megtekinthetjük önmagunkat, szolgálatunkat. Olyan tulajdonságokat és minőségeket láthatunk az igében, amelyekért imádkozhatunk Istenhez magunk és szolgálatot hordozó testvéreink számára.

■ LÁSZLÓ VIRGIL

Evangélikus presbiterek a második ötszáz évben

FOTÓ: KISS TAMÁS

Nagy áldása egyházunknak, hogy a presbiteri szolgálatot teológiai és gyakorlati oldalról egyaránt gondosan és nagy tudással támogató intézményeink, szakembereink munkálkodnak közöttünk évek óta. Az ő - jelen összeállításban olvasható - gondolataikhoz az egyházunk konkrét helyzetéből és teendőinkből adódó megfontolásokat igyekszem hozzáilleszteni.

Talán furcsának hat, hogy a világi szolgáltatók kapcsán elsőként a teológiát tartom fontosnak hangsúlyozni. Azonban jómagam úgy látom, az összes strukturális, működési és népmozgalmi nyomorúságunkat megelőzi (mi több, jórészt okozza is...) egyházunk és személyesen a mi magunk mindennapjainak teológiai gyengülése.

Teológia, hitmegülés. Evangélikusnak lenni persze szocializáció, kulturális hagyomány, közösségi működés is – de elsősorban az ötszáz évvel ezelőtti tételek első pontjának az újra és újra megélése: a mindennapi megtérés. Ehhez szükséges a tanítás tisztasága az igehirdetésben és egyházi közösségeink életében és a tanítás mély megértése, értelmezése a mai valóságban. Ez közös dolgunk, a ma pres-

bitere nem bújhat ki annak a felelőssége alól, hogy visszahozzuk együttléteinkbe a Bibliáról, Krisztus tanításáról és a megváltás művéről szóló közös gondolkodást, imádságot. Tehát a presbiter nem pusztán egy demokratikus szervezeti forma szavazója, hanem a gyülekezet teológiai-hitmegélési közös munkájának ösztönző, nagyobb terheket vállaló aktivizálója is.

A lelkeszi munka támogatása. A most formálódó lelkeszi életpályamodell a *Láthatóan evangélikus* stratégia első célkitűzésének teljesítéséhez visz közelebb: régóta esedékes teendőnket foglalja egységbe az anyag lelkeszeink javadalmazásának méltó szintre hozásának igényével, a lelkeszek szakmai-mentálhigiéniés támogatásával. De ez csak akkor valósulhat meg, ha túllépünk a sok helyütt

megkövesedett modellen, amelyben a lelkeszeinkre hagyjuk-terheltük a gyülekezeti élet szervezésének minden gondját-bajját. Emellett a presbiterek a gyülekezetek egésze számára átláthatóvá kell tegyék a tehervállalások valós mértékét és lehetséges forrásait, a gyülekezeti gazdálkodásokat és a lelkeszi jövedelmeket. A presbitériumoknak szembe kell nézniük a gyülekezetek-lelkeszek közötti szolidaritás vállalásának teológiai és morális-szervezeti vonatkozásaival.

Egyházépítés, misszió. Az egyetemes papság azt is jelenti, hogy a missziót tanúságtétellel, hitünk nyilvános vállalásával, példás keresztény élettel nekünk magunkat is konkrétan és a gyakorlatban kell megvalósítanunk. Ennek – a népmozgalmi adatokat figyelve – talán az egyik legfontosabb iránya éppen az a közösség lehet, amelyet a presbiterek ismernek a legjobban: saját gyülekezeti köreink. Hosszabb (közel két évtizedes) időtávban vizsgálva azt látjuk, hogy évente tendenciózusan mintegy ezeröt-

száz evangélikusnak keresztelt gyermek nem jut el a konfirmációig; ez a 2000 és 2017 között elvesztett harmincötezer választó egyháztag kétharmada. Ha ehhez még hozzávesszük – becslések alapján –, hogy mennyi egyházfenntartó lett a tizennyolc év alatt konfirmált, harmincezernél is több fiatalból, akkor látjuk is a létszámbeli veszteség jelentős részének „forrását”: azokat a gyermekeket, családokat, konfirmáltakat nem tudtuk megtartani, akikhez valamiképpen már egyszer eljutottunk, kapcsolatban voltunk velük, tanítottuk őket. Vagyis, egy szemernyit sem engedve a teljes miszió elvárásából, „pusztán” egyfajta „belmisszióval” is közel szinten maradna egyházfenntartói közösségünk. Presbiterként a megkereszteltek, konfirmáltak megtartása az egyház közelében alapvető egyházépítési teendőnk.

Gyülekezeteink egysége. Az elmúlt évek külső hatásai nyomán a keresztényi mi-voltunkra is rájátszó ellentétstízeszások szüremlettek be egyházunkba. A presbitereknek van leginkább módjuk arra, hogy ne engedjék gyülekezeteinket szétfeszülni mindezek miatt. Nekünk kell megélnünk és megküzdenuünk magunkban, hogy különbözhetünk egymástól világlátásban, véleményekben, vérmérsékletben, kegyességben, de mindezt felülírja keresztény közösségünk a legfontosabban: Krisztus követésének feltétlenségében. Gyülekezetnek, egyháznak, keresztény közösségnek lenni annyit tesz számomra, hogy – Szabóné Mátrai Marianna bölcs megfogalmazásával élve

FOTÓ: A NYÍREGYHÁZI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG FACEBOOK-OLDALA

– képesek vagyunk elhordozni egymás különbözőségét ebben a közösségben. A gyülekezetért viselt presbiteri felelőség közvetlenül kiterjed erre.

Strukturális egyszerűsítés. Kulcskérdése egyházunknak a gazdálkodási önállóság felé tett lépéseink rendszerszerű kidolgozása és érvényesítése. Itt országos modelleket is el kell indítani (befektetési, gazdálkodási innovációk), amelyek a gyülekezeteket közvetlenül is bevonhatják, de gyülekezeti szinten megkerülhetetlen teendőink vannak, elsősorban a személyes és gyülekezeti önfelelősség tudatosításában. Az egyházfenntartói járulék vállalásának elvárásában határozottabbnak kell lennünk. Ismerve kinek-kinek az anyagi nehézségeit, az áldozatvállalás

és egymás segítése bizonyosan hordoz tartalékokat. Ha valaki nem szűkölködik nagy szegénységben, akkor havonta akár három-ötezer forint is a tehervállalások áldozatos, de reális mértéke lehet. Aki pedig a Jóisten kegyelmének és saját erejének, képességeinek köszönhetően tisztességes jövedelmet tudhat magáénak, az ennél érdemben nagyobb vállalással képes kiváltani a szegényebbek forintjait. A presbiternek, akik közvetlenül ismerik a testvérek anyagi lehetőségeit, tudnak erről egymással nyíltan beszélni s az említett önfelelősséget, anyagi önállóságot megalapozó döntéseket hozni.

Hitvalló egyház, hitvalló presbiterek – 500+. Összefoglalva, látásom szerint Luther reformációs munkája nem szervezettel, hanem mozgalommal kezdődött. Sokkal több figyelmet, vállalat és erőforrást kell a különféle formalizált mechanizmusok mellett (akár helyett) egymás közvetlen megszólítására, támogatására fordítanunk. Hitmegélésünk hagyományosan szemérmes – bátrabban kell tanúságot tennünk Krisztusról a világban, s a látható evangélikusságot a hegyen épült városba kell felvinnünk. Erre egy olyan posztkonstantinuszi – vagyis nem a külső hatalmi struktúrába függőségekkel beépült – egyház lehet képes, amelyben a presbiterek hitvallók, egymást és a közösséget megszólító Krisztus-követők. Ez adja az 500+ értelmét a reformáció előttünk álló fél évezredében.

■ FÁBRI GYÖRGY
egyházkerületi felügyelő
(Északi Egyházkerület)

FOTÓ: A SZARVÁS-ÓTEPLOMI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG FACEBOOK-OLDALA

Ki a jó presbiter?

Mi a feladata annak, aki ma presbiteri szolgálatot vállal? Mi az, amit fontos tudnia, és nem szabad szem elől tévesztenie? Mi teszi a presbitert igazán jó presbiterré? Hogyan tehet eleget az elvárásoknak? Honnan merítsen erőt és hitet, ötleteket és célokat? Kitől kérjen tanácsot? Mikor szólaljon meg, és mikor hallgasson inkább? Meddig terjed a megbízatása? Mikor biztasson, támogasson, és mikor kérjen számon valamit?

Ezeknek a kérdéseknek soha sincs igazán végük. Korábban sokszor megkísérelték pontokba szedett válaszban megfogalmazni azt, hogy milyen is a jó presbiter. Összegyűjtötték az ismérveket és a jelzőket. Fogalmaztak hosszabb és rövidebb mondatokat, feladatmeghatározásokat és jó tanácsokat. Készültek követelménylisták is. Csokorba kötötték az intelmeket. Felsorolták az elvégzendő tevékenységeket. Leírták a példakép értékű presbiteri élet kritériumait. Néha ki is függesztették a templom bejáratánál.

Alapvető értékek

Ha őszintén belegondolunk ezekben, hamar meglátjuk, hogy ritkán sikerült mindennek eleget tenni, szinte lehetetlen, hogy minden itt szereplő igénynek megfeleljen valaki. Rá kellett ébredni arra, hogy a presbiter is ugyanúgy a gyü-

lekezeti közösség botladozó tagja, mint bárki más. De az alapvető értékek ma is ugyanúgy mérvadók, mint korábban. Ilyen érték a gyülekezet szeretete, a lelkes munkájának segítése, a templom őrzése nemzedékről nemzedékre, az egyház jó hírének munkálása és nem utolsósorban a személyes hit őszinte megélése kisebb és nagyobb közösségekben. A családi otthonban ugyanúgy, mint a presbitérium ülésein, a munkavégzésben vagy a közéletben.

Ma egy speciális kritérium tűnik kiemelkedően fontosnak: egyházi tisztséget viselő ember legyen érzékeny a lelki életre, és tudjon úgy tájékozódni a világban a Biblia üzenete alapján, hogy jelenléte gyógyító, másokat felsegítő és a nyitottságával sokakat elfogadó legyen. E nélkül a „lelki arc” nélkül nem működik igazán a presbiteri szolgálat. Ezt fogalmazta meg egy írásában épp hetven év-

vel ezelőtt, de ma is helytálló üzenetként Kapi Béla püspök: „A Krisztus iránt való szeretet teljessé teszi a presbiter lelki arcát, és megmutatja, hogy az evangélikus presbiter lelki arca tulajdonképpen az evangélikus egyház arca úgy, amint azt Krisztus megrajzolta s amilyennek azt Ő látni akarja.” Ez az igazán szép és erőt adó presbiteri küldetés és szolgálat ma is. (Kapi Béla: *A presbiter lelki arca*. In: *Őrállóul adtalak téged... Evangélikus presbiterek könyve*. Harangszó, Győr, 1942. 23. o.)

Ilyen lelki arc az egyház mai kommunikációjának is az alappillére. Ez az igazi különbség a világi és az egyházi tisztség között. Ettől eltérő, illetve ehhez nem illő eszközöket ma sem volna szabad alkalmaznia egyházi tisztséget betöltő egyháztagnak, sem lelkésznek, sem világinak. Az ilyen „lelki arcot” hordozó evangélikus számára a legnagyobb öröm, ha megérkezik valaki a gyülekezetébe, és nagy szomorúság minden egyes ember kilépése, eltűnése, akármilyen okból következik is be.

Merre induljak?

A presbiternek ma is két szolgálati területe van: az egyik a templom falain belül található, a másik is közel van, de kívül a templomon. Szolgálat a felügyelet és a frissen tartás a templom terében. Vigyáznia kell nemcsak az épületre, hanem a benne élő közösség minden tagjára is. A jó atmoszférára. A belső tér természetesen melegére. A falakon kívüli világban pedig a láthatóság, a hallhatóság és a vonzás megjelenítése a dolga. Az igazi presbiter valóban vonzó arc az érdeklődő külső környezet számára.

Ma különösen fontos feladat, hogy olyan hívogató és megszólító társak legyenek a presbiterek a gyülekezet kerítésén belül és azon kívül is, akik kortársi nyelven és mai, időszerű tartalommal hívnak régieket és újakat egyaránt a gyülekezetbe. Nem lehet csak keseregni és fájlalni a hiányzó embereket a templomból és a gyülekezeti közösségből, hanem bátran és leleményesen kell indulni és megszólítani azokat, akik elfelejtették már a templom belsejét, vagy eddig még nem is jutottak el oda.

JOHN HENRY LORIMER: VÉNEK ORDINÁCIÓJA A SIKÓT PRESBITERI EGYHÁZBAN (1891)

FOTO: MOLNÁR MÁTE LÁSZLÓ

Más szóval úgy is mondhatjuk: aki presbiteri szolgálatra indul most, annak a legfőbb, kiemelt küldetése ugyanaz, mint az első tanítványoké volt egykor. Odaszegődni a vándorló emberek mellé. Talán útítársnak, akivel nyugodtan lehet együtt sétálni. Segítőnek, aki képes adni és áldozatot hozni másokért is. Vagy navigáló kísérőnek, aki közvetlenségével egyszerűen irányt, értéket és belső lelki örömet ébreszt abban, akinek erre van égető szüksége. Nem maradhat csak a miénk, amit ajándékba kaptunk Istentől. Nem szabad féltett kincsként elrejtetni a mi életünk mélyére azt, amit odaadhunk másoknak, hogy ők is velünk együtt egy közösségben élhessenek az egyházban. Nem elméleti tevékenységből van ma hiánya a gyülekezetekben, hanem valódi odahajló és segítő kezekből.

A példák ereje

Az egyház ma nem könnyen találja meg a helyét és a szavát a társadalomban. Küzd azért, hogy érthető és érezhető legyen az üzenete. Ebben a kommunikációs küzdelemben fontos szerepe van minden egyes tisztséget hordozó egyháztagnak. De az üzenet megszólaltatása ma is nagy örömet jelenthet. Hogyan lehet ezt jól

végezni? Nemigen létezik erre recept, inkább egymás életéből tanulunk. Nem oktatás ez, hanem felfedezése a másik által megtalált útnak, szeretetnek és életnek. A presbiter hite is ebben edződik napról napra. Ez a tisztség is attól lesz értékes, ha a hordozója minden apró eredményért hálás lesz Istennek. A kudarc idején pedig megtalálja az imádság szavait, hogy újra alkalmassá legyen az eredményes helytállásra.

A közismert evangélikus előadóművész, Levente Péter sokszor emlékezik meg meghatódottan az édesapjáról. Ahogyan emlegetni szokta őt, az nagyon egyszerű: „Ő volt Pista bácsi, a presbiter a pécsi evangélikus gyülekezetben: az édesapám.” Ennyi! Igen, aki hitelesen és példászerűen élte meg ezt a tisztséget is, és az egész életét is, ahhoz nem kellene nagy szavak és magasztaló elismerések, mert ennyi is elég. A fiú arcáról le lehet olvasni a presbiter édesapa lényét, értékét és hitét. Minden érték benne van az édesapa nevének kiejtésében.

Oda lehet képzelni a közvetlen stílust, ahogyan a „presbiter Pista bácsi”, ha kellett, énekelt a temetéseken, ha gyerekeket kellett gyűjteni a hittanórára, fáradhatatlanul járt utánuk, ha bibliórát kértek tőle, azonnal vállalta a

helyettesítést, és elkezdett készülni; ha problémákat mondtak el neki, vagy kemény életkríziseket tártak elé, sohasem mondott hirtelen véleményt vagy okos tanácsot, hanem érezhető volt az ajkain induló csendes imádság az érintettekért. A napi *Útmutató* igéit pedig memoriterként kezelte. A gyülekezet megkeresztelt kisgyerekeit igés lappal látogatta meg a bányászcsalád otthonában vagy az akadémikus villájában. Mindezekért földi jutalomról szó sem lehetett abban a korban, amikor ezt tette fáradhatatlanul és mindig mosolygós, elégedett tekintettel. Nehéz lenne megmondani, hány embert szólított meg, és hányan indultak el a gyülekezetbe éppen az ő hatására. Egy biztos: nem kevesen.

Bárcsak adna Isten ma is egyre több ilyen lelki arccal rendelkező presbitert, akikre majd jó szívvel és jó szóval emlékezhetnek az utódok, vagy akik, ha még élnek, együtt szolgálnak velünk ma is a gyülekezetekben! Példák és arcképek kellenek, hogy rögzítsük, megjegyezzük, továbbvigyük őket.

■ SZABÓ LAJOS

Az írás a Tarts, Uram, a kezdedben – Személyes szavak presbiterekhez című kötetben jelent meg (Luther Kiadó, Budapest, 2012).

Sokszínű presbitériumok

Ahány gyülekezet, annyi jó szokás

Egyházunkban a kegyességi irányzatok mellett meghatározó a földrajzi elhelyezkedés, egy-egy gyülekezet történelme is. A különböző testvéri közösségekben különféle presbitériumok szolgálnak. Lelkészeket kérünk arra, összeállításunkban mutassák be, náluk hogyan működik, miben különleges a presbitérium. Azt reméljük, a helyi példákból sokan tudnak majd inspirálódni, ötleteket gyűjteni, imáikban az épülő gyülekezetekre gondolni.

A kaposvári evangélikus templom homlokzata

Áldás vagy átok? Melyik presbitériumi tagnak nem ismerős az az érzés, amikor a lelkész elküldi a kötelező ülésekre a meghívót? Sokan azért nem vállalják a presbitériumi tagságot, mert számtalan kötelezettséggel jár. Kaposváron sincs ez másként, és mégis.

A presbitérium huszonnégy főből áll. A vezetőtestület leképezi a teljes gyülekezetet. A harmincévestől a hetvenhat évesig, a biztosítási ügynöktől a vállalkozón, az egyetemi tanáron át a kétkézi munkásig megtalálhatók tagok ebben a sokszínű, de Krisztusban eggyé vált csapatban. Különlegessége pedig éppen ez. A világban létező vezetőtestületek mindig egyéni érdekek mentén szerveződnek. A kaposvári presbitérium azonban más dimenzióban mozog. Az egyéni érdekeket háttérbe helyezi egy magasabb cél: Krisztus gyülekezetének építése, növelése, lelki megerősítése.

Minden lelkésznek – jobb esetben – a saját presbitériuma a legjobb. Én ezt Ka-

posváron teljes mértékben megélem, mert istentiszteleti alkalmakon kívül ez a kicsiny csapat mindenben számíthat egymásra. Nincs olyan gát, olyan feszült hangulat,

amely széthúzná őket, sőt. Vannak viták, vannak nehéz döntések, mint mindenhol, de a Krisztusban megélt közösség nem enged semmilyen témát személyes, becsületbeli ügyvé alantasítani. Mindennek közös ügynek kell maradnia, mert Isten csak oda küld áldást, ahol a testvérek egyetértésben élnek. Hisszük, ezért van áldás a gyülekezetben, és ezért tud egy vezetőtestület közös évszámó vacsorákat, kirándulásokat, közös szervezésű segítő, építő, sok esetben lelki programokat szervezni. Sosem azért, mert mindez elvárt vagy kötelező, hanem mert szívből jön.

Ennek bizonyosságául szolgálnak Sütő Zoltán felügyelő úr szavai is: „Miután a választás tényével a közösség felhatalmazást ad a presbitereknek, akik erre nyilvános fogadalmukkal tesznek pecsétet, és tudatában vannak, hogy nincs más dolguk, mint hogy »világi«, azaz nem felszentelt személyekként a gyülekezet gazdái, a nyáj őrizői legyenek, akik felelősséggel tartoznak a rájuk bízottakért Isten és ember előtt egyaránt. Munkájuk során pedig a zsolttáros szavai csengenek fülükben: se szekerekben, se lovakban ne bízzanak, hanem az Úrnak, a mi Istenünknek nevére emlékezzenek meg. [Lásd Zsolt 20,8]”

(Pongráczné Győri Boglárka)

Úrvacsoraosztás a kaposvári evangélikus templomban

Tudatos odafordulás. Úgy gondolom, egy gyülekezet közösségének a jövője nem nyugodhat csupán a lelkész, esetleg más alkalmazottak szolgálatán. Mozgósítani kell olyan, a hitéletben jelen lévő tagokat, akik szellemi, fizikai képességeiket kamatoztatva hozzá tudnak járulni egy jobb, teljesebb, gyümölcsözőbb közösségi léthez.

Ma a presbiteri szolgálat nem egyszerűen egy szűkebb grémiumban való részvételt, a családi hagyományok továbbvitelét, egyfajta kontrollszerepet jelent, hanem egy szolgálói körhöz való csatlakozást, tudatos odafordulást a gyülekezet hétköznapi, lelki élete felé.

Danhauser László, a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség alapító lelkésze így vont be egykor számos fiatal, pályakezdő házaspárt, akik később a presbitérium oszlopos tagjaivá válhattak. Volt, aki bibliaórai alkalmat szervezett és vezetett, más a konfirmációs oktatásban segédkezett, más a pénzügyi, közgazdasági ismereteivel támogatta a gyülekezet működését, megint más látogatói kört alakított ki.

Ezek a példák a következő generációk számára is világossá tették, hogy a presbiterség elfogadása egyet jelent a közösség életének a támogatásával, kinek-kinek a maga képességeinek, tudásának a kibontakoztatásával. Éppen ezért az idei jelölési időszakban a presbiterjelöltek bemutatkozásai alkalmával külön kértük, mindenki írjon arról is, mivel tud a jövőben hozzá-

Presbiteriktatás Budahegyvidéken

járulni közösségünk életéhez. Ebben az évben így tudott megerősödni a műszaki munkacsoportunk, s tudunk még nagyobb erőket fordítani a konfirmációs, ifjúsági munkára is. Ennek végiggondolását, a szolgálatok megbeszélését segíti majd a presbiteri hétvégénk, amelyen Isten ígéjére figyelve, abból útmutatást nyerve gondoljuk végig, milyennek képzeljük el a jövő gyülekezetét.

(Keczkó Pál)

Fehér asztalos hagyományok. A kőbányai gyülekezet száznyolc esztendő múltja tekint vissza, a kezdetektől fogva a családias légkör jellemzi. A korábbi nagy létszámú presbiteri testületből az utóbbi két évtizedben alakult ki egy tizenkét fős hatékony, testvéri közösség. Cél volt, hogy a presbitérium ne csupán döntéshozó grémium legyen, hanem olyan, amelyben személyes, baráti légkör és lelki közösség uralkodik. ▶

FOTÓK: HEGYVIDEK.LUTHERAN.HU

Eskütétel Budahegyvidéken

FOTÓ: REGŐS ROZI

Istentisztelet Kőbányán

Hagyománnyá vált, hogy január 1-jén a (korábban az esztendő első vasárnapján) a lelkészt és családját felkeresik otthonában, és ünnepi köszöntéssel, koccintással, áldáskívánással kezdődik a naptári év. És ha már asztalközösség, a farsangi időben megszervezett vacsoráról sem szabad elfeledkeznünk, ahová a presbiter testvérek családjukkal, szeretteikkel jönnek el. Fehér asztalnál, finom ételek mellett, kötetlenebb formában kerülnek közelebb egymáshoz.

Lelki életünk meghatározó rendezvényei azok a csendesnapok is, amikor a közösség elvonul egy-egy napra, Isten ígéjére, valamint egymásra és egy egész napot meghatározó közös témára figyelve.

Hagyomány, hogy a nagycsütörtöki istentiszteleten az oltár elé térdel ugyanez a közösség, így az úrvacsorában is megéle az összetartozás lelki dimenzióit.

Egy presbiteri csendesnap csapatépítési feladatának keretében önálló presbiteri hitvallást fogalmaztunk meg. Ez a szöveg azóta rendszeresen megszólal a presbiteri alkalmainkon, immár tíz esztendeje: „Hisszük, hogy Isten szólít meg minket és hív el a presbiteri szolgálatra. Hisszük és valljuk, hogy Isten országának építői vagyunk. Hisszük, hogy minden alkalmatlanságunk ellenére Urunk felruház minket bölcsességgel, erővel, figyelemmel

és szeretettel, hogy a gyülekezetben szolgáljunk. Hisszük, hogy lelkileg szükségünk van a megerősödére Krisztus útmutatása szerint. Istentől rendelt feladatunknak tekintjük: a gyülekezeti közösség építését a szeretet által; egymás elfogadását az esendőségeink és botlásaink ellenére; a testvéreink közötti jó kapcsolat erősítését. A lelki felelősségvállalás mellett fontosnak tartjuk a gyülekezet mindennapi életében és gazdasági feltételeinek megteremtésében való munkálkodást. Hisszük, hogy gyülekezetünk gazdasági életének tisztasága lelkiekben is áldást hoz. Hisszük, hogy időről időre Isten új gyülekezeti tagokat szólít meg ezekre a feladatokra. Hisszünk az imádság megtartó- és megújító erejében, amellyel egymást és gyülekezetünk minden tagját hordozzuk. Hisszük, hogy mindenre Isten erősít meg minket. Erős vár a mi Istenünk!”

(Benkóczy Péter)

Háromszáz év után női presbiterok. Presbitériumunk több szempontból egyedi. Az ideai tisztújításig – mintegy háromszáz éven keresztül – csak férfi presbiterok voltak, idéntől azonban már négy hölgy is részt vesz a testület munkájában. Idevonatkozó egyházi törvényeinket természetesen betartjuk, a korábbi ötven plusz húsz fős tiszteletbeli presbitériumunk helyett jelenleg

a huszonöt fős presbitérium a számszékkel és a gyülekezeti vezetőséggel (felügyelő, gondnok, jegyző, pénztáros) együtt végzi munkáját. Ez a belső mag majdnem negyven ember. Hatvanöt évesen minden presbiterünk automatikusan védett korba ér, jelölni, választani már nem kell, ők kvázi tiszteletbeli presbiterként vesznek részt a gyülekezetépítés munkájában, de helyüket átadva a fiatalabbaknak, így biztosítva a folytonos megújulást.

Presbiteraink adott, konkrét feladatokkal vannak megbízva öt különböző munkacsoportba sorolva, csoportvezetők irányítása mellett. Ezek a „jubileumi”, a „média”, a „karbantartó”, a „rendezvény-szervező” és a „látogató” munkacsoportok. Az elsőnek a feladata a jubiláns konfirmandusok és házások alkalmainak szervezése, gyülekezeti évfordulók (például száznyolcvan éves a templomunk) nyomán követése, a korábbi papok és tanítók sírjainak rendben tartása. A média értelem szerint a gyülekezet internetes megjelenéséért és a rendszeresen megjelenő hírlevélért felel, ezt mintegy ezerkétszáz példányban a posta helyett szintén a presbiterok juttatják el az összes helyi evangélikus háztartásba. A karbantartók vezetője a mindenkori gondnok. Jobbára mesteremberek vannak ebben a csoportban, feladatuk az állagmegóvás

és a kétkezi munka. A rendezvényszervezők felelnek a testvérgyülekezeti kapcsolatokért, a gyülekezeti programokért (sportnap, kirándulás, szeretetvendégség, előadások...), a látogatók pedig a nevükben hordják, mi a feladatuk. Minden munkacsoport a lelkéssel együtt, de a többitől függetlenül ülésezik és végzi feladatait.

(Homoki Pál)

Óbudán is lehet új. Az újtól félni szoktunk, ennek ellenére szeretjük, ha valami rendkívüli történik körülöttünk és velünk. Egyházi törvényeink szerint hatéven- te lehetőségünk van az újtásra. Hat év hosszú idő. Egy gyülekezet sok történést él meg ez idő alatt.

Az új presbitériumot a jelöltek személye alapján feladathoz is igyekeztünk társítani. A „mit szeretnél tenni a gyülekezetért?” rutinkérdést nagyon komolyan vettük, mivel a jelölőbizottság előzetesen felkészült a gyülekezeti élet megerősítésének és gazdagításának tervezetével. Nem a jelöltség száma számított, hanem az elhívás, a tenni akarás.

Új felügyelő és új presbitérium, az átlagéletkor ötven év. Új felügyelő és új presbiterek. Új felügyelő, aki tősgyökeres óbudai, új presbiterek, akik óbudaiakká váltak az évek során. Római katolikusból lett evangélikus pótpresbiter, aki feleségével együtt a házasságkötésük után konfirmált és vált gyülekezeti taggá. Új presbiter, aki gyermekének hit- és erkölcsoktatása, majd konfirmációja révén

FOTÓ: KISS TANÁCS

Istentisztelet Soltvadkerten

került gyülekezetünkbe. Egy négy- és egy háromgyermekes anyuka, aki az ifjúsági munka szervezése mellett kötelezte el magát. Két háromgyermekes apuka, az egyik gondnokként az egyházközség tulajdonának megőrzéséért vállalt felelősséget, a másik a hivatalok bürokráciájával veszi fel a harcot. Két ifjú nagypapa a diakóniai és a gyülekezeti misszióért fog ténykedni. És a felsorolás még így sem teljes.

Feladat volt és lesz, Istennel minden lehetséges. Jelszavunk: „Evangélikusnak lenni jó, óbudainak különösen!”

(Jakab Béla)

Családiasság és kisugárzás – a növekedés jegyében!

A budavári gyülekezet presbitériuma évekként elelőtt két szóban határozta meg a gyülekezet arculatát: családiasság és kisugárzás. Ez a két kifejezés nemcsak szlogen, nemcsak jelszó, hanem a cselekvést is meghatározó és a lelkesíti és a gyülekezeti munka irányát is döntően behatároló gondolat. Az evangélium terjesztésére úgy van lehetősége egy „city-kirchének”, ha tudatosan alakítja ki arculatát. Ehhez a gondolathoz kapcsolódott évekként később a gyülekezetépítési stratégiánk kulcsszava: a növekedés. Ez nemcsak a létszámbeli növekedésre, hanem elsősorban a hitbéli és a lelki növekedésre utalt.

Presbitériumunk az évekként elelőtt meghatározott irányokat igyekezett tartani az elmúlt hat esztendőben is. Még akkor is, ha a nagyberuházások sokszor elvették az időt a lelki növekedésért való sokkal aktívabb tevékenységtől. Ezért ezeken az irányokon a most megválasztott testület nem kíván jelentősen változtatni, elsődlegesen a szolgálat intenzitásában várhatunk változást. Jó, hogy a megválasztott presbitereknek a fele a korábbi testületben is szolgált, így ők tudják biztosítani a folyamatosságot, s a megfelelő számú új presbiter pedig az új gondolatok, ötletek képviselője lehet.

Gyülekezetünkben a lelkészekkel együtt (négy lelkészi állás) huszonöt fős presbitérium végzi a szolgálatot. Tagjai közül kérjük fel – szakértelem és lelki affinitás alapján – a munkacsoportok vezetőit. ▶

FOTÓ: MOLNÁR MÁTÉ LÁSZLÓ

Gyülekezeti előjárók bevonulása Óbudán

Közösségünkben kilenc állandó munkacsoport működik, amelyekhez szükség esetén alkalmi munkacsoportok is csatlakoznak. A képviselő-testület, valamint a gyülekezet érdeklődő tagjaiból álló kilenc munkacsoport a következő: 1. misziói, programszervező munkacsoport; 2. gyermek- és ifjúsági munkacsoport; 3. istentiszteleti és zenei munkacsoport; 4. diakóniai munkacsoport; 5. gazdasági munkacsoport; 6. építési és fejlesztési munkacsoport; 7. gyülekezettörténeti munkacsoport; 8. testvérgyülekezeti és ökumenikus munkacsoport; 9. tájékoztatói munkacsoport.

A havonta tartott presbiteri gyűlésre minden esetben a kibővített elnökség készíti elő a megtárgyalandókat. A presbiteri gyűléseket bibliaórához kapcsolódva tartjuk, így nemcsak a presbitereknek van lelki előkészületük, hanem a bibliaórai közösség is találkozik a döntéshozókkal. A gyülekezet integritása szempontjából nagy jelentőségű ez a találkozás is. A munkacsoportok vezetői számára nem az a fontos, hogy minél több gyűlést tartsanak, hanem hogy a munkaterületük feladatai minél hatékonyabban legyenek ellátva. Olykor csak e-mailben egyeztetnek ügyeket, hisz mindenkinek drága és elpazarolt az ülésekre való utazással töltött idő.

Tudom, hogy a munkacsoportok nem egyforma intenzitással és lendülettel végzik a szolgálatukat, de azt is tudom, hogy hálásak lehetünk minden olyan megtett szolgálatért, amellyel azt segítik elő, hogy az evangélium a családias közösség élete során kisugárással terjedjen, és a belső és a külső növekedést Isten így tudja munkálni közösségünk által.

(Bence Imre)

FOTÓ: KISS TANÁS

Istentisztelet Budavárban

Helytartók a szórványban. A Tokaj és Környéke Evangélikus Egyházközséghez hét szórványgyülekezet tartozik, de az egész zempléni területen kevesebb mint száz evangélikust tartunk nyilván. Az Abaújszántótól Sátoraljaújhelyig húzódó terület nagyjából megegyezik a tokaji borvidék területével, de olyan kis gyülekezetek is tartoznak oda, mint Hernádbüd, Monok vagy maga Tokaj és a hagyományosan református Sárospatak szórványa vagy a régió másik nagyvárosa, Sátoraljaújhely. Tállyán van a legnagyobb templomunk, ezenkívül négy településen – Abaújszántón, Sátoraljaújhelyen, Monokon, Hernádbüdön – található kisebb templomaink. Ezen a nagy területen hét presbiter van, akik a gyülekezetek őrállói.

A nagy távolságok miatt rendkívül nehéz megoldani a találkozást, részközgyűléseket kell tartani, illetve egyszerre két irányból kell összeszedni a gyülekezet presbitereit, ha presbiteri ülésen döntést akarunk hozni. A presbitereket is úgy kell megtalálnunk, hogy lehetőleg a helyi szórványgyülekezeteknek „helytartói” legyenek, akik tovább tudják adni a híreket, és össze tudják fogni a szórványgyülekezet maroknyi csapatait.

(Gerlai Pál)

„Sajnálatos módon kevesen vagyunk lutheránusok Sárospatakon, a legutóbbi népszámlálás alkalmával, 2011-ben harmincheten vallottuk magunkat evangélikusnak, és valljuk be őszintén, az istentiszteleti alkalmakra is nyolc-tizenkét testvérünk jár rendszeresen. Én személy szerint mégis meg vagyok győződve arról – bízva az Úr hozzánk való jószágában –, hogy hívó szavunk meghallgatásra talál a fiatalok között is.

Fiatal lelkészünk, Gerlai Pál időt, fáradságot nem kímélve járja az egyházkerületünket, sőt még határon túli testvéreinket is erősíti a hitben. De van remény a gyarapodásra, mert olyan lelkészünk van, aki vonzza a fiatalságot, és a terveit megismerve bátran állítom, hogy az eredmény nem marad el.”

(Demeter Péter Kálmán
sárospataki presbiter)

FOTÓ: A TOKAJI ÉS KÖRNYÉKE EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG FACEBOOK-OLDALA

Gyülekezeti életkép a tokaji szórványból

■ Összeállította: H.-B. Zs. – K. B.

Igent mondani Isten szólítására

Lapunk kérdezett, presbiterek válaszolnak

Fiatalok és idősek, evangélikusok és katolikusból lett evangélikusok, nők és férfiak, fiatal fiúk, lányok, családapák, többszörös nagy- és dédmamák – nem reprezentatív válogatásunk is arról tanúskodik, hogy egyházunk „emberi erőforrása” szívet melengetően gazdag. Összeállításunkban az ország legkülönbözőbb gyülekezeteiben élő, szolgáló presbitereknek tettük fel kérdéseinket. Válaszaik megfontolandók, és a feltáruló sokszínűség sok mindent elárul evangélikus egyházunkról az Úr 2018. esztendejében.

Négy kérdéssel fordultunk interjúalanyainkhoz. Kíváncsiak voltunk gyökereikre, családi helyzetükre. Megkérdeztük, hány évesen és miért vállaltak presbiteri szolgálatot. Az is érdekes, hogy ki mit tart a legfontosabb megvalósítandó feladatnak szolgálata

közben. Segíti-e vajon ebben világi foglalkozása? S végül arra is választ vártunk tőlük, hogy milyen tulajdonságokkal bír az ideális presbiter.

Hordozzuk valamennyiüket, családjukat és gyülekezetüket, lelkészeiket imádságban! S példájuk bátorítsón: Is-

ten mindannyiunkra bíz feladatot, szólít, hív közösségébe. Merjünk igent mondani, bízzuk rá magunkat vezető kezére, és vállaljunk olyan feladatot, amelyet jó szívvel, a nekünk adott talentummal el tudunk végezni!

„Most itt a helyed!”

Sztankó Gyöngyi nyíregyházi lelkész egy idén nyolcvankettedik évében járó presbiter asszonyról mesélt, aki mögött több évtizedes hűséges szolgálat áll. A rozsrétszőlői gyülekezeti házban – a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség 4. körzetében – évekig gondnok is volt. Most is igen aktív, hála Istennek, jó egészségi állapota engedi, hogy részt vegyen a feladatok ellátásában. A lelkész nő által indított Luther-rózsa Egyesületük alapító tagja és jegyzője. Szeret hímezni, oltárterítőket is készít, sokat olvas, mindenben segít.

Csengeri Andrásné, Erzsike néni: „Apai anyai ágon annak a háromszáz családnak a leszármazottja vagyok, amelyik Nyíregyházát telepítette. Nálunk természetes volt, hogy kicsi korunktól fogva – öten voltunk testvérek – apuval elmentünk a templomba. Anyu is járt persze, de ő a gyerekevelés miatt máskor. Belenőttem az evangélikus egyházba: egyházi iskolába jártam hatodikos koromig. Átéltam az iskola államosítását, és Istennek hála, részt vehettem sok évvel később mint presbiter az iskolánk visszavételének »harcában«. Hogy miért vállaltam a presbiterséget? Az Úristen azt mondta: »Most itt a helyed!« Amikor nyugdíjas lettem, akkoriban volt az erdélyiek segítése, ruhaosztás, s tevélegesen bekapcsolódtam a munkába. Hamarosan képviselő-testületi tag, majd 1992-től presbiter lettem. A civil életemben – egy építőipari nagyvállalatnál – harminchat éven át vezettem jegyzőkönyveket, s ezzel a tudásommal is segíteni szerettem volna a gyülekezetnek. ▶

CSENGERI ANDRÁSNÉ, ERZSIKE NÉNI

A rendszerváltás kezdeti éveiben megkezdődött a Kossuth-gimnázium visszavételének szervezése, majd azért küzdöttünk, hogy legalább egy általános iskolánk is legyen. Később pedig még óvodánk is lett. Az Úr nagy kegyelme, hogy nem mi mentünk győzködni az iskolákat, hanem ők jöttek hozzánk, hogy vegyük át őket! Tehát volt feladat, benne lehettem a sűrűjében. Életem egyik legszebb napja volt, amikor a visszaszerzett iskolából végig, a Kossuth téren át, jöttek sorban a gyerekek, a pedagógusok, és a templom tárt kapujában vártuk őket, az egész presbitérium. Mind a négy unokám a Kossuthban végzett, nagyon jó alapot kaptak, hála érte Istennek. A kilencből három dédunoka pedig már az evangélikus általános iskolában tanul. Fiam a Kertvárosban felügyelő, zsinati tag. Segítik az elesetteket, és erre ott is nagyon nagy szükség van!

Bár most visszavonulok a presbiterségtől, feladatom lesz bőven továbbra is! Öt kör bibliáóráján veszek részt rendszeresen; ezekben a kis körökben szeretjük egymást, szükségünk van egymásra. Fiam, férjem mellett otthon gyakorló háziaszony, nagy- és dédmama vagyok. Úgy érzem, áldás van a családom egyházi szolgálatán, áldás az egész nyíregyházi gyülekezet munkáján. Jó közösségben élhetek, szeretnek, megbecsülnek.”

A legfiatalabb büki gondnok

„A Büki Evangélikus Egyházközség március 11-én választotta meg új presbitériumát a 2018–2024 közötti időszakra. Nem is tudom, volt-e valaha olyan fiatal gondnokunk, mint a most megválasztott Iliás Kristóf – mondja Simon Réka lelkész. – Nem lesznek különösebben új feladatai, hiszen az utóbbi években egyre inkább a jó gazda szemével nézte az egyházközség ingatlanait. Amellett, hogy a gyülekezet ifjúságának egyik motorja, informatikával és médiával kapcsolatos önkéntes munkája során barátaival együtt egyre többet dolgoztak, éltek a gyülekezeti házban, volt figyelmük a templomra, a parókiára. Ez már akkor elkezdődött, amikor a gyülekezet bábcsoportjának tagjaként a több órán át tartó próbákon Kristóf is »belakta« a gyülekezeti házat, hiszen a csoport tagjai, majd az idősebbjei egyre inkább maguk takarították az épületet, használták a konyhát, pakoltak a házban és a templomban. Amikor új

konyhabútort készíthetünk, Kristóf volt az egyik fiatal, aki kiválaszthatta, hogy milyen legyen. A gyülekezet ifjúsági önkormányzatának tagjaként pedig az utóbbi években tanácskozási joggal ő képviselte a fiatalokat a presbitériumban. Mára leginkább Kristóf lett az, akinek a tekintete számba veszi a gyülekezet ingatlanainak minden négyzetcentiméterét, és akinek gondja van mindenre.”

✱

Iliás Kristóf: „Az evangélikus egyház mindig is fontos szerepet töltött be az életemben. A gyülekezeti életbe való bekapcsolódásom első fontosabb momentum 2006-ra vezethető vissza, ekkor alakult meg ugyanis a büki bábcsoport, amelynek tíz éven keresztül tagja voltam. Ez idő alatt ifis alkalmakra jártam, és rendszeres látogatója lettem nagyobb egyházi eseményeknek is. Az évek során egy jól összeszokott ifis csapat alakult ki a gyülekezetünkben. 2012-ben Simon Réka lelkész kezdeményezésére megalapítottuk az egyházközségen belül működő ifjúsági önkormányzatot, IÖK-öt, amelynek a főbb feladatai közé tartozik az ifjúsági programok szervezése, lebonyolítása. Az IÖK tagja tanácsko-

ILIAS KRISTOF

zási joggal részt vehet az egyházközség presbitériumának ülésein. Így kerültem közel a presbitériumhoz, és láttam bele a gyülekezeti munka komolyabb részébe is. Adott volt tehát, hogy az újonnan megalakuló presbitériumnak huszonegy évesen a legfiatalabb tagja legyek.

Gyülekezetünk történetében nagyon fontos év lesz 2018, ugyanis Bük ad ott-hont a tizenkettedik Szélerőzsa országos

BÜK.LÜTHERAN.HU

evangélikus ifjúsági találkozónak. Bár a Szélrózsát nagy létszámú szervezőcsapat készíti elő, fontosnak tartom, hogy legyen mögötte erős helyi gyülekezet, ami segíti a szervezők munkáját. A dolog szépsége, hogy a Szélrózsza találkozó médiamunkaágának felelőse lehetek, így jobban belelátok a szervezési feladatokba.

Hogy milyen is a jó presbiter? Szerintem olyan személy, aki segíti a lelkes munkáját, kreatív és új ötletekkel áll elő, melyeket megoszt presbitertársaival is. Fontos, hogy tartsa a kapcsolatot a gyülekezeti tagokkal.”

A felső Vezető és a felső vezetők

Lelkészcsoport fiaként Sággy András – fiatal kora ellenére – máris komoly életútra, laikusként végzett szolgálatra tekinthet vissza. Míg testvére a lelkes pályára lépett, ő igen érdekes világi karriert választott: „fejvadász”, menedzsmenttel foglalkozik, coach, felső vezetőket választ ki. Elhívása az Isten szolgálatára azonban egyértelmű számára.

Sággy András: „Evangélikus lelkeszcsoportból származom, így számomra egyházi közösséghez tartozni már gyermekként is teljesen természetes volt. Talán furcsán hangzik, de visszatekintve az ember mintha »beleszületett« volna a vallásba, a hitbe, a rendszerváltás előtti falusi gyülekezeti miliőbe. Az istentiszteletek, bibliórak, ifjúsági alkalmak hitet formáló ereje mellett az »egyházfenntartás« profánabb formája akkoriban a templomi padok mázolásában, a templom falának festésében és hasonló tevékenységekben merült ki. A templom, a közösség természetes közeg volt. Identitásom öntudatlan megnyilvánulása volt gyermekként az is, hogy ha valaki megkérdezte, ki vagyok, a válasz sokáig ez volt: »A nagyalásnyi pap fia.« Ez akkoriban vidéken tökéletesen elég is volt bemutatkozásként. A gyülekezet, a vallási közösség olyan természetességgel vett körül, mint az oxigén – hiányát először Budapestre kerülésem, új gyülekezetet keresésem során tapasztalhattam meg. A gondviselés azonban hamarosan itt is egy nagyszerű gyülekezetbe vezetett. Alig csatlakoztunk feleségemmel a pesterzsébeti közösséghez, amikor Győri János Sámuel felkért, fogadjam el a presbiteri jelölést. Annak ellenére, hogy alig ismertek minket a testvérek, megszavaz-

ták nekem a bizalmat. Huszonkilenc évesen, kezdő presbiterként igyekeztem ezt a bizalmat megszolgálni, de még ennél is erősebb motiváció volt a hasznosság érzése. Ma is hiszem, hogy aki Istentől, a közösségtől ennyi mindent kap, annak kötelessége a közösség számára tudása, talentumai szerint vissza is adni. Ennek

SÁGGY ANDRÁS

az anyagiakon túl meg kell nyilvánulnia az odaszánt időben, a különféle szolgálatokban, a társadalom felé megtett miszióban. Emellett vallom, hogy protestáns emberként is kötelességünk tudásunkat, hivatásunkból fakadó ismereteinket és képességeinket, anyagi eszközeinket a gyülekezet, azon keresztül pedig a tágabb társadalom felé is hasznosítani, hiszen ezek nem csak az egyéni boldoguláshoz, »karrierépítéshez« bíztak ránk.

Miután Pesttől búcsút vettünk, és családommal együtt vidékre költöztünk, presbiterség szempontjából egy hosszabb interregnum következett, de ebben az időben a hasznosság érzéséhez jól jöttek az egyházi elnökségtől, kerülettől érkező megbízások. A 2018-as év állított vissza a presbiteri szolgálatba: a domonyi gyülekezet tagjai jelöltek, és szavaztak bizalmat nekem. Bízom benne, hogy az előttem álló presbiteri szolgálatban itt is hozzá tudok tenni valamit a közösség épüléséhez. A multinacionális cégnél vitt feladatomból kifolyólag másként tekintek egy problémára, de háttéréből fakadólag vagyok annyira »egyházias« is, hogy tudjam, egyházi közegben mi működik, mi nem. Ez a kombináció is kínál talán némi hozzáadott értéket a közösség számára.

A jó presbiter ismérvei szubjektívek, és úgy vélem, a helyzettől, gyülekezettől és még sok mástól is függenek. A megélt hit mellett kiemelném az odaszánt és önzetlen szolgálatot, legyen az bármilyen jellegű – odaszánt idő, anyagi támogatás, példamutatás, és így tovább. Egy jó presbiter együtt gondolkodik a gyülekezet tisztségviselőivel, elnökségével, optimális esetben tehermentesíti őket, és a gyülekezet épülésén, a keresztyén misszió munkálkodik. A jó presbiternek távlatosan is kell gondolkodnia, hiszen nemcsak a mában-mának élünk, hanem így remény szerint gyermekeinkre, unokáinkra is működő evangélikus egyházat tudunk örökölni hagyni. A közösségben, közösségért megélt hit számomra egy egészen másfajta minőségű boldogságot jelent, mint az anyagiak által elérhető. Presbiterként erről is őszintén és aktívan tanúságot kell tennünk mások épülésére, de a magunk megerősítésére is.”

Katolikusból hitvalló evangélikus család

„Lelkeszként úgy érzem: nagyon fontos figyelemmel követni a templomba járást. Ki, mikor, hányszor jön el, és hogyan vesz részt az istentiszteleten. Ákos és felesége, Csilla eskető lelkésze voltam 2014-ben. Római katolikusként érkeztek, ennek ellenére az esküvő után egyszer csak megjelentek a vasárnapi istentiszteleten, majd a következő vasárnap és utána is – mondja Jakab Béla óbudai parókus lelkész. – Csilla Óbudán konfirmált, Ákos pedig, amikor Szentendrén kapott állást, ott, de továbbra is tartották a kapcsolatot az óbudai gyülekezettel, majd a szentendrei munkakapcsolat megszűntével ismét minden vasárnap eljött valamelyikük. Közben két kislányuk született. Úrvaországban, példásan élnek a gyülekezeti életet. Abba a rendszeres tíz százaléka tartoznak, amelyik minden vasárnap istentiszteletre jár. Szeretik az istentiszteletünk egyszerű, áttekinthető, ugyanakkor magasztos voltát. Ilyet átélni nekem lelkészként csodálatos dolog!

A presbiteri jelölését én kezdeményeztem. Úgy gondolom: az is feladata egy lelkésznek, hogy olyan tagokat is hívjon a »szűk magba«, a szolgálatba, akik nem tagjai eleve ennek a körnek. Ákos örömmel vállalta, hogy pótpresbiter lesz. Ki-ki egy feladatkörrel van megbízva idén választott presbitériumunkban: ▶

HORVÁTH ÁKOS LÁSZLÓ

Ákos az ifjúság és a kultúra felelőse lett. Új szint hoz a gyülekezet életébe, és általa is meg tudunk szólítani még többeket. De van olyan új presbiterünk is, aki a hit- és erkölcsoktatás révén lett presbiter: a fia járt hitoktatásra, nálunk konfirmált – s a család is elkezdett templomba járni, járulékot fizetni, példásan részt venni a gyülekezet életében. Fontosnak tartom, hogy a lelkész hívja fel a figyelmet rájuk a szélesebb gyülekezeti közösség előtt, s a mostani választáson sikerült is ilyen tagokkal bővíteni az óbudai presbitériumot. A hit- és erkölcsoktatás missziói lehetőségeit is megmutatta nekem ez a folyamat, amiért végtelenül hálás vagyok Istennek. Van honnan meríteni!”

Horváth Ákos László: „Családom anyai ágon protestáns, az apain katolikus volt, engem utóbbi liturgia szerint megkereszteltek, de szüleim – állami tisztviselő mi voltuk miatt – nem gyakorolták hitüket. Mindezek ellenére közel hatéves lehettem, amikor apai nagymamám jóvoltából – titokban – megnézhettem egy csodaszép képekkel teli Bibliát. Nagymama sokszor ebből a könyvből mesélt, karácsonyoként elvitt a betlehemes előadásokra. De azután ő meghalt, én pedig a lázadó tinédzserkorba léptem. Bár nem mondhatom, hogy életem a továbbiakban Jézusról megfelelkezve zajlott, de összegezve elmondhatom: ahányszor konfliktusba került bennem a test és a lélek, mindig az előbbi győzedelmeskedett. Ennek legkézenfekvőbb

példájaként saját hibámból kiléptem első házasságomból. Egész életemet kitöltötte ez a harc, míg saját káromon tanulva meg nem értettem a Biblia jó néhány tanulságát. Gondolhatok itt például Nabukodonozor, Jónás vagy a tékozló fiú történetére. Jézus azt mondta Péternek: akár hetvenszer hétszer is meg kell bocsátani. Hát pont ő ne tette volna meg, akár velem is? Elérkezett az életemben egy pont, amikor az a titkos gondolatom, hogy szeretnék végre kiegyensúlyozott életet, szeretnék egy vallási kö-

zösséghez tartozni, hogy ne tévesszek megint irányt, meghallgatásra talált. Megismerkedtem Csillával, 2014-ben elhatároztuk, hogy összeházasodunk, de templomi szertartást szerettünk volna, ezért készek voltunk felekezetsváltásra is. Érdekes adalék, hogy mindeközben a szentendrei orvosi rendelőben kezembe került egy evangélikus szórólap, amely a Zsolt 23,1-re alapult: »Az Úr az én pásztorom.« Ezt olvasgatva beugrott a Luther című film. Úgy éreztem: megkaptuk az iránymutatást. Csilla a biztonság kedvéért levélben megkeresett néhány protestáns gyülekezetet. Innentől már mágnesként vonzott be minket az evangélikus egyház. Nemcsak az esküvő tárgyában nyugtatta meg lelkiismeretünket, de valami csodálatos módon a felkészítés alatt Csilla jelentkezett egy álláshirdetésre, amelyet történetesen a szentendrei evangélikus óvoda adott fel. 2014 októberére, mire az óbudai evangélikus templomban összeházasodtunk, ifjú feleségem már a szentendrei evangélikusoknál dolgozott! Jómagam decemberben szintén másodállást vállaltam ott. Azóta született két gyermekünk, és munkaviszonyunk megszűnése után mindketten az óbudaiakhoz igazoltunk, lehetőségünkhöz mérten látogatva az istentiszteleteket.

Hogy mit jelent nekem a presbiteri szolgálat? »Csak« pőtpresbiter vagyok. Már egy hete. Válaszomat részben kap-

FOTÓ: MOLNÁR MÁTÉ LÁSZLÓ

csolnám az első kérdéshez. Mindezek után, amiket átéltem, jelölést kapni és azt el *nem* fogadni már nem lehet. Kértem az Urat: csak akkor válasszanak meg, ha valóban segítségére lehetek a közösségnek. Úgy érzem, a közösség gyarapítása a végcél, az egyházközség rendezvényeinek szervezése lesz az a terület, amelyen számítanak rám. Nos, a világi életben sem csinállok mást.”

„Legyünk kovász”

Nagy Szabolcs, Sopron: „Elég sok szálon kötődöm az evangélikus egyházhoz, és folyamatosan Isten kezében érzem magam. Tulajdonképpen beleszülettem az evangélikus egyházba. Édesanyám evangélikus, és bár édesapám – akkor még – katolikus volt, bátyámmal mindkettőnk evangélikusnak keresztelték. A hetvenes években nem volt éppen támogatott a templomba járás, mégis minden vasárnap elmentünk a győr-nádorvárosi templomba. Magától értetődő volt, hogy konfirmálok, és Itzész Gábor lelkészünk vezetésével az ifiben folytattam, miközben a megyei Mustármag egyesületben is egyre inkább otthon éreztem magamat. A Magyar Evangélikus Ifjúsági Szövetség pécsi Bártkájában való részvételem után jött az elhívás, így elvégeztem a teológián a hittantanári képzést. Feleségem is evangélikus. Hol máshol, mint egy evangélikus táborban, Szárszón ismerkedtünk meg. Aztán átéltem még azt a csodát is, hogy édesapám sok aktív gyülekezeti év után, több mint hatvanévesen konfirmált.”

Arról, hogy miért vállalta el a presbiteri szolgálatot, így vall: „A Mustármag egyesületben láttam, hogy milyen az, amikor maga a közösség alakítja az életét, a szokásait. Nem volt tehát ismeretlen, hogy közösségben, együtt gondolkodva keressük a krisztusi utat. A Mustármagban táborokat, csendesnapokat szerveztünk és vezettünk, ami igazán jó terep volt arra, hogy már fiatalon megéljük, milyen munkával jár a hitélet szervezése. Hogy milyen ereje van egy ilyen közösségnek, jól mutatják a számok. Az előző ciklusban hat tag volt, a most kezdődőben öt tag van a soproni presbitériumban, akik az akkori egyházmegyei ifjúságból ismerjük egymást, és a megye más egyházi szervezeteiben is ott vannak az egykori mustármagosok. Feladatomban tekintem a fiatalok segítségét, hogy jó

feltételekkel nekik is legyen lehetőségük az egyházi kormányzást kicsiben megtapasztalni. Ilyen élményekkel egyértelmű volt számomra, hogy ha feladatra hívnak, akkor megyek. Ugyanakkor tudom, hogy a presbiteri tisztségen kívül is sokat lehet tenni a gyülekezetért, az egyházért. Harminchat évesen lettem presbiter. Azóta két cikluson keresztül segítettem a gyülekezeti munkát, és most újabb hat évre kaptam megbízást. A legfontosabb feladatnak presbiterként azt tekintem talán, hogy hirdessük Isten hívó szavát,

ezt tovább tudja adni. Minden szavunkkal, cselekedetünkkel Jézus Krisztusra kell mutatnunk, hozzá kell hívnunk embertársainkat. Ami ezenfelül személyes elvárásom: képes dönteni, a döntését meg tudja indokolni, és fogékony arra, hogy belássa, ha meg kell változtatnia a véleményét. Ugyanakkor tud és mer nemet mondani, akárki is az előterjesztő. Csak akkor szabad valamiben döntenünk, ha meg vagyunk győződve annak alaposágáról. Éppen ezért a presbiter kérdez, kérdez és kérdez.

NAGY SZABOLCS

és legyünk kovász, legyen lelki ébredés a városban. Ha ebből a soproni evangélikus gyülekezet is kiveszi a részét, akkor már léptünk egyet előre.

Céлом, hogy aktivizáljuk a gyülekezeti tagokat. Beszéljenek többet egymással, a világgal! Aki csak tud valamit tenni, lássa és találja meg a saját feladatát a közösségben! Istennél mindenkinek helye van. A munkáim során szerzett gyakorlat segít abban, hogy a kijelölt célokra tudjak figyelni, és közben minél több vonzatos paraméterre és következményre figyelemmel legyek. A dolog visszafelé is működik, a hitem, a másiek emberben Isten csodálatos teremtésének felfedezése segíthet a hétköznapi problémákon felülemelkedni és meglátni mindenkiben a jót.

A „jó presbiter» alapelvárásai számomra egyértelműek: hívó, a Bibliát aktívan forgató, elkötelezett, nem bezárkózó, hanem testvéri. Érzi Isten szeretetét, és

2016 elején négy hónap alatt hét presbiteri ülésünk volt Sopronban, amelyek közül az egyik tanácskozás délután 5 órakor kezdődött, és 23 óra 20 perckor ért véget. Érdekes, hogy ez a megbeszélés volt talán az, amelyiken a leginkább csapatként tudtunk közösen gondolkodni és dönteni. Fárasztó és megterhelő, de egyben felemelő élmény volt. A presbiteri munka nem működik a család segítségével nélkül. Azt az időt, amit a gyülekezetre szánunk, a szereteteinktől vesszük el a közösség érdekében. Így ők is a gyülekezetekért dolgoznak – láthatatlanul.

A jó presbiter teljes erőbedobással fel akarja szántani a pályát, de nem gondolja, hogy egymaga képes megnyerni a meccset, hanem tisztában van annak a három betűnek a jelentésével, amelyet Johann Sebastian Bach is a művei végére írt: S. D. G., azaz egyedül Istené a dicsőség.”

■ Összeállította: STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

Kinek-kinek képessége szerint

Hogyan sáfárkodhatnak jól a keresztyén szolgálók?

A tanítványság, avagy a gyülekezeti tagság nemcsak a krisztusi szó meghallását, hanem az elkötelezett és cselekvő életet is jelenti. Miként lehetünk keresztyén szolgálók? Erre keressük különböző megközelítésekben a válaszokat.

Gyakran előfordul, hogy Luther Mártonnak a hit és a cselekedet viszonyáról mondott kijelentéseit félreértelmezzük, és a hit prioritására hivatkozva azt gondoljuk, hogy mivel a cselekedet nem vezet üdvösségre, attól eltekinthetünk. Ez a megközelítés leegyszerűsíti a lutheri értelmezést, és arra sarkallhat minket, hogy a hitből következő keresztyén életvitellel ne vagy csak kevésbé foglalkozunk.

Önmagát elajándékozó öröm

Pedig Luther nem arról beszélt, hogy a cselekedeteknek, azaz a másokért, a környezetünkért tevékeny életnek ne lenne haszna, csupán azt mondta, hogy a cse-

gának a lényegnek vagy a személynek kell jónak lennie minden jó cselekedet előtt, és a jó cselekedetek maguktól erednek, és jönnek elő a jó személyből, ahogyan Krisztus mondja: »A rossz fa nem terem jó gyümölcsöt, a jó fa nem terem rossz gyümölcsöt« (Mt 7,18).»

„Amilyen lelki ajándékot kaptatok, úgy szolgáljatok azzal egymásnak, mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai: ha valaki prédikál, úgy mondja szavait, mint Isten igéit, ha valaki szolgál, úgy szolgáljon, mint aki azt Istentől kapott erővel végzi, hogy mindenkor Isten dicsőíttessék Jézus Krisztus által, akié a dicsőség és a hatalom örökkön örökké. Ámen” – olvassuk Péter első levelében (1Pt 4,10–11). Ha ezt az igét párhuzamba állítjuk a fenti luther-

kor a szeretet ereje egyre erősebb lesz, nem fogy el, hanem sokszorozódik. Vagy ahogy Roger Schütz, a taizéi szerzetes-közösség alapítója fogalmazott: „Az igazi öröm elajándékozza önmagát. Aki megtapasztalja, nem keres érte sem hálát, sem jutalmat. Számára az a hála, az a jutalom, hogy adhat.”

Isten erejével indulhatunk

De mit is jelent jól sáfárkodni? Ehhez érdemes Jézusnak a tántumokról szóló példázatát elolvasnunk (Mt 25,14–30). Kodácsy-Simon Eszter a *Tántum* – a megvalósult tehetség című tanulmányában a példázat kapcsán rávilágít a kapott javak és a képesség összefüggésére.

A példázatban a gazda a képességre hivatkozik – fejt ki az Evangélikus Hit-tudományi Egyetem Valláspedagógiai Tanszékének megbízott vezetője. Ezt az eredeti görög szövegben a *dünamisz* szó jelöli, Károli Gáspár erőnek fordította. A *Septuagintában* Isten erejét jelenti, az *Ószövetség* görög fordításában az emberek harci erejét értik rajta, míg az *Újszövetségben* „Istennek azt az erejét jelöli a szó, amely véghez viszi az üdvösséget, s amely Jézust is képessé teszi a betegek gyógyítására, démonok kiűzésére, csodák tételére, a tanításra”.

Kodácsy-Simon Eszter kiemeli: „A példázatban a gazda is a szolgálk ilyen értelmű erejére hivatkozik, erre a belülről fakadó, robbanásszerű erőre, amely mint a belülről robbanó dinamit, mozgatja az embert. Ezzel a belsőből spontán megjelenő erővel, képességgel lehet elérni a kitűzött célt, lehet teljesíteni a feladatot – akár fizikai, akár lelki, akár szellemi kihívást. Ez az erő mozgatja az első szolgálk, aki »azonnal elindult« (Mt 25,16), és vállalkozásba fogott.”

A tanulmány írója kitér arra is, hogy a lehetőségekkel való élésre a példázat

„A jó cselekedetek nem teszik az embert jóvá, hanem a jó ember tesz jó cselekedeteket. A rossz cselekedetek nem teszik az embert rosszá, hanem a rossz ember tesz rossz cselekedeteket.”

lekedet önmagában kevés, hiszen az üdvösség egyedül hit által következhet be.

Luthernek a *A jó cselekedetéről* című írásából láthatjuk, hogy a hitből következik a keresztyén élet, amely a jó cselekedetekre ösztönöz minket: „Igaz ez a két mondat: »A jó cselekedetek nem teszik az embert jóvá, hanem a jó ember tesz jó cselekedeteket. A rossz cselekedetek nem teszik az embert rosszá, hanem a rossz ember tesz rossz cselekedeteket.« Ezért mindig ma-

ri gondolattal, akkor rádöbbenhetünk, hogy a munka, a másokhoz odaforduló élet, az önkéntesség mind közelebb vihet minket az Istentől kapott ajándékaink kibontásához.

A szolgálk ugyanis hasonló a szeretethez: ha bezárjuk és nem osztjuk meg, akkor az egyre kisebbé válik, ereje gyengül, és végül könnyen kiüresedik. Hogyha élünk a szeretet ajándékával, és megosztjuk azt környezetünkkel, ak-

szerint mindenkinek alkalma van, sőt „a szolga egyetlen módon vallhat kudarcot: ha nem él a lehetőségével. [...] Megkockáztatom, hogy még ha kudarcot vallott volna is a pénz befektetésével, akkor sem lett volna olyan rossz a szolga megítélése, mint a rábízott lehetőség kihagyása miatti elmarasztalással”.

Szolgálattal élni

Sáfárkodni mi is tudunk, sőt ha komolyan vesszük, hogy a golgotaí keresztesz életünkre vetítve mekkora mértékű találatot jelent, akkor vallhatjuk, hogy fel vagyunk vértézve a keresztyén ember erejével. A szolgálat, a cselekvés, a szeretet átadása, a gyülekezeti munka vállalása mind ebből a találatból ered. Ez az, ami erőt ad, ami lelkesít, ami utat mutat arra, hogy megtaláljuk a küldetésünket, sőt kiterjed a családi, gyülekezeti, társadalmi feladatunkra is. Ez határozza meg hétköznapjainkat, cselekvésünket és ünnepeinket is. Mint ahogyan Pál apostol is figyelmeztet: „...a testvérszeretben legyetek egymás iránt gyengédek, a tiszteletadásban egymást megelőzők, a szolgálatkészségben fáradhatatlanok, a Lélekben buzgók: az Úrnak szolgáljatok.” (Róm 12,10–11)

Klaus Douglass *Az új reformáció – 96 tétel az egyház jövőjéről* című könyvében olvashatjuk: „A keresztyén egyház legfőbb célja, hogy úgy hirdesse Jézus Krisztust a személyes élet minden területére, testre, lélekre és minden emberi élethelyzetre tekintve, hogy az emberek megismerjék, bizzanak benne, engedelmeskedjenek neki, és kövessék őt. Ez minden keresztyén legfőbb feladata.”

Mit jelent ma egy gyülekezet tagjának lenni? – tehetnénk fel ezzel kapcsolatban a kérdést. Korántsem azt, hogy Isten igéjére figyelő emberek egymásról, gyülekezetük közösségéről és az azon belüli személyes feladatokról tudomást nem véve hétről hétre ismeretlenül találkoznak. Sokkal inkább azt jelenti, ami a hetvenkét tanítvány kiküldéséből következik: „Aki titeket hallgat, engem hallgat...” (Lk 10,16a) Ez ugyanis nemcsak a hallgatóság felé, hanem a gyülekezet tagjainak irányába is megfogalmaz egy alapállást. Azt, hogy tudnunk kell a feladatunkat, szükséges megismernünk egyházunk tanítását, tisztában kell lennünk hitünkkel, és el kell köteleződnünk a krisztusi szeretet igazsága mellett. Ez „csupán beszéddel” nem lehetséges, hitelessége megkérdőjelezhető, és korunk – némileg jogosan – ezt meg is teszi. Jézushoz hasonlóan nekünk is észre

kell vennünk a környezet igényét, reflektálnunk szükséges a nélkülözők kérésére, fel kell fedeznünk a gyülekezetünk erejét.

„...aki a szolgálat ajándékát kapta, az végezze szolgálatát...” – olvassuk Pál apostoltól (Róm 12,7). A tanítványi úton járó közösségnek a gyülekezeten belüli szolgálat olyan alapállása, amely folyamatos, egymást segítő, a helyünket megtaláló aktivitásra hív. Ebben felfedezhetjük erősségeinket, felvértezhetjük magunkat a közösség erejével, és szolgálói lehetünk az egyháznak.

A hit megélésének a közösség és a közösségért végzett szolgálat olyan útja, amely nemcsak a saját hitünket, hanem mások hitét is erősítheti, pozitívan formálhatja, továbbá pozitív üzenettel bír a világ felé is. Érdemes visszatérni a találatok példázatára: a gazda „kinek-kinek képessége szerint” (Mt 25,15) adta a nem kis vagyonnak számító összeget, amelyből a legcsekélyebb is negyvenévnnyi szolgálói munkadíjnak felelt meg. E hatalmas ajándékkal nekünk is, ma is, a saját gyülekezetünk vonatkozásában is élni szükséges. Ebben erősít minket Luther *Kis kátéjának* zárómondata is: „Mindenké a maga dolgát / Jól tanulja, jól végezze, / És az egész háznak dolgát / Felviszi az Úr kegyelme.”

■ GALAMBOS ÁDÁM

A szószék alatt élni és tanulni

Interjú Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelővel

A Magyarországi Evangélikus Egyház Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületének felügyelője, Mészáros Tamás 2012-től viseli ezt a tisztséget, és az idei tisztújításkor elvállalta a jelölést az újabb ciklusra is. Feladatokról, célokról és a presbitereknek adható jótanácsokról kérdeztük őt.

FOTÓ: KISS TAMÁS

hat év közös munkájáról, támogatja-e. Őszinte öröm volt számomra, hogy már a jelölési folyamat előtt erről szót tudtunk váltani, és ő is bátorított, hogy ha jelölést kapok, akkor fogadjam el. A másik fontos alap a gyülekezetektől és az egyházmegegyéktől jövő ajánlás. Tudomásom szerint mind a hat dunántúli egyházmegegye ajánlását megkaptam. Ha úgy tetszik, ez az elmúlt hat év munkájának elismerése, de igen komoly felelősségnek is tartom.

– Mit tart a következő hat évben a legfontosabb feladatnak az egyházban?

– Az egyik legfontosabb a gyülekezetek fogyásának megállítása. Az elmúlt időszakban a statisztikákban, népmozgalmi adatokban minden téren öt-tíz százalék között van a mínusz az evangélikus egyházban. Egy kis csalódás van bennem most az adatokat elnézve, mert a reformációi emlékévként egyfajta pezsdülést hozott. Azt láthattuk, tapasztalhattuk egyházi vezetőként, hogy amerre járunk, mindenhol ünnepek, tartalmas rendezvények, konferenciák vannak. Nemcsak protokolláris eseményeket tartottak a gyülekezetek, hanem sorozatok, különböző rendszeres alkalmak is indultak. Ennek ellenére nem tudtuk megállítani a fogyást. Ezen is látszik, hogy kitaró gyülekezeti munkára, nem csak akciókra, kampányokra van szükség. A lelkesítő szolgálat megerősítése és presztízsének visszaállítása mellett elkerülhetetlen, hogy civil szolgáltatókat állítsunk a lelkészek mellé. Nehéz elviselni azt a fajta terhet, amelyet a megnövekedett számú hittanórákkal a hitoktatás, valamint a gyülekezetvezetés mellett az adminisztrációs pluszfeladatok jelentenek.

– Az említett feladatokban számít a presbiterek segítségére?

– Igen, a presbitereknek kell helyben kitalálniuk, hogy az adott gyülekezetben mire van szükség. Az új presbitériumoknak elsőként mindig mérleget kell vonniuk, hogy lássák, hogyan is áll a vezetősükre bízott közösség, és onnan tudjanak tovább tervezni.

– Milyen a jó presbiter, a jó felügyelő? Melyek azok az alaptulajdonságok, amelyek mindenképpen szükségesek ebben a szolgálatban?

– Mindenképpen olyanok közül kell, hogy kikerüljenek ezek az emberek, akik a szószék alatt élnek. A jó presbiter vagy felügyelő nem kívülről jött, vagy nemcsak patrónus, hanem olyan ember, aki aktív hitéletet élő tagja a gyülekezetnek. Alapvetően az a legfontosabb, hogy a gyülekezetben és Isten ígéréiből élő ember legyen.

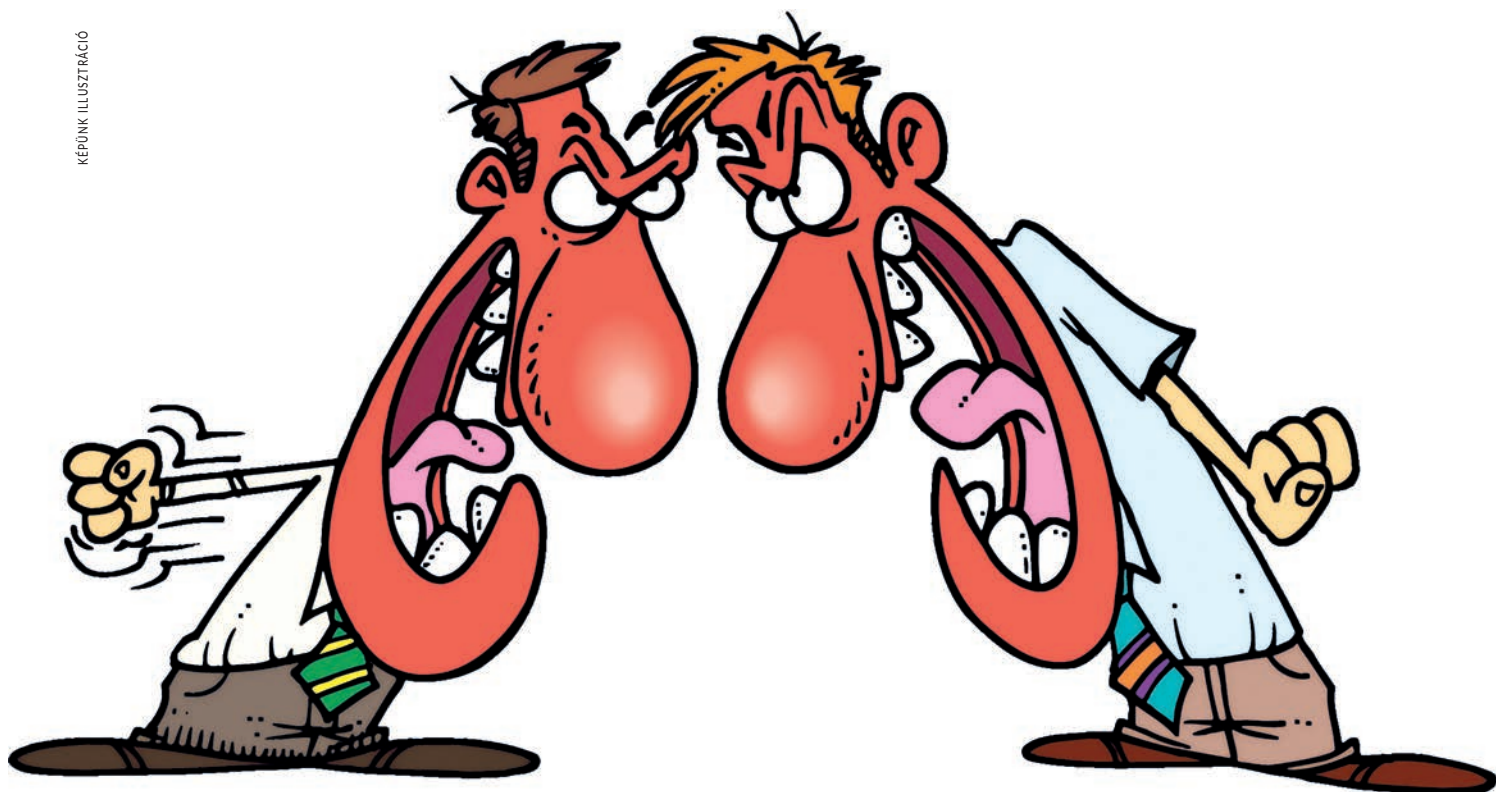
– Mit üzenne azoknak a most először megválasztott presbitereknek, akik még csak nemrég tagjai az evangélikus egyháznak?

– Ha úgy kerültek egy gyülekezetbe, hogy nyitottan, szeretettel fogadták őket, akkor azt kívánom, hogy legyenek ők is olyan nyitottak mindenki felé, mint ahogyan őket fogadta a közösség. A másik: legyen idejük és igényük arra, hogy képezzék magukat. Azt gondolom, egy választás, egy közösségi megbízás mindenképpen elismerést, bizalmat is kifejez. Azonban felhívás is arra, hogy az adott embert kiemelte a közösség maga közül, olyan felelősséggel ruházta fel, amely kell, hogy inspirálja: járjon utána pontosan, mi is az ő feladata, felelőssége. Ezt most már presbiterképzéseken, külön erre szervezett alkalmakon is megteheti, és reménység szerint az Evangélikus Hit tudományi Egyetemen is lesz valamilyen „laikusképzés” a nem túl távoli jövőben. Azt kívánom, hogy álljanak be imádságos hittel a szolgálatba, és ne féljenek folyamatosan a Mesterre figyelve tanulni, képezni magukat.

■ KÉZDI BEÁTA

– Hogyan tekint vissza az elmúlt hat évre, és a tapasztalatok alapján hogyan tervezi a következő felügyelői ciklust?

– Egyházunkban ez a társszolgálat, hogy a lelkész mellett ott áll egy világi segítő is, feltételez egyfajta bizalmi viszonyt. Ez azért fontos, mert gyakran ismeretlenül, de legalábbis a közös munka tapasztalata nélkül kerülnek egymás mellé emberek. Mi Szemerei püspök úrral gyerekkorunk óta ismertük egymást, de nem szolgáltunk még együtt, így bizonyos értelemben vakrepülés volt számunkra is a közös munka. A szolgálatom folytatásához két dolgot vettem alapul. Az egyik, hogy ő mit gondol az elmúlt

Lehetek a kezdeményező?

Presbiterek és lelkészek közötti konfliktusok kezelése

Talán egy fél éve sem voltam még lelkész, amikor első szolgálati helyemen akaratomon kívül megbántottam az egyik presbiter testvéremet. Ma is hálás vagyok azért, hogy akkor kezdeményezte a kialakult helyzet tisztázását, és nem engedte, hogy a nem kívánt feszültség elhatalmasodjon közöttünk.

Nem lehetett egyszerű neki felkeresnie engem, hiszen még nem ismertük egymást, és nem tudhatta előre, hogy miként fogok reagálni a megkeresésére. Nekem sem volt könnyű tisztáznom a helyzetemet, megmagyaráznom a félreértésre okot adó mondatomat. Nem jó magyarázkodni, mert nehéz utána visszalépni a partneri kapcsolatba. Mégis nagyon örülök és hálás vagyok, hogy akkor az a tisztázás megtörtént az ő kezdeményezésére. Évekkel később, amikor már elnökségi tagokként vezettük a gyülekezetet, bízhattunk abban, hogy hasonló helyzetekben meg fogjuk keresni egymást, mert mindkettőnkben ott volt már a tisztázás felszabadító emléke.

Aktív gyülekezeti lelkészként családlátogatások során, de más helyzetekben is számtalan történetet hallottam lelkészekkel kapcsolatos konfliktusokról. Néha egészen megrendítő volt, hogy a régmúltban történtek milyen mély nyomokat tudtak hagyni egyes családok emlékezetében. Legtöbbször nem is az eredeti konfliktus volt az, ami megrendített, hanem az az érzelmi töltet, amellyel a hívek évek vagy akár évtizedek távlatából a korábbi eseményeket felidéztek. Legtöbbször semmi jelét nem lehetett tapasztalni annak a hétköznapi bölcsességnek, hogy az idő majd mindent begyógyít. A sérelmek és fájdalmak ott voltak, jelen voltak és újraéledtek.

De miért is? Miért nem lehetett a konfliktusokat még idejében rendezni? Miért kell régi sérelmeket évtizedeken át hordozni?

A következőkben szeretnék néhány gyakorlati tanácsot adni, mit is lehet/kell tennünk, ha valakivel konfliktusba kerülünk. Hogyan vállalhatjuk fel a kezdemé-

nyezést, és milyen módszerei vannak a sikeres konfliktuskezelésnek?

Mivel ez az írás az *Evangelikus Élet* presbitereknek szóló különszámában jelenik meg, hadd álljon a gondolatmenet középpontjában a presbiterek és a lelkészek közötti konfliktus. Bár lelkészként írom e sorokat, igyekszem folyamatosan szem előtt tartani a presbiteri nézőpontot is.

Nézeteltérés?

Ritka kivételektől eltekintve nyugodtan mondhatjuk, hogy többségében nem szeretünk konfliktusos helyzetekbe kerülni és azokban maradni. Vannak, akiknek lételeme, hogy konfliktust generáljanak maguk körül, talán valamilyen figyelemfelkeltés céljából. Azt is tudjuk, hogy a konfliktusnak kohéziós ereje is lehet, ha például a feszültség két csoport között alakul ki, és a közös veszélyforrás vagy ellenség összezárja a sorokat egy csoporton belül. ►

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Hosszú távon persze nagyon fárasztó lehet megélni ezt a kohéziót...

Nem vagyunk könnyű helyzetben, ha szeretnénk meghatározni, hogy mit is jelent pontosan a *konfliktus* szó. Jelenthet érdekelletéből fakadó súlyos bonyodalmat, vagy takarhatja ellentétes erők összecsapását. Egy másik megközelítés szerint a konfliktus akkor jön létre, ha két vagy több személy érdekei, szükségletei, vágyai ütköznek.

De vajon lehet külső, objektív mércéje egy konfliktusnak? Meddig beszélhetünk pusztán nézeteltérésről, és mettől kell konfliktusra gondolnunk? Meddig konfliktus, és mettől kibékíthetetlen ellentét, amely csak harcban kulminálódhat, vagy amelynek egyedüli megoldása a teljes szeparációban valósulhat meg?

Tapasztalatom szerint keresztényként az egyik legnehezebb kérdés az, hogy egy kialakult feszültséget melyik halmazba soroljunk. Maradjunk csendben, mert itt inkább az egymás terhének elhordozásáról szóló igei parancsok kell engedelmeskednünk, vagy Mt 18 konkrét útmutatását követve legyünk proaktívak a feszültség feloldásában, mert végső soron nemcsak rólunk van szó, hanem Krisztus testéről is?

Hadd folytassam a kérdések sorát. Vajon konfliktusnak nevezhető az az állapot, amely csak az egyik felet feszíti? Ha igen, akkor mi a belső konfliktus? Kell-e a konfliktusnak nyílnak lennie? Bár a szakirodalom különböző csoportosításait ismeri a konfliktusoknak, most elsősorban a személyek közötti (interperszonális) konfliktusokról lesz szó, nem feledve persze azt a tényt sem, hogy sok személyközi konfliktusnak éppen egy személyen belüli (intrapszichés) konfliktus az egyik kiváltó oka.

Először nézzünk magunkba

Be kell vallanom, hogy konfliktusos helyzetekben kevésbé szoktak eszembe jutni a fogalmi tisztázások, pontos definíciók, így inkább az érzéseimre hagyatkozom annak megállapításakor, hogy konfliktusba kerültem-e valakivel, és vajon nekem személyesen mi a teendőm. Az egyik ilyen „mérőeszköz” az, amikor megpróbálom elképzelni, hogy a másik személyt inkább magam mellett érzem, vagy magammal szembe pozicionálom. A másik pedig, amikor egyszerűen magam elé képzelem a kö-

vetkező találkozást az illető személlyel, és megpróbálom megfigyelni magamban, hogy milyen érzések töltenek el.

A soron következő gyakorlati tanácsok akkor szólíthatnak meg bennünket leginkább, ha most magunk elé tudunk képzelni egy konfliktusos kapcsolatot. Vajon hogyan adaptálhatók a mi konkrét helyzetünkre a következő gondolatok? Nem biztos, hogy könnyűek lesznek a következő percek, de remélem, hogy hasznosak. Így olvassuk tovább!

Ha konfliktushelyzetbe kerültünk, vagy már régóta abban vagyunk, de nem tudjuk, hogy miként oldhatnánk fel, érdemes átgondolnunk a következő folyamatot: 1. először magunkban reflektáljunk a kialakult helyzetre; 2. majd ha szükségét érezzük, gondolatainkat osszuk meg egy kontrollszeméllyel; 3. kíséreljük meg a konfliktust rendezni az érintett személlyel.

A sorrend kézenfekvőnek tűnik, mégis sok bonyodalmat és felesleges feszültséget szoktunk okozni azzal, hogy felcseréljük, és leginkább az első lépést kihagyva azonnal megkeresünk valakit, hogy a sérelmeinket megosszuk vele, vagy egyenesen nekifeszülünk az illető személynek, akivel konfliktusba kerül-

tünk. Ez utóbbi talán inkább a családon belüli feszültségeknél jellemző, kevésbé a lelkészekkel kapcsolatos nézeteltéréseknél.

Kivel van baj valójában?

De miről is szól az első lépés? A legfontosabb annak beismerése, hogy van konfliktus. (Erre még a konfliktuskerülő személyiségek is el szoktak jutni.) Persze jobb lenne, ha nem lenne, jó lenne, ha magától megoldódna, de most mégis azt kell kimondani, hogy a konfliktus fennáll. Létezik, itt van, befolyásolja az illető személlyel való kapcsolatot, és a kedvünkre, hangulatunkra is hat.

Vajon kivel van igazából konfliktusom? Ennek a kérdésnek a tisztázása is belső munkát igényel. A lelkésszel, a gyülekezettel, magammal vagy éppen az Istennel? Ezt a kérdést azért is fontos tisztázni, mert sokszor előfordul, hogy belső konfliktusainkat más személyekkel való kapcsolatainkra vetítjük ki. Ilyen lehet az, amikor a lelkészt hibáztatom azért, mert tehetetlennek és eszköztelennek érzem magamat gyermekeim vallásos nevelésében. Igazából magammal van bajom,

későbbiekben. Ha magamnak nem tudom pontosan megfogalmazni a problémát, hogyan várhatom el a másiktól, hogy megértse? (Csak egy tollra, papírra és némi időre van szükség.)

Mi köt össze?

Ebben a fázisban inkább csak a problémák és az ellentétek kerülnek elő. Éppen ezért érdemes itt megfogalmazni azokat a dolgokat is, amelyek összekötnek bennünket egymással. Ez adhat bátorítást ahhoz, hogy valóban kezdeményezők tudjunk lenni ebben a helyzetben. Nem valaki ellen szeretnék szólni, hanem valamilyen közös ügy érdekében.

Még itt, ebben az egyéni munkafolyamatban szükséges átgondolnunk az arra vonatkozó stratégiánkat is, hogy miként leszünk kezdeményezők. Hol és mikor szeretnék megosztani a gondolatainkat az illetővel? Mit is szeretnék elmondani, mit szeretnék tisztázni, és hogyan szeretnék folytatni a kapcsolatunkat? Ezt azért is jó átgondolni, mert ezen a területen viszonylag kevés külső támogatásban részesülünk még az egyházi közegben is. Vitáinkat inkább az érdekérvényesítés és

Ha ezeken a kérdéseken végigmen-tünk, érdemes valakivel megosztanunk az érzéseinket és gondolatainkat, mielőtt kísérletet teszünk a konfliktus rendezésére az érintett személlyel. Az, aki meghallgatja a problémánkat – lehet akár egy másik presbiter vagy egy családtag –, talán tud új szempontokat adni, javaslatokat ajánlani a rendezésre. Ennek a kontrollbeszélgetésnek nem az a célja, hogy saját igazunkban megerősítsen bennünket, hanem sokkal inkább az, hogy ér-zéseink és gondolataink inkohereciájára ráébresszen, ha ilyenek vannak (túl erős érzelmek, logikai bukfenck). Egyfajta fő-próbaként is tekinthetünk erre a beszél-getésre. Saját hangunkon hallott gondolatainkra másképpen rezonálunk, mint a magunkban megfogalmazottakra.

A kiengesztelődés reményével

Ha előre átgondoltuk a megfelelő időt és helyszínt a konfliktus rendezésére – ez semmiképpen ne legyen istentisztelet előtt vagy után –, érdemes a következő tanácsokat megfogadnunk: Úgy közöl-jük a mondandónkat, hogy ne támad-junk vele. Legyünk kíváncsiak a másik félre. Próbáljuk meg megérteni a „másik oldalt is”. Nyugodtan lehet tisztázó kér-dést feltenni, de a kérdésünk maradjon meg valóban kérdésnek, és ne legyen bújtatott kioktatás. Legyen szándékunk középpontjában a másik jobb megértése és a saját ér-zéseink és sérelmeink meg-osztása (énközlés). Amennyire csak lehet, legyünk konkrétak, és kerüljük az általá-nosításokat. Röviden és lényegre törően mondjuk el az álláspontunkat. Azt mond-juk, amit gondolunk, és gondoljuk komo-lyan, amit mondunk. Jelenlétünkben és szavunkban érezhető legyen a remény a változásra és a megújulásra. Nemcsak a mi reményünk, hanem elsősorban annak a reménye, akiéből mi is képesek va-gyunk megváltozni és megújulni.

Lehet, hogy valamit begyógyít az idő, és lehet, hogy bizonyos konfliktusok tisztázásához valóban eszköztelennek érez-zük magunkat. De talán éppen a testvéri kiengesztelődésben tud nemcsak a ma-gunk számára, hanem a világ számára is nyilvánvalóvá válni, hogy közöttünk ná-lunknál nagyobb akar jelen lenni és mun-kálkodni. Legyünk követőként kezdemé-nyezői ennek a reménynek.

■ DR. JOÓB MÁTÉ

1 először magunkban reflektáljunk a kialakult helyzetre

2 majd ha szükségét érezzük, gondolatainkat osszuk meg egy kontrollszeméllyel

3 ezután kíséreljük meg a konfliktust rendezni az érintett személlyel

de ezt kivetítem a másik személyre. Az is lehet, hogy valójában Istennel van konfliktusom, de mivel nem tanultam meg panaszkodni Istennek (lásd a panasz-szoltárokat), indulataimat a lelkész felé irányítom.

Természetesen nem minden esetben beszélhetünk kivetítésről. Vannak jogos nézeteltéréseink. Ha meggyőződünk arról, hogy valóban az illető személlyel van konfliktusunk, érdemes a lehető legtömörebben, akár egy mondatban megfogalmazni a problémánkat. Ha ezt nem tesszük meg, könnyen zavaros és érthetetlen lehet a kommunikációnk a

kevésbé a konstruktív érdekütköztetés jellemzi. A cél kevésbé a másik véleményének a megismerése és megértése, inkább a sajátom elfogadtatása és keresztülvitele.

Természetesen nem az olcsó kompromisszum a cél, de biztosan van mit tanulnunk, hogy jobban meghalljuk és megértsük a másik véleményét. Szá-momra példaértékű, ahogy Jézus az emmausi tanítványok mellé szegődik, velük együtt bandukol, és mielőtt bármit is mondana, megkérdezi a tanítványokat: „Miről beszélgettek egymással útközben?” (Lk 24,17)

Álmaim presbiterei

Már korán reggel ébresztett az egyik. „Sok a tennivaló” – mondta, és sorolni kezdte: El kellene kezdeni a templomtakarítást, hogy az ünnepre kész legyen minden! A gyülekezeti teremben is meg kell reparálni a recsegő székeket. A kiégett izzókat is ki akarja cserélni... Alig kezdett munkához, máris csörgött a telefonom: súlyos beteg van a gyülekezetben – mondta egy másik presbiter –, ő is járt nála, de a beteg úrvacsorát szeretne venni.

Még le se tettem a telefont, már jött a harmadik, s jelentős adományt tett le

Az ötödiket én hívtam megbeszélésre. Ő lesz a város templomtól távol lévő részében szervezett evangelizáció egyik technikai előkészítője. Rengeteg ötlete van: hogyan nézné át az adatbázist, hogyan járnának házról házra, és kit hívna meg ígehirdetőnek. Csak kapkodom a fejemet! Mennyi energia! Aztán jött még egy, az után érdeklődött, hogy a vasárnapi igét miként kell érteni, mert vasárnap együtt lesz a családjá, ezért nem biztos, hogy el tud jönni az istentiszteletre, de arra gondolt, hogy a terített asztalnál maga tartana egy kis házi istentiszteletet!

ban az olajat, és lecseréli a műhelyében a téli gumikat is.

Aztán e-mailen megérkezett a húsvéti körlevelünk finn és német fordítása is, mert valaki arra gondolt, hogy a testvérgyülekezeteket is köszönteni kellene. Az már meg sem lepett, hogy a késő délutáni órákban többen mozogtak az udvaron és a padláson is. Tényleg, másnap lomtalánítás lesz, és ezek a testvérek vállalták, mindent megtesznek, hogy a sok hulladéktól megszabaduljunk.

Az esti bibliórára csaknem minden presbiter eljött; mély és tartalmas beszélgetés volt a lelki megújulás és a misszió lehetőségeiről. A biblióra egyik eredménye az volt, hogy a presbiterek elhatározták, segíteni fognak a látogatásban és a hívogatásban, egymás között felosztották a kerületet, és megbeszélték, hogy milyen módszerekkel kezdenek a látogatáshoz, hogyan szervezik meg az imaközösséget. Csak azok a presbiterek hiányoztak, akik az énekkar tagjaiként szolgálnak, mert ők rendkívüli próbát tartottak a vasárnapra készülve. Az elmúlt hetekben több új tagot sikerült beszervezniük a kórusba, s most velük gyakorolják a darabot.

Egy nap alatt is mennyi minden történt! Mindenki aktív, lelkes, és tenni akar! Egészen belezsibbadtam, sőt belefáradtam... Fantasztikus!

Aztán hirtelen megszólalt az ébresztőóra hangja: reggel van! Korábban kell kelnem, mert ma van a tisztújító közgyűlés, sok az előkészítenivaló! Estére kiderül, hogy kik lesznek az előttünk lévő hat évben presbiterek. Estére már nemcsak az álmaim lesznek előttem, hanem arcok: testvéreim arca, akik az egy testnek tagjai. Testvéreim arca, akikkel egyre vagyunk hivatottak: építeni az Isten országát a hirdetett evangéliummal és a megélt közösséggel.

Hogy álmaimból mi valósul meg, azt még nem tudom, de azt igen, hogy Jézus sem álomtánítványokat hívott el, de a bűnbocsánatával és a szeretetével és Lelkének fel nem fogható ajándékaival tette alkalmassá arra a tanítványait, amire kellett. Bízom: így lesz ez most is. Mert így volt ez eddig is ott, ahol Jézus szeretete gyűjtötte össze a gyülekezetet.

■ BENCE IMRE

KÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

az asztalra, mert ő úgy gondolja, hogy a presbiternek áldozatban is élni kell járnia.

A negyedik épp az önkormányzattól érkezett. Megszervezte, hogy a diakóniai munkánkat az önkormányzat is támogassa. És ő az, aki sohasem hagy nyugodni: miért nem veszünk át egy intézményt? Mert intézménnyel, legyen az akár óvoda, iskola, akár diakóniai intézmény, sokkal hitesebben tudnánk a szolgáunktat a társadalom felé megmutatni.

Ebédelni sem volt időm, mert a munkahelyi ebédszünetében telefonált a gyermekmunka felelőse. Olvasta, hogy képzés lesz, és ő szeretne elmenni a konferenciára, mert úgy érzi, hogy még tanulni kellene. És mindig lehet másoktól is ötleteket szerezni. Most szervezi a tavaszi családi napot. Délután a szolgálati kocsit kérte el egy presbiter. El akarja hozni a nyomdából a gyülekezeti újságot. De ha már úton van, akkor kicseréli a kocsi-

A presbitériumok, presbiterek jogai és feladatai

Mit mondanak egyházi törvényeink?

A Magyarországi Evangélikus Egyházról szóló törvényünk alapelveként rögzíti, hogy az egyház egyházközségekből épül fel, az egyházközségek egyházmegyét, az egyházmegyék egyházkerületeket alkotnak, a három egyházkerület pedig az országos egyházat alkotja. Egyházunk törvényei biztosítják a törvényhozás, az egyházkormányzás és a bíraskodás mint hatalmi ágak szétválasztását. Ugyancsak meghatározó alapelv a paritás elve, azaz minden hatalmi ágon belül és egyházkormányzati szinten a lelkészi és nem lelkészi elem azonos mértékű befolyása érvényesül.

A jelenleg hatályos szabályozás az egyházközségi, az egyházmegyei és az országos presbitériumot nevesíti. Az egyházkerületi önkormányzati szinten kizárólag közgyűlés működik, hiszen jogi személyiség hiányában a feladatok száma is kevesebb.

Az egyházi önkormányzatok feladat- és hatásköréről, tagjairól, az egyház szervezetéről és igazgatásáról szóló 2005. évi IV. törvény rendelkezik. E törvény az egyházközségi presbitériumot mint az egyházközség általános hatáskörű képviseleti testületét, az egyházmegyei presbitériumot mint az egyházmegye önálló hatáskörű végrehajtó és intézkedő testületét, az országos presbitériumot pedig mint az országos egyház döntés-előkészítő, illetve meghatározott ügyekben döntéshozó, irányító testületét nevesíti.

Bár eltérő a szóhasználat, de a feladat ugyanaz: részvétel az adott egyházkormányzati szint lelki, szellemi és anyagi életének szervezésében, irányításában és felügyeletében a közgyűlésekkel (zsinattal) és elnökségekkel, tisztségviselőkkel együttesen és együttműködve.

Minden egyházkormányzati szinten a presbitérium feladata mindaz, amit a törvényhozás más testülethez nem te-

lepített, más testület hatáskörébe nem utalt. A presbitériumok hatáskörét meghatározó jogszabályhelyek (a 24. §, az 52. § és a 104. §) éppen ezért a „különösen is” kifejezés használatával példálózó felsorolást adnak azzal, hogy ezek a feladatok minden egyházkormányzati szinten nevesítésre kerültek. Csak néhányat kiemelve:

- gazdálkodási döntések meghozatala, költségvetés és beszámoló elfogadása;
- meghatározott értékhatáron belül ingatlanok karbantartása, kezelése és gazdálkodás az ingatlanvagyonnal;
- álláshelyek létesítése;
- a fenntartott intézményekkel kapcsolatos döntések meghozatala;
- választások során a szavazati jog gyakorlása.

Kiemelendő egyházközségi presbitériumi feladat a lelkészi állás betöltésével kapcsolatban előírt törvényi feladatok gyakorlása, elvégzése, a közgyűlési lelkészválasztás előkészítése.

Az egyházközségi presbitérium választott tagjainak száma – a hivatalból jelen lévő tagokon túlmenően – hatnál kevesebb és huszonöttnél több nem lehet. Az egyházmegyei presbitérium a legkisebb létszámú testület; választott tagjai e szinten csak a közgyűlésnek vannak, így szavazati jogú tagja az esperes és az espereshelyettes, az egyházmegyei felügyelő és másodfelügyelő, az evangélicációs és missziói felelős, valamint az ifjúsági és a gazdasági felelős.

Országos szinten a püspökök és az egyházkerületi felügyelők, az országos felügyelő mellett minden egyházkerület egy-egy lelkészi és nem lelkészi küldöttest delegál a presbitériumba. E testületnek hivatalból, tanácskozási joggal tagja a zsinat lelkészi és nem lelkészi elnöke, az országos irodaigazgató és az országos ügyész is.

Egyházközségi presbiter csak rendezett életvitelű, konfirmált, nagykorú

egyházközségi tag lehet. Az országos presbiteri tisztség betöltéséhez és el látásához már öt év egyházközségi tagságot tett szükségessé a törvényalkotó. Nem elhanyagolható szempont a jelölés és a választás során, hogy a presbiterek a munkájuk, egyházi szolgálatuk közben szerzett szakértelmüket, tapasztalataikat is hasznosítani tudják. A presbiterek felelőssége azonos bármely egyházi tisztséget ellátó egyháztag felelősségével. Így felelősséggel tartoznak a rájuk bízott feladat elvégzéséért és az anyagi javakért.

A presbiterek megválasztása a hat-évenként tartott általános tisztújítás keretében történik; akárhány alkalommal újraválaszthatók, és – a lelkészekre vonatkozó legfeljebb hatvanhét éves, valamint az egyházmegyei, egyházkerületi és az országos felügyelőre vonatkozó hetvenéves korhatár kivételével – nincs életkori korlátozás, hogy meddig tölthető be a testületi tagság. Sőt törvényünk lehetővé teszi a tiszteltbeli presbiter választását is, vagyis az idős koruk miatt már aktív szolgálatot nem vállaló presbiterek tanácskozási jogosultsággal segíthetik, támogathatják a presbitérium munkáját. A presbiteri tisztség az általános szabályok szerint a megbízás lejártával, elhalálozás, lemondás, visszahívás esetén szűnik meg.

Feladatának ellátása, kötelezettségeinek teljesítése közben a presbiter nem feledheti el, szem előtt kell tartania és meg kell tartania mindazt, amivel a beiktatásakor útnak indították: „Végezd a reád bízott szolgálatot Isten félelmében az Úr Jézus Krisztusba vetett hittel és a Szentlélek erejével, hűségesen és odaadóan, mint az Úrnak, hogy egykor számot adhass róla a mi Urunk Jézus Krisztus ítélőszéke előtt. Az Úr áldjon meg téged, hogy áldás légy a mi gyülekezetünk épülésére!”

■ BENKŐ INGRID

Igényes hit és szolgálat

Presbiterképzés egyházunkban

Magyarországi Evangélikus Egyházunkban az alulról jövő kezdeményezés és az egyházvezetés szándéka találkozott, amikor két alkalommal országos evangélikus presbiteri találkozót (EPOT) szerveztek – először Pestszentimrén, majd a Tüskecsarnokban. Az első ilyen találkozó után született meg a gondolat, hogy a testvéregyházakhoz hasonlóan a gyülekezeteinkben és magasabb egyházkormányzati szinten tevékeny presbiter testvéreinknek belső képzést biztosítunk.

Lelkes, jól felkészült, elkötelezett csapat végezte – lelkészek, professzorok, püspökök, felügyelők – nyolc éven át a presbiterképzés szolgálatát Révfülöpön, az Ordass Lajos püspökről elnevezett Evangélikus Oktatási Központban. Hisszük és valljuk – tartják a szervezők és az előadók –, hogy Istennek csak a legjobbat és legszebbet adhatjuk. Ezért teszünk meg mindent azért, hogy Urunk jól felkészült tanítványaiként végezzük presbiteri küldetésünket.

Az idén lezajló általános egyházi választások újra kiemelték ennek a munkának a fontosságát. Egyházunk jövője érdekében nemcsak a lelkészeknek, hanem minden szolgáló testvérnek a legjobb munkát kell elvégeznie a saját közösségében. Ehhez kínálunk segítséget a presbiterképzés alkalmain. Az a mintegy háromszáz presbiter, aki részt vett a presbiterképzés korábbi kurzusain, ma elkötelezett munkása saját gyülekezetének. Ezenfelül olyan baráti és testvéri kapcsolatok alakulhattak ki a közös „tanítványi” készülődés nyomán, amelyek segítenek túllátni saját közösségünk, településünk határán, és megmutatják egész magyarországi evangélikusságunk összetartozását.

A három hétvége költségeit egyházunk teljes egészében magára vállalja, a résztvevőknek (vagy gyülekezetüknek) csak az útiköltséget kell fizetniük. A 2018-as tanfolyam három alkalmat júniusban, októberben és decemberben tartjuk. Az első hétvége június 8–10-én lesz, a tervezett őszi folytatás pedig október 12–14-én, illetve december 6–8-án. Jelentkezni lehet a presbiterkepzes@lutheran.hu címen.

A tanfolyam programja megmutatja, milyen gazdagon térhetnek haza mindazok, akik vállalják, hogy Jézus tanítványaiként az egyház „iskolapadjába” ülnek (lásd keretes anyagunkat).

■ H. K.

Honnan hová? – Elkötelezett magyar evangélikusok egy új ciklus kezdetén

Életünk – szolgálatunk – egyházunk alapvető kérdései. (Teológia, egyházismeret, közösségélmény – életközélemből.)

1. hétvége: Ismerkedés – találkozás egyházunk egyik vezetőjével • Közösségünk az ige körül (áhitat) • Honnan jöttünk? – teremtés, bűnbeesés • A presbiteri szolgálat • Egyházismeret • Közösségépítés • Egyház és kultúra – irodalom, film, zene • Bibliaismeret – biblikus teológia („A törvény és a próféták”) • Istentisztelet – liturgikus életünk.

2. hétvége: Gyülekezet-központúság • Közösségünk az ige körül • Hol vagyunk? – megváltás, Jézus Krisztus • Egyházunk sarkalatos tanításai a hitvallási iratok alapján • Keresztény történelemszemlélet – az egyháztörténettel illusztrálva • Evangélikus egyházunk jó rendje – jogi, szervezeti, működési szempontból • Bibliaismeret – biblikus teológia II. (Nem akarunk másról tudni: evangélium[ok]) • Istentisztelet – liturgikus életünk.

3. hétvége: Számadás a bennünk élő reménységről (beszámoló) • Közösségünk az ige körül • Hová tartunk – közeli és végső jövőnk • Keresztény etika • Evangélikusok vagyunk (önazonosságunk, küldetésünk) • Kirándulás • Bibliaismeret – biblikus teológia III. (apostolok utódaiként élünk) • Istentisztelet – liturgikus életünk. Oklevélatadás.

A presbiter mint középvezető?!

Kiindulásunk legyen a presbiter szó eredeti értelmére: „idősebb”. Ez azonban ma sem életkort jelent – miként egykor sem azt jelentette –, hanem a Krisztus-követésben „előbbre” lévő, „haladó”, aki tapasztalt, megállapodott a hitben, s ezért rá lehet bízni az egyház dolgait, döntéseit, vezetését. (A katolikus egyház hivatalos szóhasználatában a presbiter teljesen más – papi – tisztséget jelent, ezért most erre nem térünk ki.)

Egyetemes küldetés

A reformáció, a klerikális túlkapasok ellenhatásaként, a gyülekezet közösségét emeli magasra, és azt tartja, hogy a testvéri közösségben megélt hit közös döntéseket is hoz magával. A gyülekezetben közös örömet és gondot, egyben közös teherviselést és felelősségvállalást jelent.

Az egyház lutheri megújítása a maga egyházzól szóló tanításával (ekkleziológia) új fejezetet hozott az egyház történelmében. Az egyetemes papság tanítását tudatosította a hívők között: azt az alapítéletet, hogy minden megkeresztelt ember közvetlenül járulhat Isten elé, megszólíthatja, vele párbeszédben élheti az életét. Ez a tény olyan lehetőséget és felelőssé-

get kínál az ember számára, amely segít megtalálni a helyét és szerepét Isten és ember viszonylatában egyaránt. A lelkész, a pap nem különleges, az egyházban kiemelt, sőt a gyülekezetből kiemelt személy, hanem az egyház ugyanolyan tagja, aki a hívők közössége jó rendjének érdekében sajátos feladatot (s vele nagyobb felelősséget is) kap: Isten ígését hirdeti, és a szentségeket kiszolgáltatja.

A korábbi hierarchikus rendben – ahol a pap (püspök) döntött el mindent, s a hívők serege ennek volt kénytelen engedelmessé válni – az egyház döntései nem az egyház népében születtek meg, hanem az egyházvezetők hatáskörében. Ezt a rangot, tisztséget pedig nem széles körű (ma úgy mondanánk: „demokratikus”) választás útján lehetett elnyerni, hanem más, néha igen bonyolult kritériumok alapján. Ez a metódus egyre távolodott a bibliai értelmezéstől és a kora keresztény gyakorlattól.

Reformátoraink nem az emberi, nem a papi tekintélyt tartották fontosnak, hanem az Ige tekintélyét, annak útmutatását. Az egyház pedig közös Igére figyellel és imádsággal választotta meg szolgáit, és ugyanígy az igehallgató és imádkozó közösségben hozta meg egyéb döntéseit.

Természetes folyamat, hogy a feladatok, felelőségek és kompetenciák szétszétválasztásakor kialakult egy szűkebb, de az egész közösséget képviselő vezetői csoport, amelyre nagyobb jogokat, ugyanakkor nagyobb felelősséget is bízott a gyülekezet, az egyház.

Presbiteri rendszer

Mint minden emberi közösség, az egyház is magában hordozza a deformálódásnak, a hibák sorának lehetőségeit. Ez a képviselőre és kollektív döntésre alapozott módszer is sok esetben félrecsúsztott, torzult, és nem vagy csak részben töltötte be küldetését. De az alapelv jó: ha a közösség valóban az ígére figyel, és a szentségekből él, szoros életközösséget gyakorolva az egyház Urával, akkor a szervezeti és lelki dolgait közösen intézi.

Erre az elvre épült rá a magyar protestantizmus s benne a magyar evangélikusság presbiteri rendszere. Annak ellenére, hogy bizonyos korszakokban ez az egyház is elpaposodott, nemegyszer a klerikalizálódás hibájába esett, a presbiteri tradíció megmaradt, újra- és újra-éledt, s ma is alapjában véve helyesnek tartva gyakoroljuk.

A Magyarországi Evangélikus Egyház nem presbitériánus egyház. Az elsősorban a helvét reformáció irányából, kiemelten pedig a kálvini vonalból nőtt ki. A világ evangélikusságában és a magyar lutheránus egyházban egyaránt fontos szerepet kap a presbiteri tisztség és a presbiterek közössége. Nem szabad a presbiterek és presbitériumok funkcióját leértékelni, és végképp nem szabad semmibe véve mellőzni. De legalább olyan hiba túlértékelni és a gyülekezet, az egyház életében „mindenhatóvá” tenni. A presbiter szolgáló ember, aki a hitéből fakadó alázatával feladatot kap, és részt vesz a közösség döntéseiben, irányításában, felelősségvállalásában, segítségével.

A „hitben idősebbre” – mint vezetői tagra – fel kell néznie a közösségnek, hiszen „elől járóként” példát mutat.

FOTÓ: MOLNÁR MÁTÉ LÁSZLÓ

Nem mindegy azonban, hogy milyen példát. Meg kell felelnie bizonyos feltételeknek ahhoz, hogy hatékonyan, a közösség bizalmát élvezve tudja gyakorolni hivatását. Ezek között vannak bibliai kritériumok és az adott közösség írott-íratlan szabályaiból adódó elvárások.

A bibliai kritériumoknak hosszú listáját állíthatnánk össze. A Jézusi tanítások, az *Apostolok cselekedetei* könyvének magatartásmintái, az apostoli intések hangsúlyos gondolatai mind-mind ebbe az irányba mutatnak. Talán e keretek közt elég, ha két bibliai szakaszra, az apostoli levelekre utalok. Pál a *Galatákhoz írt levélben* ír a Lélek gyümölcseiről, az *Efezusi levélben* pedig a hit fegyvereiről (harci szerszámairól). Ezek akár a „presbiteri szolgálat leírása” címet is viselhetnék.

Hogyan válik a gyülekezet megkeresztelt tagja hitben éretté, „idősebbé”, aki méltán végezheti a presbiteri szolgálatot? Nem úgy, ahogy egy rossz hagyomány kialakult, hogy tudniillik családi hagyatékként apáról fiúra (vagy anyáról lányára) adták tovább a presbiterséget, függetlenül attól, hogy az illető mit végzett a gyülekezetben, hol állt a hitben, milyen szolgálatra használt adottsága volt. Tudom, voltak s vannak áldott életű presbiterdinasztiák, amelyeknek a tagjai életüket, idejüket, energiájukat áldozták évtizedeken át az egyházért. Nagyra kell értékelnünk vállalkozásukat. De a presbiterség nem automatikusan öröklődik, hanem úgy válik valaki azzá, hogy a testvért a közösség megvizsgálja, és méltónak találja.

Tanítványság

Mire van hát szükség ahhoz, hogy valaki méltóvá váljék e megtisztelő munkára és küldetésre? Mindenekelőtt arra, hogy igazán tanítvány legyen és maradjon. Krisztus tanítványa. Nem véletlen az, hogy a Názáreti követőit így nevezték: tanítvány.

S ha tanítványnak lenni magas méltóság, akkor hozzá kell tennünk azt is, hogy tanítványnak maradni komoly és nem szűnő feladatot jelent. A jó pap holtig tanul – hangzik az ismert magyar közmondás. És csak a sírjára írhatják rá, hogy „befejezte tanulmányait...” Meggyőződésünk szerint ez érvényes az egyetlen papság minden tagjára. Isten megkeresztelt gyermekei ebben a földi életben mindvégig tanulók, tanítványok maradnak.

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

Elszomorító példák sorát ismerjük, amikor felnőtt emberek, presbiterek a hitükben, a lelki-szellemi életükben, a keresztény gondolkodásukban megmaradnak (jó esetben) a konfirmandus gyermekek szintjén, és ezáltal nem gyermekivé, hanem gyermeteggé válnak. A presbiter, az „idősebb” testvér a tanulásban, a tanítványi életben előbbre jár, tanultabb, tapasztaltabb kell, hogy legyen. S ahogy ritka a mindennapokban a „magántanuló”, úgy ritka a presbiterek között az önképző. A tanulás – különösen is az egyházban – közösségi, csoportos műfaj.

Az istentiszteleti igehirdetés elsősorban nem tanítás, inkább lelki táplálék. Bár van tanítói karaktere, de primer módon inkább a lelki kenyér szeletelésének és szétosztásának alkalma. A bibliaóra, a felnőttoktatás azonban olyan műfajok, amelyek minden gyülekezet alaptevékenységéhez hozzá kellene, hogy tartozzanak. Hogyan tudna a gyülekezet kiskorúból nagykorúvá válni, ha nem tanítjuk? Ha a gyermek tanulás nélkül visszafejlődik, mennyivel inkább igaz ez a gyülekezetre! A presbiternek nem a szokásjogból elvárt feladata, hanem belülről jövő igénynek kell lennie, hogy részt vegyen a gyülekezet tanítói alkalmán.

Helyes gyakorlatok sorát látjuk azokban az egyházközségekben, ahol a presbiteri ülésekhez kapcsolódóan bibliaórát tartanak. Követendő példa! Vannak közösségek, amelyek időt és anyagiakat áldoznak azért, hogy egy-egy hétvégére presbiteri összetartást szervezzenek. Ez

kiváló alkalom lehet nemcsak az amúgy is elnyújtott ülések folytatására, hanem a belső képzésre, egymás erősítésére is.

Országos presbiterképzés

A Magyarországi Evangélikus Egyház néhány éve – felismerve az ügy kiemelt fontosságát – megszervezte az országos presbiterképző tanfolyamot. Ennek központja a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ lett. Évről évre megszólítunk minden gyülekezetet s a lelkészeket keresztül a presbitériumokat, hogy küldjenek résztvevőket a presbiterképzésre. Jelenleg, 2018 tavaszán a hetedik presbiterképző tanfolyamra készülünk. Lassan kezd elterjedni, hogy van ilyen lehetőség, bár az információ nagyon sok esetben nem jut el az érintettekhez. Sajnos nem egy esetben a lelkészeknél akad el a hívogató, invitáló levél. (Jó lenne, ha mielőbb elkészülne a gyülekezeti és magasabb egyházkormányzati szinten szolgáló presbiterek névsora. Ez lehetőséget adhatna a közvetlen megszólításra.)

Az eddigi tanfolyamokon több mint háromszáz presbiter vagy presbiterjelölt vett részt. Ez azonban csak tizede egyházunk presbiteri létszámának. Reméljük, a presbitériumok kilenczede nem úgy gondolja, hogy nekik nincsen szükségük képzésre, tanulásra. A presbiteri szolgálattal kapcsolatban nem beszélhetünk – a közelben terjedő kifejezést használ-

va – túlképzettségéről. Hitünk titkaiból, az egyház múltjából, a jelen ismeretanyagából mindig lehet tanulni.

A presbiterképző tanfolyam nem konferencia, ahol előadások és beszélgetések zajlanak. Ennek is megvan a fontos szerepe, szükség is van presbiterkonferenciákra. Hallatlan ereje lehet annak, ha érezzük magunk mellett a hasonló szolgálatot vállaló testvér jelenlétét, s egymás hite által épülünk.

A révfülöpi alkalmak azonban tanulóalkalmak, valódi tanfolyamok. Tantárgyakkal, előadásokkal, konzultációkkal, dolgozatokkal, vizsgával. Aki elvégzi, méltán kaphat oklevelet a presbiteri alapképzettségéről. Tudatosan megválasztott, tanárokból (ők presbiterek) és lelkészekből álló előadók végzik a képzést. Összeszközt csapattá vált ez a hét ember. Mind-egyiknek szívügye a presbiterok tanítása és az egyház megújulása.

Az oktatás átfogja az egyházi alapismeretek egészét. Fontos a következetes, részletes bibliai alapozás. Vető István cinkotai lelkész lendületes előadásai az Ószövetség rejtelseibe vezetik be a hallgatókat, sok érdekes információt és élményt átadva. Szakács Tamás felsőpetényi lelkész az újszövetségi ismeretekért felel, precízen tanítva vezet el az evangéliumok, levelek és egyéb iratok összefüggéseire, tartalmi bemutatására. Tubán József csornai lelkész úgy tekinti át a résztvevőkkel az egyetemes és a magyar egyháztörténetet, hogy izgalmas utat járhatunk be kétezer évet összefoglalva.

Dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár, presbiter, teológus egyházunk tanítását mutat-

ja be. Hittan ez felsőfokon, ahol nemcsak a hitvallási iratokba vezet be a hallgatókat, hanem fontos részletkérdésekkel is mélyrehatóan foglalkozik. Gregersen-Labossa György szombathelyi lelkész feladata, hogy egyházismeretet tanítson. Az ő szakterülete a rendszerszerű egyházszemlélet. Ennek segítségével mutatja meg a presbitereknek szolgálatuk helyét, szerteágazó feladataikat. Kiemelt feladata elősegíteni azt, hogy a résztvevők – túllátva saját közösségük határain – egy egyházban gondolkodjanak.

Dr. Garádi Péter presbiter, felügyelő, civil foglalkozása szerint halbiológus két „tantárgyat” viz: egyházépítés (egyházépítés) és missziológia. A Lélek lendületével megtartott előadásai a szó legnemesebb értelmében provokálnak, s bemutatják az Isten közelében élő ember és közösség létének veszélyeit, de még inkább nagy lehetőségeit. Jelen sorok írója pedig azért felel, hogy az istentisztelet igazi titkait és mélységeit tárja fel a hallgatók előtt.

Minden tanfolyam három konzultációból áll. Mindegyik találkozás – körülbelül egy fél év alatt zajlik le a három alkalom – péntek estétől vasárnap délig tart. Az első két konzultáción az előadások dominálnak, a harmadikon zajlik a vizsga, a kiértékelés, a jövőbe tekintés és az oklevelek ünnepélyes átadása.

A tanulók hitben való erősödését szolgálja a reggeli és esti áhítatok sora. Ez mindig egyfajta bemutatója annak, milyen gazdag egyházunk kegyességi élete. Többféle áhítatforma, imádságmetódus, énekítés gazdagítja a közös lelki életün-

ket. (Az már különleges lehetőség, hogy a reggeli áhítatokat – ha az időjárás engedi – gyönyörű természeti környezetben, a Balaton partján szoktuk tartani.) A vasárnapi istentisztelet magától értetődő módon úrvacsorai közösséget kínál.

A szellemi és lelki munka a presbiterképzők alkalmán sohasem öncélú, mindig gyülekezetorientált. Nem kivonni szeretnénk a gyülekezetből presbitereket és „szupercsapattá” formálni, hanem megerősítve, meggazdagítva visszaküldeni őket a gyülekezetükbe, a saját szolgálati területükre.

Többéves tapasztalatunk, hogy a hazatérők otthon még aktívabban kapcsolódnak be a gyülekezeti szolgálatba, ugyanakkor kialakítanak egymás közt egy olyan hálót, amely a gyülekezetek közötti kapcsolatokat építi, s közben az egyház egységét, a nagy egész összetartozását erősíti.

Kisebbség és minőség

Tanulás, tanítványi élet nélkül nincs jövője a Magyarországi Evangélikus Egyháznak. Egyházunk jövője mindannyiunkat foglalkoztató kérdés. A statisztikák nem jó irányt mutatnak, az egyházi korfa elöregedése szintén átalakulást jelent. Számos falu elnéptelenedésével gyülekezetek halnak ki és – előbb-utóbb – szűnnek meg. A népegyházi kereteket, a tömegkereszténységet magunk mögött tudhatjuk.

De a világban mindig kisebbségben élő kereszténység – mint a mustármag és a kovász, lényege szerint kicsi és kevés lehet – és benne a valóban kisebbségi és szórvány magyar evangélikusság léphet a minőség felé. Abba az irányba, amelybe éppen a tanulni tudó, tanulni képes és tanulni akaró vezetői, presbiteri, azaz hitben és tapasztalatban „idősebb” testvéreinek csoportja segítheti. Hiszem és vallom, hogy a lelkészképzés mellett egyházunk legfontosabb feladatai között szerepel a presbiterképzés.

A presbiter mint középvezető – kaptam az íráshoz a címet. Igen, a presbiter vezető, nem is alacsony szinten. Olyan, akinek munkájától sok függ az egyházban. Olyan, aki nélkülözhetetlen az egyház jelené és a jövője szempontjából. A jó pap és a jó presbiter azonban holtig tanul. Így tudja megfelelően betölteni a küldetését.

■ HAFENSCHER KÁROLY

Az írás eredetije az Evangélikus Nevelés folyóirat 2015/1. számában jelent meg.

FOTÓ: REFORMACIO2017.HU

Favágástól a halottak feltámasztásáig

Hálaadás egykori presbiter testvérekért

Reménytel telizgalommal érkezünk a jól megpakolt IFA teherautóval 1984-ben első szolgálati helyünkre, Gerendásra. Feleségem a második babát várta. Erzsike nagy szeretettel fogadott, tudta, hogy a fárasztó útról érkezve jólesik a jó szó és az étel.

Ötvenöt éves volt, friss nyugdíjasként beiratkozott a teológia levelező tagozatára. Örült a fiatal lelkésznek, a közös szolgálatnak. Sokat beszélgettünk, imádkoztunk, és a szolgálatba is bevontam.

Ekkor érkezett a rossz hír: Erzsike rákos. A szegedi klinikán az orvos személyesen mondta nekem, hogy nincs sok remény. A szokásos csütörtök esti bibliaóráról korábban soha nem hiányzott. Most ő a klinikán, mi pedig a gyülekezeti teremben imádkoztunk érte a kis csapattal. Ezúttal Istentől kaptam szabadsággal, reménységgel kértem Erzsike gyógyulását – és megtörtént a csoda, visszakérült a gyülekezeti munkába. Még közel húsz évet kapott az Úrtól.

Ennél még nagyobb csoda volt lelki megújulása. Teljes ér-

tékű munkatársam lett, együtt látogattunk, vittünk betegeknek úrvacsorát, ő helyettesített a vasárnapi istentiszteleten is, ha mennem kellett más gyülekezetbe. A rendszerváltás előtt sikerült bejutnunk az iskolába, ebben is erősített, és ő is vállalt hittanórákat. Mire befejeződött a csorvás-gendási szolgálatom, Erzsike szinte minden területen pótolni tudott.

Évek múlva meglátogattam. A virágzó meggyfák közül jött elő, ahogy szokott, mosolyogva. Naptól cserzett arcáról sugárzott a hit. Azt panasolta, hogy a kilenc meggyfa szépen virágzik ugyan, de nem terem.

Uram, hálát adok is Mezőfi Erzsébetért, akinek hite sok és jó gyümölcsöt termelt!

Csorváson a nyolcvanas években mélyponton volt a gyülekezet. Évek óta nem volt keresztelő, konfirmáció, esküvő. Kevesen jártak templomba, ők is nagyjából hetven év körüliek. Már a parókia eladása is szóba került. De volt egy kis lelkes csapat és annak egy ki-

emelkedő személyisége: Csizmadia Antalné, Marika néni és mellette Tóni bácsi, hűséges férje. Ott éltem át annak valóságát, hogy Isten gyermekeinek – e körön belül a lelkészeknek és a presbitereknek – a munkaköri leírása a favágástól a halottak feltámasztásáig mindent magában foglal.

Marika néni ekkor már elmult hetven, de teli volt hittel, lelkesedéssel, ötletekkel. „Jánoskám, megoldjuk, Isten megsegít!” – mondogatta. Mindent együtt csináltunk: imádkozás, bibliaolvasás, tervezés, takarítás, árokásás. Mészeltük a gyülekezeti termet, festettük a kerítést, szerveztük a programokat, megbeszéltük a látogatásokat. Unokája lehettem volna, de elfogadott munkatársnak, testvérnek. Amikor közeledett a presbiterválasztás, kértem, hogy vállalja el ezt is. Csodálkozva kérdezte, hogy miért, az nem az ő dolga. Mire én: „Marika néni az igazi presbiter!” Az én kedvemért még a presbiterséget is elvállalta.

Micsoda ajándék egy ilyen gyülekezeti tag! Kezdő, tapasztalatlan lelkész mellé áll, biztatja, segíti, erősíti.

Uram, áldalak Csizmadia Antalné, Marika néniért!

Urunk után Józsi bácsi és Irénke, a felesége volt számomra fix pont kelenföldi és budai egyházmegyei szolgálatom idején. Amikor kissé szorongva léptem a templomba, tekintetem először őket kereste. Igazi testvérek, munkatársak, barátok voltak. Érezni

lehetett a felém sugárzó biztatást: itt vagyunk, segítünk, imádkozunk. Józsi bácsival megkaptuk az egyházmegye vezetésének felelősségét is. Mindenhová együtt mentünk. Végigbeszélgettük az utat, volt miről. Ritkán tapasztalható egységben láttuk az Úr ügyét, az egyházat, társadalmat, politikát. Biztonságot jelentett számomra, hogy minden prog-

ramon – megyei közgyűlés, helyi presbiteri értekezletek – jegyzetelt. Erre nem kellett külön felkérnem. Rázósabb kérdéseknél azonnal megtalálta az egyházi törvény odavonatkozó paragrafusát. Négy templom építését és más beruházások ügyét segítettük a Budai Egyházmegyében. A kettős iga nem billegett, együtt húztuk a kocsit. Budáról intézte a számára kedves tolnanémedi gyülekezet ügyét is.

A finisben sokszor voltunk együtt az ágyánál a családja körében. Fájdalmi ellenére is derű, kedvesség, jóindulat és hit sugárzott belőle.

Uram, köszönöm dr. Győri Józsefnek, az igazi presbitert neked!

■ SZEVERÉNYI JÁNOS

Presbiter imádsága a gyülekezetéért

Annyi mindent szeretnék most megbeszélni veled, Istenem! Gyakran eléd viszem ennek a gyülekezetnek a gondját-örömét. Mindig arcok villannak föl előttem: testvérek, akiket ismerek, akikkel közös az utunk, akikkel téged keresünk: szándékaidat kutatjuk, útmutatásodat várjuk.

Tudom, hogy sok testvérünk nehéz gondokkal küzd. Próbálunk egymásnak segíteni, de nem egyszerű megtalálni a vigasztalás, bátorítás jó szavait, a gyakorlati segítség formáit. Évről évre elmennek közülünk idős, hűséges emberek. Az esztendő végén gyertyákat gyújtunk, és felidézzük életüket. A padok, ahol ültek, még emlékeztetnek rájuk.

Aztán ott vannak a „nagyünnepi” keresztények, a templomkerülők... Miért nem tudjuk őket „ideszeretgetni”, ebbe a közösségbe? Olyan jó lenne, ha ők is megismerhetnék téged!

Sokat gondolok a gyerekekre, a fiatalokra, Istenem. Lehetnének jóval többek is – de nagyon örülök, hogy néhányan megmaradnak a konfirmandusok közül, és vasárnaponta pár család babakocsi-val érkezik. Lelkészünkért és családjáért imádkozom hozzád. Azt látom, hogy olykor nagyon fáradt, mindig rohan valahová. Nekem is panaszodik néha, hogy nem sokat tud azzal foglalkozni, ami valójában a dolga lenne. Vigyázz rá, kérlek, hogy megmaradjon a te közeledben, és erőt meríthessen szereteted forrásából. Őrizd meg, kérlek, gyülekezetünket: a kicsiket és nagyokat, a fiatalokat és időseket, az erőseket és a támaszra szorulókat, a hűségeseket és a kételkedőket, a bizakodókat és a csüggedőket, az érted lelkesedőket és a rád várókat! Add áldásodat ránk!

■ VARGA GYÖNGYI

FOTÓ: MOLNÁR MÁTÉ LÁSZLÓ

Légy jelen

terveimben,
gondolataimban,
vágyaimban,
céljaimban,
Légy jelen!

szavaimban,
döntéseimben,
az igenekben
és a nemekben,
Légy jelen!

ahogy hiszek,
ahogy teszek,
ahogy adok,
ahogy kapok,
Légy jelen!

ha kérdeznek,
ha megkérnek,
ha küldenek,
ha elfelednek,
Légy jelen!

ha kérdezek,
ha megkérek,
ha küldök és
ha felejték,
Légy jelen!

PERCZE SÁNDOR

Arról álmodom...

Uram, arról álmodom, hogy presbiterként egy egészséges, nyitott légkört tudok teremteni a gyülekezetemben. Uram, arról álmodom, hogy vezetőként „a találkozó-sok közösségében” őszinte hangon tudok másokat megszólítani. Uram, arról álmodom, hogy gyülekezeti tagként természetes örömmel tudom fogadni a hozzánk betérőt. Uram, arról álmodom, hogy nem elvont és mesterkéltnél módon, hanem egyszerű szavakkal tudok embereket megszólítani a te ügyed számára. Uram, arról álmodom, hogy a te nevedben nyíltan tudunk beszélni örömeinkről és kihívásainkról. Uram, segíts, hogy álmodom valósággá váljon!

■ CZÖNDÖR ISTVÁN

Az írások a Tarts, Uram, a kezvedben – Személyes szavak presbiterekhez című kötetben jelentek meg (Luther Kiadó, Budapest, 2012).

Tizenkét újszövetségi bátorító ige a presbiteri szolgálathoz

Legyen az ázsiai keresztyének imádsága a mi nyitányunk:

*Uram, ébreszd egyházadat,
és kezdj rajtam.*

*Uram, építsd gyülekezetedet,
és kezdj velem.*

(EÉ 737. o.)

A következő tíz apostoli ígét Jézus két szava keretezi, mert ő a kezdet és a vég, az első és az utolsó.

1.

Ővé a kezdet. Nem mi jelöljük önmagunkat erre a szolgálatra, s ez szilárd alapot jelent, mert csak így lesz nem hiábavaló a mi munkánk az Úrban! „Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki, és rendelvelek titeket arra, hogy elmenjeteek és gyümölcsöt teremjeteek, és gyümölcsötök megmaradjon...” (Jn 15,16)

2.

Ha felkérést kapsz a jelölőbizottságtól, akkor tudhatod: „...nem az a megbízható ember, aki önmagát ajánlja, hanem az, akit az Úr ajánl.” (2Kor 10,18)

3.

Ne csüggedj, ha őszintén önmagadra tekintesz, és látod korlátaidat, alkalmatlanságodat! Nála minden lehetséges. Mindnyájan annak tudatában vállalhatjuk ezt a küldetést, hogy nem „önmagunktól, mintegy a magunk erejéből volnánk alkalmasak [...]”; ellenkezőleg, a mi alkalmasságunk az Istentől van”. (2Kor 3,5)

4.

Nem bújhatsz el, s nem futhatsz ellenkező irányba, mint Jónás, ha az Úr hív és küld. De milyen is lesz a presbiteri felvételi vizsga? Mert „meg kell vizsgálni előbb, csak akkor szolgáljanak, ha feddhetetlenek [...]”; olyanok, akikben megvan a hit titka tiszta lelkiismerettel”. (1Tim 3,10.9)

5.

Zsinati törvényeink nyelvén fogalmazva: legyen rendezett életvitelű az egyházi tisztségviselő. Pál ezt így „fordította le” Titusznak: „...presbitereket állíts szolgálataba [...]: ha van olyan, aki feddhetetlen, egyfeleségű férfi, akinek gyermekei hívők, nem vádolhatók kicsapongással, és nem engedetlenek.” (Tit 1,5–6)

6.

Timóteusnak még meg is indokolja ezt a feltételt: „...akik mind gyermekeiket, mind a maguk háza népét jól vezetik. Mert akik jól szolgálnak, azok szép tisztességet szereznek maguknak, és nagy bátorságot nyernek a Jézus Krisztusba vetett hit hirdetésére.” (1Tim 3,12–13)

7.

Ilyen volt az első presbiteri beiktatás: „Miután pedig gyülekezetenként előljárókat választottak nekik, böjtölve és imádkozva az Úrnak ajánlották őket, akiben hittek.” (ApCsel 14,23)

8.

Ez volt az iktatási alapige: „Viseljeteek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizőivé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltesséteek az Isten egyházát, amelyet tulajdon vérével szerzett.” (ApCsel 20,28)

9.

Részlet Péter szolgálatra indító prédikációjából: „A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbitertárs és Krisztus szenvedésének tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltesséteek az Isten közöttetek levő nyáját; ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen; ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak.” (1Pt 5,1–3)

10.

Tudhatjuk, hogy a presbiter tevékenységi köre igen tág, és senki sem azért Isten munkatársa, hogy „valaki” legyen, hanem hogy valamit tegyen. A tőle kapott talentumaival, kegyelmi ajándékai hatékony hasznosításával gondozza, vezesse, őrizze, védje gyülekezetét. Presbiteri munkánk során nemcsak az anyagi ügyekben való felelős döntéseinkben, hanem minden más kérdésben is ez Isten elvárása: „...a sáfároktól elsősorban azt követelik, hogy mindegyikük hűségesnek bizonyuljon.” (1Kor 4,2)

11.

Minden szolgálati területen tartsuk szem előtt a fő célt, amivé Urunk általunk is formálni akarja vérén megváltott gyülekezetét: „Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdesséteek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket...” (1Pt 2,9) Így lesz a megújult gyülekezet stratégiai célja, a misszió megélt valóságá, minden tagjának egész élete bátorító bizonyágtétellel Istennek az evangéliumban meghirdetett örökkévaló szeretetéről. Részt vállalni ebben a lélekmentő munkában minden Krisztus-követő gyönyörű kiváltsága és örökre boldogító lehetőség.

12.

S mi lesz szolgálataod jutalma? Urad nem titkolja utolsó szavában, de felkínálja a folytatás lehetőségét az örökkévalóságban. Így szól majd hozzád is a megjutalmazáskor: „Jól van, jó és hű szolgálóm, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!” (Mt 25,21.23)

■ Összegyűjtötte: Garai András,
a nyíregyházi nagytemplomi gyülekezet
presbitere és számvevőszéki elnöke

Együttműködő üzenetek

Oktatásról, együttműködésről és a 21. századi közösségekről váltott szót az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány és a budapesti Ludwig Múzeum közös rendezvényén Gyarmathy Éva klinikai szakpszichológus, a magyarországi Diszlexiaközpont megalapítója, Kulcsár Gábor tanár, a Waldorf Pedagógiai Intézet vezetője és Szipőcs Krisztina művészettörténész. A március 1-jei disputa témáját a múzeum **Közös ügyeink – Együttműködésen alapuló művészeti projektek** című kiállítása adta.

Négyéves nemzetközi program eredményeit mutatta be a közönségnek a **Közös ügyeink – Együttműködésen alapuló művészeti projektek** című kiállítás. A program célja, hogy megismertesse a művészekkel az együttműködésen alapuló művészeti gyakorlatot, és támogasson olyan, különféle közösségek bevonásával megvalósuló projekteket, amelyek hatékony megoldást keresnek egy-egy aktuális társadalmi problémára. A kiállításon szerepelt alkotások és dokumentációk a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok nehézségeire ugyanúgy reflektálnak, mint az oktatás kérdésre vagy az újfajta közösségek létrejöttének problematikájára.

A **Közös ügyeink** olyan projekteket mutat be, amelyekben a művészek különböző társadalmi csoportokkal együttműköd-

ve fogalmazták meg művészi üzenetüket – mondta el a beszélgetés elején Szipőcs Krisztina, a kiállítás kurátora. E sorok írója, az est moderátora Jürgen Habermas filozófust, szociológust idézve a nyilvánosság és művészet kérdését vetette fel. Habermas számára a nyilvánosság egyszerre volt mindenki számára nyitott társadalmi tér és ideális helyszín az ellentétes nézetek közötti viták lefolytatására, a felek között valamifajta konszenzus előállítására.

Gyarmathy Éva kifejtette: azzal, hogy a művészek az alkotói folyamatba másokat is bevonnak, kockázatot vállalnak, hiszen ezáltal vállalják a művészeti kölcsönösséget, a megkérdőjeleződést. „Ettől kezdve viszont a művészet hatalmas erőt jelent,

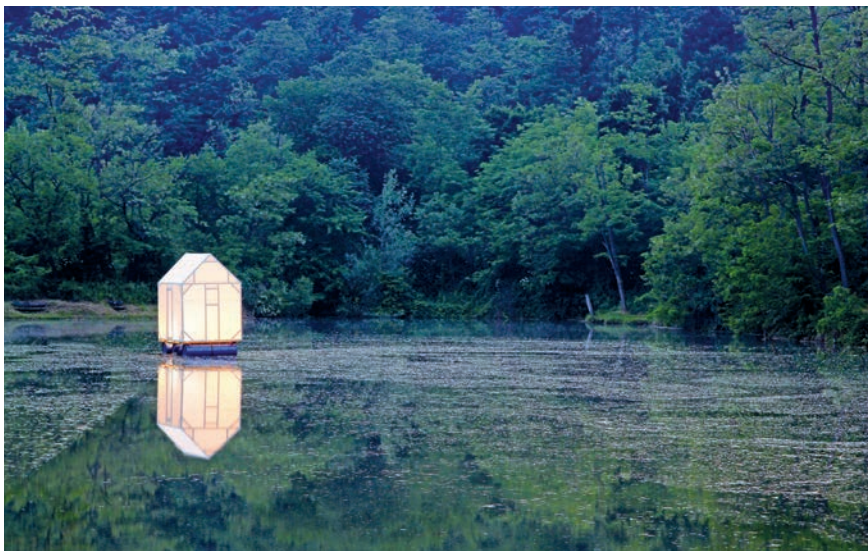
mert felhívó jellege van” – fogalmazott a pszichológus.

A beszélgetőtársak hangsúlyozták, hogy a művészeti oktatás nem azért fontos, hogy művészeket neveljünk, hanem azért, hogy szociális és érzékeny generáció nőhessen fel. „Az együttműködésre való készség, a teamben való munka olyan érték, amely elkerülhetetlen manapság” – állapította meg Kulcsár Gábor. A Waldorf Pedagógiai Intézet vezetője az oktatás mai formájával kapcsolatban elmondta, hogy a tartalmi nevelésen kívül legalább annyira meghatározónak kellene lennie az érzelmi nevelésnek; ennek eszköze lehet az, ha a gyerekek maguk végeznek alkotómunkát.

A beszélgetőtársak kitértek a játék és az együttműködés kérdésre is. Gyarmathy Éva kiemelte, hogy az emberi civilizáció fontos mérföldkövei, a pozitív változások legtöbbször az együttműködésre és a közösségi szemléletre vezethetők vissza. Kulcsár Gábor ugyanezt az oktatáson belüli interakciók pedagógiai lehetősége felől mutatta be, míg Szipőcs Krisztina a művészet és a közösségi tér viszonyának oldaláról magyarázta.

A beszélgetés második felében Fabényi Júlia, a Ludwig Múzeum igazgatója szólt a kiállításról, majd a jelen lévő művészek számoltak be az egyes, a tárlaton dokumentált projekteikről. (A beszélgetés megtekinthető az „Asztali Beszélgetések” elnevezésű YouTube-csatornán.)

■ GALAMBOS ÁDÁM

FOTÓK: LUDWIG MÚZEUM

Bővülő imaház Bócsán

A SZERZŐ FELVÉTELE

Valóban ott kezdődött: a Bács-Kiskun megyei Tázlár és Bócsa szórványevangélikusai az 1950-es években önállósodtak anyagyülekezeiteiktől, és a háborút követő ébredési mozgalom hatására imatermet építettek és lelkészt választottak. Aztán a hetvenes évek paphiányos időszakában újból Soltvadkert, illetve Kiskunhalas leányegházaivá váltak – heti, majd kétheti istentiszteleti alkalommal és csökkenő hittanoslétszámmal.

Néhány éve aztán az itteni nép megelégte a lét és nemlét mezsgyéjét, és a két falu társult egymással: 2013-ban létrejött a Bócsa–Tázlári Evangélikus Egyházközösség. A nyolcvan, illetve százhatvan ember szépen megegyezett a közös rendezvényekben, valamint a lelkész és a felügyelő személyében. Bócsa és Tázlár együtt mint anyagyülekezet és fiókegyház létezik, egy-

más mellett állva, közös lelkésszel és felügyelővel, de külön presbitériummal. A lelkészlakás Bócsán van, de a távolság csak pár kilométer. Van még egy összekötő: Vida György – mint régi tanyasi ember – mindkét faluban elfogadott evangélikus előljáró, akit természetesen kedves felesége és családja is támogat ebben.

Böjt ötödik vasárnapján, március 18-án újabb lépést tett a gyülekezet: a korábban megválasztott presbitériumot iktatta be hivatalába Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke. Először Tázlár, aztán Bócsán, ahogy az istentiszteleti időbeosztás is történik. Igehirdetésében az adott böjti vasárnap nevére – Judica – utalt: a bűnbánati időben a megmérettetés és a döntéshozatal minden közösség életében elkövetkezik. Tázlár és Bócsa evangélikusága pedig – bár nehezebb évek is voltak

az elmúlt évtizedekben – ezennel megmaradásra ítéltetett. Ennek biztosítéka az új gyülekezeti vezetőség, amely eltökélten vállalja a közösség szolgálatát.

Gáncs Péter püspök így emlékezett az öt évvel ezelőtti eseményekre: „Szándékunkhoz megtaláltuk azt a lelkészt, László Lajost, aki budapesti létére vállalta a munkát és a megmérettetést két kis faluban, ahol ráadásul az emberek jelentős része tanyán lakik és dolgozik. Ahhoz azonban, hogy mindez sikerüljön, kellett az itteniek szeretete és áldozatvállalása is. Bócsa és Tázlár közösen teremtette meg azt a környezetet, ahol lehet és érdemes lelkészként dolgozni.”

A bócsai Judica vasárnapi istentiszteletet követő közgyűlésen a további tervekről is szó esett: az itteni gyülekezet szeretné kibővíteni az 1950-es években emelt imaházat, amely így modern otthona lehetne az egyre bővülő egyházi alkalmaknak. A tervek önkormányzati segítséggel már elkészültek, és országos támogatás is akadt hozzájuk. Az ígért tizenöt plusz ötmillió forint azonban még nem elegendő. A költségvetés ennél jóval nagyobb, így jócskán szükség van önerőre. Ebből a célból téglajegyeket bocsát ki a gyülekezet.

Szöke-Tóth Mihály bócsai polgármester a köszöntőjében utalt a falu bel- és külterületén található négy kis katolikus templomra és egy protestáns imaházra, amely az alig kétezer lakos hitbéli erejét jelzi. Mint elmondta, az önkormányzatnak is fontos, hogy az evangélikus és a református gyülekezet modern épületben tudja megtartani szertartásait – merthogy ezt az imaházat közösen használják. Az önkormányzat ezért igyekszik majd támogatni a nagy elhatározást.

■ KÁPOSZTA LAJOS

Püspöki tárlatvezetés

Elsősorban a reformáció megindulásától II. József 1781-es türelmi rendeletéig terjedő egyháztörténeti időszakot mutatta be Szemerei János püspök március 21-én az Evangélikus Országos Múzeumban tartott szubjektív tárlatvezetésén. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkészi vezetője főként a Dunántúlról származó tárgyakkal illusztrálta – sok személyes történettel fűszerezett – előadását. A jelenlévőket arra biztatta, hogy tekintsenek a kiállított tárgyakon túl, és fedezzék fel mögöttük a láthatatlanul munkálkodó Istent. A mintegy egyórás tárlatvezetésről készült videófelvétel teljes terjedelmében megtekinthető az Evangélikus.hu honlapon.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

Id. dr. Hafenscher Károly ravatalánál

(1926–2018)

Harmincöt éven át volt az 1926. július 6-án született Hafenscher Károly a Budapest-Deák téri evangélikus egyházközség lelkésze, ahová Dezséry László püspök 1954. február 1-jei hatállyal nevezte ki adminisztrátornak. Szétzilált gyülekezetben, emberileg reménytelen helyzetben kellett megkezdnie szolgálatát. A totális diktatúra korszaka volt ez, amelyik korábban a gyülekezet mindkét szerezve tisztelt lelkészét – Ordass Lajos püspököt és Keken András lelkészét – eltávolította helyéről. A Deák téri presbitérium egyhangúlag lemondott a mandátumáról, mert tagjai a történelemért nem tudták vállalni a felelősséget az őket megválasztó gyülekezet előtt. Az ötven-hatvan tagú ifjúság csak lakásokban találkozott. Lassan kiüresedett a templom...

Hafenscher Károly helyettes lelkésszé való kinevezése után a Deák téri presbitérium első ülésén, 1954. június 25-én Dezséry püspök elmondta, hogy miután ebben a gyülekezetben sokkal több a munka, ezért – az ugyancsak ide helyezett Gémes István segédlelkészen túl – szintén ebbe a gyülekezetbe rendelte segédlelkésznek Madocsai Miklóst és a teológián akkor végzett Nagy Erzsébetet (a későbbi Pintér Károlynét).

Hafenscher Károly személye megnyugtató megoldást jelentett a Deák téren. Jól ismerte a fővárosi viszonyokat, hiszen budapesti születésű volt, és a fasori gimnáziumban érettségizett. A soproni teológia elvégzése után Szabó József püspök szentelte lelkésszé 1949-ben éppen a Deák téri templomban. Az Egyházak Világtanácsának ösztöndíjasaként tanulmányokat folytatott az Amerikai Egyesült Államokban, így biztos nyelvismerettel, nemzetközi tapasztalatokkal és külföldön gazdagodott teológiai látással bírt.

Az 1955. február 17-én tartott általános esperesi vizsgálat alkalmával a presbiterek örömmel állapították meg,

hogy a Deák téri gyülekezet túl van a krízisen, a lelkészek egymással egyetértésben dolgoznak, komolyan készülnek az igehirdetéseikre. Többen kifejezésre juttatták azt a kérésüket, hogy Hafenscher Károly helyettes lelkész a gyülekezet megválasztott rendes lelkésze legyen. Erre akkor kerülhetett sor, amikor a politikai légkör enyhülésével – 1956 októberében – Ordass Lajos püspök és

Keken András lelkész is visszatérhetett a Deák téri szolgálatba. Hafenscher Károlyt – másodlelkésznek megválasztva – a Deák téri templomban Ordass püspök iktatta be, aki naplójában feljegyezte: „Azt hiszem, jó választása volt ez a Deák téri gyülekezetnek. Rokonszenves bemutatkozó beszédet tartott Hafenscher, akit különben számtalanon üdvözöltek is.” Később számára parókus lelkésszé állást szervezett a gyülekezet.

Gyülekezeti munkáján túli feladatairól csak távirati stílusban számolhat be az emlékezés. Hafenscher Károly az Evangélikus Teológiai Akadémián 1969-ben doktorált. Az 1950-es években a teológiai akadémia angol nyelvi lektora, 1984-től az akadémián a gyakorlati teológia címzetes professzora; 1992-ig homiletikát, ökumenikát és svéd nyelv-

vet tanított, majd a Károli Gáspár Református Egyetemen hét féleven át ökumenikát oktatott, és a második vatikáni zsinat utáni római katolikus egyház ismertetését adta elő. A Károli Gáspár Református Egyetem 2005 októberében díszdoktori címmel tüntette ki.

Egyházi küldetésben és meghívásra a világ számos országában járt, többször világggyűléseken. Gazdag irodalmi munkásságot tudhatott magának. A *Lelkipásztor* című lelkésszi szakfolyóiratnak hét éven át volt szerkesztője, majd három évet a *Credo* folyóirat szerkesztőjeként dolgozott, de a *Theologiai Szemle* és a *Hungarian Church Press* szerkesztőjeként is végzett munkát. Számos cikke jelent meg az *Evangélikus Élet* hetilapban, de más egyházak sajtóorgánumaiban is, így a *Vigiliában*, az *Új Emberben*, a *Távlatokban*. Anyanyelve mellett publikált angolul, németül és svédül. A Magyar Újságírók Szövetsége hetvenedik születésnapjára Aranytollal tüntette ki.

Széles körű teológiai műveltsége kamatozott kulturális téren is. A Bartók rádióban a több évig tartó Bach-sorozat teológiai szakértőjeként dolgozott, kiérdemelve a rádió nívódíját. Munkásságát a kulturális minisztérium 2005 októberében Károli Gáspár-díjjal ismerte el.

Idősb Hafenscher Károly 2001-től a magyar evangélikus egyház ökumenikus tanácsadója volt. Két cikluson keresztül, 1973 és 1984 között volt tagja a római katolikus egyház és a Lutheránus Világszövetség közös bizottságának, amelyben tizenhárom evangélikus kisebbségi európai egyházat képviselt.

Végül a nekrológ azt sem hallgathatja el, hogy élete során nemcsak hűséges társa, hanem sokat segítő munkatársa is volt a felesége, két gyermekük – Márta (1954) és Károly (1957) – édesanyja, Veronka, aki hosszan tartó betegségében is odaadóan ápolta, március 19-én bekövetkezett haláláig.

■ ZÁSZKALICZKY PÉTER

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
 ÖRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
 aranykoszorús
 harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levélcím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 134. Pf. 10.

Telefon: 28/360-170, 30/948-9575, 30/728-8161.

E-mail: gombosmi@harangontes.hu, info@harangontode.hu.

Meghívó egyházkerületi közgyűlésre. A Déli Evangélikus Egyházkerület Közgyűlése április 27-én 10 órai kezdettel ülést tart a Hartai Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében (6326 Harta, Templom u. 48.). Erre az alkalomra a közgyűlési tagokat és minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk!

Erős vár a mi Istenünk!

RADOSNÉ LENGYEL ANNA *egyházkerületi felügyelő,*
 GÁNC S PÉTER *püspök*

Felhívás az egyházzenei bizottság pályázataira. Egyházunk egyházzenei bizottsága idén is meghirdeti az egyházzenei tevékenység és az orgonajavítás anyagi támogatását segítő pályázatait. A pályázat részletes kiírása és a pályázati adatlapok az egyhazzene.lutheran.hu honlapon található. Elektronikus hozzáférés hiányában írásban vagy telefonon lehet felvilágosítást és adatlapot kérni a következő címen: Kendeh Gusztáv, 8360 Keszthely, Hévízi út 46.; (+36) 20/770-3741. A pályázatok beadási határideje: május 25., illetve június 10. Késve és hiányosan beadott pályázatokat nem tudunk figyelembe venni.

APRÓHIRDETÉSEK

Bereczky Albert elmékedései, amelyeket 1939 és 1944 között – történelmünk talán legkritikusabbnak tekinthető időszakában – a *Református Élet* hetilap *Csend* című rovatába írt, családi kiadásban, hasonlóképpen *Csend* címen, összegyűjtve megjelentek. A valamennyi – mintegy százhetven – elmékedést tartalmazó, kétszázötven oldalas könyv 1900 forintos áron kapható Budapesten, a Ráday utca 28. alatti Bibliás, a Hársfa utca 19. alatti CLC és a Deák téri Huszár Gál könyvesboltban. Utóbbi huszargal@freemail.hu címen postai megrendeléseket is teljesít.

Igazi, hangulatos polgári lakásra vágyik? Megkaphatja! Eladó egy igen jó állapotú, 110 négyzetméteres, XI. kerületi, Fadrusz utcai, társasházi, második emeleti, cirkófűtéses (plusz cserépkályhás) lakás: három szobával, plusz hallal, plusz cselédszobával és kamrával, valamint zárható pincehelyiséggel. A lakás egyik oldala fákkal határolt belső udvarra néz, balkonnal (itt légkondicionáló berendezés van), másik oldala az utcára. Hat évvel ezelőtt az összes villanyvezetékét kicserélték, a vízcsöveket falba süllyesztették, új radiátorokat, új gázkazánt és új ablakkereteket kapott a lakás. Lift nincs. Ár: 79,5 millió forint. Telefon: 30/951-9251.

Képzések a Baptista Teológiai Akadémián

Államilag finanszírozott teológiai alapképzés (BA) nappali és levelező tagozaton. A megszerezhető diploma az egyházi, hitéleti területeken túl közoktatási intézményekben hitoktatásra képesít; szociális területen szakirányú továbbtanulásra képesít (például mentálhigiénés szakember, családterapeuta, szociális menedzser). A BTA teológia BA szakán a képzési idő nyolc szemeszter. A rugalmas jogszabályok lehetővé teszik, hogy a gyakorlatban a teológus-, illetve oklevelesteológus-diploma megszerzése a továbbképzési feltételek teljesítését jelenti a köznevelési és szociális területen tevékenykedő szakmai dolgozók számára a továbbképzési időszakban.

Államilag finanszírozott teológiai mesterképzés (MA) nappali és levelező tagozaton. Teológiai vagy bármely más diplomával rendelkező érdeklődők, akik mélyebb bibliai és teológiai ismeretre vágyanak – lelkipásztori és egyéb igei szolgálatuk jobb ellátása céljából –, egyetemi szintű tanulmányokat folytathatnak a BTA teológia MA szakán. A képzési idő négy szemeszter. Ez a szak levelező tagozaton angol nyelven is végezhető. A megszerezhető diploma az egyházi, hitéleti területeken túl közoktatási intézményekben hitoktatásra képesít; szociális intézményekben mentálhigiénés munkakör betöltésére és intézményvezetői feladatok ellátására képesít. A rugalmas jogszabályok lehetővé teszik, hogy a gyakorlatban a teológus-, illetve oklevelesteológus-diploma megszerzése a továbbképzési feltételek teljesítését jelenti a köznevelési és szociális területen tevékenykedő szakmai dolgozók számára a továbbképzési időszakban.

Zenei tanulmányok: államilag finanszírozott kántor BA-szak nappali és levelező tagozaton. A képzési idő hat szemeszter. Két képzési irány közül választhatnak a hallgatók: a) hagyományos egyházzene – választható főtárgyak: orgona, karvezetés, fúvós hangszerek, ének; b) ifjúsági (gospel-) zene – választható főtárgyak: zongora, ének, gitár, basszusgitár, ütős hangszerek, fúvós hangszerek. Ez a képzésünk Magyarországon egyedülálló, nemzetközileg is elismert tanári karral.

Mindhárom szakon állami ösztöndíjakban (tanulmányi, szociális stb.) részesülhetnek a hallgatók, és a Baptista Teológiai Akadémiáról tanulmányaik befejeztével akkreditált EU-s diplomát kapnak. Képzéseinkre felső korhatár nélkül lehet jelentkezni. Érdeklődni a tanulmanyi@bta.hu e-mail-címen lehet. A felvételi űrlap letölthető a Baptista Teológiai Akadémia honlapjáról (bta.hu). Jelentkezési határidő: május 31. Szeretettel várjuk mind a magyarországi, mind a határon túli magyar anyanyelvű érdeklődőket, jelentkezőket!

Baptista Teológiai Akadémia – 1068 Budapest, Benczúr u. 31.;
 e-mail: tanulmanyi@bta.hu; telefon: (+36) 1/342-7534;
 (+36) 20/886-0846

Kiskőrös díszpolgára lett Lupták György esperes

Kiskőrösön, Petőfi Sándor szülővárosában március 15-én adják át a város legrangosabb kitüntetését, melyek közül kiemelkedik a Kiskőrös város díszpolgára cím. A település képviselő-testületének döntése értelmében 2018-ban Lupták György evangélikus esperes, a helyi gyülekezet igazgató lelkésze, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspökhelyettese lett Kiskőrös város díszpolgára.

Az ünnepi megemlékezésnek ezúttal is a művelődési központ adott helyet, ahol ünnepi

beszédet mondott Font Sándor országgyűlési képviselő. Kiskőrös Város Kultúrájáért díj-

ban Fodorné Faragó Krisztina, a Kiskőrösi Evangélikus Középsiskola Petőfi Sándor Általános Iskolájának ének-zene-matematika szakos tanára részvett, és az ünnepi műsorban a lutheránus oktatási intézmény diákjai is közreműködtek.

Kiskőrös új díszpolgára, Lupták György 1953. április 23-án született Budapesten. Szülőfalujának azonban mindig is Nyáregyházát tekintette, hiszen itt élte le életének első tizenhét évét. (Édesapja, Lupták Gyula harminchárom

éven át volt a falu evangélikus gyülekezetének lelkésze, édesanyja, Bartos Piroska pedig a gyülekezet kántora.) A ceglédi Kossuth Lajos Gimnáziumban érettségizett, majd a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola magyar-ének-zene szakán szerzett diplomát. Szegeden érett meg benne a döntés, hogy a lelkészi hivatást választja: a főiskola befejezése után, 1976-tól 1980-ig az Evangélikus Teológiai Akadémián tanult tovább. Lelkészsé Káldy Zoltán püspök szentelte a Deák téri templomban. Segédlelkészi éveit Lupták György 1980–1983 között Tolna megyében töltötte. Szolgálati területéhez hét falu tartozott: Nagymányok, Kismányok, Váralja, Máza, Mázaszászvár, Izmény és Györe. 1982-ben kötött házasságot Hanvay Máriával; öt gyermekük született, 1983 óta szolgálnak együtt (képünkön) Kiskőrösön.

■ Forrás: Kiskőrös Tv /
Evangélikus.hu

FOTÓ: SUBÁNE KISS KRISZTINA

Életműdíj Szeberényi Andornak

Békéscsaba újratelepítése háromezredik évfordulójának évében Békéscsabai Életműdíjat vehetett át március 15-én dr. Szeberényi Andor.

Egyházi pályája – dédnagyapja, Szeberényi Gusztáv békéscsabai lelkész, bányakerületi püspök, nagyapja, dr. Szeberényi Lajos Zsigmond esperes méltó utódaként – a Békéscsabai Evangélikus Egyházközséghez kötődik. Köztisztviselőként áll, hiteles emberként állt mindig a gyülekezet és a vezetőség előtt, képviselte az egyházközséget mint felügyelő 1995-től 2008-ig. Munkássága alatt megújult az egyház épületeinek többsége. Az evangélikus szeretetthon igazgatótanácsának tagjaként, hosszú ideig elnökeként segítette az intézményes szeretetszolgálat

építését. Szívügye volt a békéscsabai evangélikus gimnázium újraindítása, az intézmény igazgatótanácsának a kezdetektől, 1993-tól aktív tagja. 2009-től az egyházközség tiszteletbeli felügyelőjeként is a régi áldozatkésztséggel támogatja a gyülekezet életét.

2010-ben egyházunktól megkapta a Prónay Sándor-emlékplakettet.

A Békéscsaba 300 jubileumi évben a Békéscsabai Evangélikus Egyházközség jubileumi bizottságában tevékenykedik az évforduló méltó megünneplése érdekében.

Szeberényi Andor harminchat éven át közlekedésigazgatási szakterületen dolgozott Békés megyében, 1991-ben alapító igazgatója lett a Békés Megyei Közlekedési Felügyeletnek. Hivatali munkáján túlmenően számos társadalmi szervezet vezetője és tagja. Tevékenységéért több állami kitüntetésben is részesült: 1997-ben Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet, 1998-ban Baross Gábor-díjat kapott. 2003-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét is átvehette át Mádl Ferenc köztársasági elnöktől. A Közlekedéstudományi Egyesületben végzett szervezőmunkáját Széchenyi-emlékplakettel, kimagasló tudományos munkáját Jáky József-díjjal ismerték el.

■ Forrás: Behir.hu

FOTÓ: KÜGYELKA ATTILA

Missziói pályázat

A Magyarországi Evangélikus Egyház Evangelizációs és Missziói Bizottsága pályázatot ír ki az evangélikus gyülekezetek és egyházmegyék missziói munkájának támogatására. Pályázni lehet missziói programok vagy missziói kiadványok megjelentetésének a támogatására. Azokat a pályázatokat tudjuk támogatni, amelyek hangsúlyosan evangelizációs és missziói tartalmat hordoznak. Az ifjúsági és gyermekmunkát az ifjúsági és gyermekbizottság által kiírt pályázat segíti. A benyújtott pályázatokat az említett bizottság delegált tagjai bírálják el. A támogatottak listája az *Evangélikus Életben*, az Evangélikus Missziói Központ honlapján és a *Fraterneten* is megjelenik. Az eredményről külön értesítést nem küldünk. Pályázati keret: 4,7 millió forint. A legmagasabb megpályázható összeg: 80 ezer forint.

A pályázatok beérkezési határideje: május 4. Kifizetés: június 15-ig. Pályázni

csak hiánytalanul kitöltött hivatalos úrlapon lehet; úrlap az Evangélikus Missziói Központ e-mail-címén igényelhető: evmis@lutheran.hu. Szabálytalanul kitöltött és határidőn túl érkezett pályázatot nem fogadunk el. Azok a gyülekezetek nem pályázhatnak, amelyek az előző év(ek)ben nem számoltak el a pályázaton nyert támogatásról.

Az aláírt és lebélyegzett pályázatot az evmis@lutheran.hu e-mail-címmel lehet beküldeni. Ha a pályázó a kapott összegről nem számol el, a következő években nem pályázhat, és a támogatást vissza kell fizetnie. A pályázattal elszámolni 2018. december 15-ig kell. Az elszámolás tartalma: beszámoló a megvalósult programról/kiadványról és a számlák másolata. Az elszámoláshoz úrlapot nem küldünk. Az elszámolást az Evangélikus Missziói Központba (1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38., e-mail: evmis@lutheran.hu) kell eljuttatni.

Evangélikus Élet

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikusélet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Főszerkesztő: ILLISZ L. LÁSZLÓ (laszlo.illisz@lutheran.hu)
- Magazinszerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

FÜLLER TÍMEA – Gyermekeknek (f.timea.71@gmail.com),

TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu),

DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu),

KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu),

STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA – Életem igéje, Tallózó (evtallozo@gmail.com)

- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518

- Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu)

- Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.) Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN

- Árusítja a kiadó.
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

- Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.
- Címlapfotó: KISS TAMÁS

ORATIO OECUMENICA

Urunk, Istenünk! Irgalmassággal betölti a földet, ezért tetted Jézus Krisztust a mi igaz Urunkká és jó pásztorunkká, akinek érdeméért kérünk, hallgasd meg imádságunkat.

Úr Jézus Krisztus, Isten szíve szerinti pásztorunk, szavaddal egyesíts minket egyházadban, trónodnál, hogy egyek legyünk. Igéddel pásztorold a lelkeseket, akikre népedet bízod. Add, hogy akik őket hallgatják, szavukból a te hangodat hallják meg a Szentlélek által, és rátaláljanak az igazi útra, amely hozzád vezet. Éltesd igéddel támogasd a hitoktatókat, hogy a te igazságot tanítsák a jövő nemzedékének.

Úr Jézus Krisztus, add, hogy példádából megtanuljunk ellenségeinket és rosszakaróinkat szeretni, értük őszintén imádkozni, hogy ama végső napon a te színed előtt mindnyájan részesüljünk a bűnbocsánat és az örök élet ajándékában.

Kérünk, örködj a világ békéje fölött. Segíts megérteni, hogy csak együtt, testvéri szeretetben boldogulhatunk.

Imádkozunk hazánkért, annak békéjéért, igazságos életért, munkánk és szolgálatunk elismeréséért. Imádkozunk a betegekért, a végső útra készülőkért, a gyászolókért, a lelki keresztet hordozókért. Állj azok mellé Szentleked erejével, akik az alkohol, a drog, a depresszió fogságába kerültek. Segíts a munka nélkül maradtaknak. Add, hogy minden szenvedő megértse: te mellettük állsz, és megkeresel minden elvesztettet.

Úr Jézus Krisztus! Ne hagyd el minket, állj mellénk, még ha nem ezt érdemelnénk is bűneink miatt! Add, hogy minden időnk itt a földön a te szándékok szerint használjuk embertársaink javára, és majd a végső órán hívj magadhoz örök országodba, ahol az angyalokkal együtt áldjuk és dicséreljük szent nevedet, aki az Atyával és a Szentlélekkel élsz és uralkodsz mindörökkön örökké.

Ámen.

9 770133 130004

Húsvét ünnepe után 2. vasárnap
(Misericordia Domini) – Jer 3,15-17

Vezetni eredménnyel, bizalommal, szeretettel

Isten ígérete szólal meg ebben a szakaszban. Adni fog jó vezetőket népének, jó pásztorokat, akik hozzáértéssel és okossággal vezetnek. Mindennek az lesz az eredménye, hogy a nép jól él, megsokasodnak azon a földön.

Ha elolvassuk a fejezet korábbi és későbbi sorait, nem is értjük igazán, Isten miért ilyen kedves az ő népéhez. Hiszen ebben a fejezetben végig azt látjuk: hűtlen népe olyan Istenhez, mint egy parázna nő. Tulajdonképpen semmi jót nem érdemelne mindezek után. Ennek ellenére Isten ebből a helyzetből újat kezd a népével, mert nem akarja a bajban hagyni, engedni még mélyebbre süllyedni. Odáig megy kedvességével, szeretetével, hogy a szíveket is megváltoztatja. A gonosz szív és a konokság eltűnik a mindennapokból. Isten hívó szava így hangzik népéhez: „Térjete meg, elpártolt fiam! Meggyógyítlak benneteket, bár elpártoltatok.” (22. vers)

A jó vezető hatása azonnal felismerhető. Manapság mindenki hálás olyan személyiségekért, akik meghallgatják az embert – közbeszólás nélkül –, akik fontos kérdésekben hasznos tanácsokat adnak, akik értik a szakterületüket. Akik értenek a nagy összefüggések meglátásához, ezért tovább tudják segíteni a „most”-ban gondolkodók különböző, olykor fájdalmas és nehéz élethelyzeteit. Akik tudnak reményt adni és életereőt. Akik a helyzethez illően kezelik, vezetik az egyes embert az „én és te” őszinte összekapcsolódásában. Aki ilyené forr ki felnőttkorára, az Istentől való nagy ajándékot kapott. Arra Isten sokat bíz, és sokat is kér attól számon...

A jó vezető bizalommal él. Egyszer egy kisfiú, amíg nem figyeltek rá a szülei, telefirkálta a falakat. Édesanyja jól le akarta teremteni, de édesapja közbeszólott: „Hagyd, drágám, lehet, hogy festő lesz belőle.” És így is lett, korán megmutatkozott gyermekük kreativitása, aztán ezt a szülők továbbfejlesztették. Bizalommal voltak lényre iránt, mindaz iránt, ami benne volt. A gyermekből lett festő alkotásait már ifjúkorában csodálták. Ez a fiú semmire sem ment volna, ha édesapja nem enged teret neki, ha nem tekint rá bizalommal.

Az igeszakaszban Isten ilyen vezetőnek tűnik, aki megengedi, hogy népe hibázzon, hiszen onnan, a mélyből szeretné felépíteni őt. Ez Isten munkája mibennünk is. Sokszor a hibáink vezetnek oda, hogy meglássuk: hol is van a helyünk, mi a feladatunk. Ez lehet fájdalmas időszak, de Isten pont innen szeretné velünk elkezdni az újat, az ő munkáját bennünk.

Szeretettel vezet. Egy jó vezető olykor csak feltesz egy frapáns kérdést. Bár meglehet, válaszolni nem tudok, de amíg a válaszon töprengök, és telnek a napok, addig észrevétlenül jönnek új lehetőségek, új célok. Egy jó vezetőre néha elég rápillantani, és látom az arcán, a mozgásán a céltudatosságot. A legfontosabb mégis ez: a jó vezető mindig emberszerető. Elfogad olyan-

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

nak, amilyen vagyok, és így motivál, lendít, lelkesít, cselekvésre ösztönöz, és kihozza belőlem azt, amire képes vagyok. De tud „faragni” is, ha kell, ám ezt is szeretettel, humorral. Mondhatni: általa célhoz érek. Képes vagyok a jó szolgálatába állítani minden meglévő, ilyen-olyan képességemet. Isten szeretetét éli elém, és így dolgozunk együtt. És itt nincs helye konokságnak, itt csakis az együttműködésnek van helye.

Vezetni eredménnyel, bizalommal, szeretettel érdemes. Éppen úgy, ahogy az örökkévaló Isten vezetett, vezet és fog vezetni a Jézus Krisztustól és a Lélektől elhívott szolgálói, vezetői által. Hogy a gyülekezet jól éljen, hogy gyarapodjon, hogy Istenhez térjen, gyógyuljon. Hiszed-e ezt?

■ BALOG ESZTER

Imádkozzunk! Istenem, köszönöm, hogy mindenkire bízol valamit. Segíts, hogy meglássam, mi az én feladatom, mi az, amit rám bízol. Tégy bátorrá, hogy jobban merjek bízni magamban és másokban, míg együtt dolgozunk. Köszönöm, hogy mindennap megélhetem a szeretet apró csodáit a találkozások örömeiben. Köszönöm, hogy mindennap hozzád térhetek. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (április 15.) Ugyanígy segít a Lélek is a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkozunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászkodásokkal. Róm 8,26 (Zsolt 6,3-4; Róm 8,26; Jn 10,11-16[27-30]; 1Pt 2,21b-25; Zsolt 87) Gyakran tapasztalhatjuk, hogy a minket körülvevő világ kiveti magából az erőtlenekeket, a gyengéket, az elesetteket. Eldobja, leírja, ha már csak gondot okoz, ha foglalkozni kellene vele! Azonban van Valaki, aki kész együtt hordozni velünk a terheinket. Van Valaki, aki csendesen figyel életünket. Mennyei Atyánk, amikor szükségesnek látja, odalép mellénk, segít vinni nehéz terheket. Nem kér érte semmit, nem tart róla előadást, hogy miért nem bírjuk egyedül. Egyszerűen segít. Bátran engedjük neki!

Hétfő (április 16.) Jézus mondja: *Én vagyok a jó pásztor, én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem.* Jn 10,14 (Péld 5,21; Jn 10,1-10; Ef 3,14-21) A pásztor feladata, hogy gondozza az övéit. Tudja, hogy vannak gyengébbek, erőtlenebbek, ezért rájuk különösen is figyelni kell. Egyik legszebb kép, amikor ölébe veszi a juhot, mert látja, hogy túl gyenge ahhoz a nehéz terephez, amelyen végig kell mennie. Jézus ugyanígy munkálkodik mint jó pásztor. Felkínálja minden elesettnek a szeretetét és kegyelmét. Ismeri övéinek minden örömét és bánatát.

Kedd (április 17.) *Vidd be házádba a szegény hajléktalant.* Ézs 58,7 (1Jn 4,19; Mt 9,35-10,1[2-4]5-7; Ef 4,1-6) Ézsaiás próféta olyan böjtről beszélt, amely Isten szemében kedves. Ennek leírásában szerepel az éhezők ellátása, a mezítelenek felruházása, a hajlék nélküliek befogadása és általánosságban a szükségét szenvedőknek való segítség. Jézus számtalan csodát tett az emberekkel. Meglátta nyomorúságukat, megszánta őket. Meggyógyította a vakot, a bénát, a sántát, a leprást. Lehajolt a szegényekhez, a nincstelenséghez, a kizsároltakkhoz. Ezzel példát ad nekünk is a felebarát megsegítésére. *„Amit csak szeretnétek, hogy az emberek tegyenek veletek, mindenben ugyanúgy tegyetek ti is velük, mert ezt tanítja a törvény és a próféták.”* (Mt 7,12)

Szerda (április 18.) *Ekkor kisgyermeket vittek [Jézushoz], hogy tegye rájuk a kezét, és imádkozzék értük.* Mt 19,13 (Zsolt 127,3; Jn 17,20-26; Ef 4,7-16) Jézus átöleli és megáldja a gyermekeket. Kifejezi, hogy mennyire szereti őket. Jézus minden gyermeket így vár. Kitért és áldó karral. Nem szól, nem kérdez, nem tesz mást, mint szeret. Szeretetét ma is szüntelenül kínálja

számunkra. Hogyan lehet gyerekeket vinni ma Jézushoz és kérni, hogy érintse meg őket? A legegyszerűbb módja ennek a gyerekekért való imádkozás.

Csütörtök (április 19.) *Az Isten által vetett szilárd alap azonban megáll, amelyre ez van pecsételve: „Ismeri az Úr az övéit!”* 2Tim 2,19 (Ézs 31,5; Ef 4,[8-10]11-16; Ef 4,17-24) Látszólag mindenféle alapra lehet építkezni. De hogy az alapok mennyire erősek, hogyan tudnak megtartani, azt csak a próbák mutatják meg: földrengés, árvíz, szélvihar. Azonban Isten gondoskodott szilárd alapról. Szilárd alapot adott Jézus Krisztusban. Hiszen mennyei Atyánk, aki nemcsak kívülről lát bennünket, hanem belülről is, tudja, hogy mennyire szükségünk van az erős, szilárd, biztos alapra. Ismeri azt a fajta szomjúságunkat, amelyet semmilyen külső dolog nem tud megelégtíteni. Ismeri azt a szomjúságunkat, amelyet nem tud víz sem oltani. Ez a szomjúság belül van, a lélek szomjúsága, amelyet csak Jézus Krisztus tud megelégtíteni. Ő azért jött, hogy a lelkünk nyugalmat találjon öböne.

Péntek (április 20.) *Istent soha senki nem látta: ha szeretjük egymást, Isten lakik bennünk, és az ő szeretete lett teljessé bennünk.* 1Jn 4,12 (1Kir 8,27; Mt 26,30-35; Ef 4,25-32) János apostol arra figyelmezteti a levél olvasóit, hogy nem azt hívják szeretetnek, amit mi próbálunk megvalósítani a mindennapokban. Nem az a szeretet, hanem az, ahogy Isten szeret minket: feltétel nélkül. Mindnyájunkat úgy fogad el, amilyenek vagyunk. A legnagyobb bizonyítéka, hogy egyszerűen Fiát adta értünk. Ha így szeretett minket az Isten, akkor következik az, hogy mi is szeressük egymást. Ha Isten lakik bennünk, akkor az ő szeretete lesz teljessé bennünk. Aki megtapasztalja, átéli az Isten szeretetét, akarva-akaratlanul is továbbsugározza környezetének.

Szombat (április 21.) *[A tanítványok] felébresztették [Jézust], és így szóltak hozzá: Mester, nem törödsz azzal, hogy elveszünk? Ő pedig felkelt, ráparancsolt a szélre, és azt mondta a tengernek: Hallgass el, némulj meg! És elült a vihar, és nagy csendesség lett.* Mk 4,38-39 (Zsolt 116,3-4; Jn 14,1-6; Ef 5,1-14) Az élet tengerén is gyakran vannak viharok. Sokszor úgy érezzük mi is, hogy elveszünk. Tudjuk, hogy Jézus ott van, csak éppen nem bízunk benne. Bizonyára volt már, hogy mi is megkérdeztük egy-egy viharban, hogy miért nem törődik velünk. Hiába imádkozunk? Ilyenkor fontos feltenni a kérdést: Tudunk-e bízni Istenben? Személyes, élő kapcsolatunk van-e a megváltó Úrral? Van-e okunk a félelemre?

■ NÉMETH KATALIN

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

A Luther Kiadó mindenkit szeretettel hív
a könyvesbolti esték következő alkalmára.

Fókuszban a lelkészek

címmel

a lelkészi életpályamodellről

Boda Zsuzsa beszélget

Kendeh K. Péter lelkésszel

április 19-én,
csütörtökön 17 órától
az evangélikus
könyvesboltban

(Budapest VIII. kerület, Üllői út 24.).

A résztvevők 16 és 17 óra között
30%-os kedvezménnyel vásárolhatnak
a Luther Kiadó saját kiadványaiból.

VELED MI IS SEGÍTHETÜNK!

Evangelikus

Technikai
szám:

0035

evangelikus.hu

 /evangelikus